

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
BANČNI NADZOR

Letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih

2015

Marec 2016

Kazalo

Predgovor Maria Draghija, predsednika ECB	3
Predgovor Danièle Nouy, predsednice Nadzornega odbora	4
1 Organizacijska struktura: bančni nadzor ECB	11
1.1 Izpolnjevanje obveznosti na področju demokratične odgovornosti	11
1.2 Odločanje	12
1.3 Zaposlovanje v bančnem nadzoru ECB	16
1.4 Izvajanje kodeksa ravnanja	18
1.5 Izvajanje načela ločenosti denarne politike in nadzora	19
1.6 Okvir poročanja podatkov in upravljanje informacij	20
2 Prispevek nadzora k finančni stabilnosti	22
2.1 Kreditne institucije: glavna tveganja in splošna uspešnost v letu 2015	22
2.2 Sodelovanje v kriznem upravljanju	25
2.3 »Redne« celovite ocene	29
2.4 Izvajanje nadzornega modela EMN	32
Okvir Posredni nadzor – potrebna je konvergenca k visokim nadzornim standardom v celotnem EMN	46
3 Izdajanje dovoljenj, prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij	49
3.1 Dovoljenja	49
3.2 Prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij	54
4 EMN kot sestavni del evropske in svetovne nadzorne arhitekture	57
4.1 Evropsko in mednarodno sodelovanje	57
4.2 Sodelovanje pri razvoju evropskega in mednarodnega regulativnega okvira	62
5 Poročanje o proračunski porabi	70
5.1 Izdatki v letu 2015	70

5.2	Okvir nadomestil za nadzor: november 2014 – december 2015	72
6	Pravni akti, ki jih je ECB sprejela v zvezi z bančnim nadzorom	76
7	Glosar	77
	Kratice	81

Predgovor Maria Draghija, predsednika ECB

Ko je bila leta 2012 sprejeta odločitev, da se v euroobmočju vzpostavi skupni mehanizem za bančni nadzor, je marsikateri kritik trdil, da je to nemogoče ali pa da bo trajalo celo večnost. Kljub temu smo že proslavili prvo obletnico enotnega mehanizma nadzora (EMN) in imamo za seboj zelo uspešno prvo leto evropskega bančnega nadzora.

EMN ni bil niti začetek niti konec v sklopu institucionalnih reform, ki jih moramo izvesti, da bi v Evropi ponovno zagotovili stabilnost, ki je nujna za obnovitev vzdržne gospodarske rasti. Predstavljal pa je ključen korak, ki je bil v mnogih pogledih nujen, da smo se lahko premaknili naprej.

V prvih letih obstoja eura smo živeli v iluziji, da smo vzpostavili v vseh pogledih zaključeno monetarno unijo. A ker veliko večino denarja izdajajo zasebne banke, lahko enotna valuta obstaja samo pod pogojem, da obstaja tudi enoten bančni sistem. Če naj bo valuta zares enotna, mora biti popolnoma zamenljiva, ne glede na to, v kakšni obliki obstaja in kje se nahaja. Da bi bilo to mogoče, potrebujemo močnejše skupno upravljanje bančnega sektorja v državah, ki si delijo skupno valuto.

EMN je bil deloma vzpostavljen prav v odziv na to potrebo. En sam nadzornik, ki uporablja enotno metodologijo, je ključnega pomena za vzajemno zaupanje. To pa poleg boljše zaščite za državljane prinaša tudi precejšnje koristi za države članice. Njihove finančne institucije lahko namreč na enotnem trgu v celoti izkoristijo ekonomije obsega.

Ob tem je treba upoštevati, da je bila bančna unija zasnovana s tremi stebri, tj. z enotnim mehanizmom nadzora, enotnim mehanizmom za reševanje in enotnim sistemom zjamčenih vlog. Če naj bo valuta zares enotna, potrebujemo vse tri. Nadzor je moral priti prvi, ker je bil predpogoj za druga dva. V začetku leta 2015 je bil kot drugi steber vzpostavljen enotni mehanizem za reševanje. Za dokončanje bančne unije moramo zgraditi še tretji steber, torej enovit sistem za zaščito bančnih vlog. Šele z njim bo stavba, ki smo jo zgradili, zares stabilna.

Bančna unija pa seveda ni cilj sam po sebi, ampak zgolj bistven korak pri oblikovanju enotnega evropskega trga za bančne in finančne storitve. Notranje povezan in dobro delujoč bančni in kapitalski trg je ključen za stabilnost in uspešnost eura ter za krepitev gospodarske rasti in zaposlovanja v dobrobit vseh državljanov Evrope.

Predgovor Danièle Nouy, predsednice Nadzornega odbora

Ko je bilo marca 2015 objavljeno prvo letno poročilo, je bil enotni mehanizem nadzora (EMN) star manj kot pol leta; imel je obetavno prihodnost, a skoraj nobene preteklosti. Z drugim letnim poročilom pa se že lahko ozremo nazaj na leto in pol evropskega bančnega nadzora:¹ EMN ima še vedno obetavno prihodnost, vendar zdaj že tudi spodbudno preteklost.

V letu 2015 smo uspešno zasledovali cilje evropskega bančnega nadzora. Prispevali smo k večji varnosti in trdnosti kreditnih institucij ter izboljšali stabilnost finančnega sistema. Spodbujali smo enotnost in povezanost notranjega trga, temelječega na enaki obravnavi kreditnih institucij. Z EMN smo pospeševali harmonizacijo, uporabljali poglobljen pristop k bančnemu nadzoru ter okrepili sodelovanje in komunikacijo z evropskimi institucijami in drugimi nadzorniki. Našega cilja, da vzpostavimo zares evropski bančni nadzor, gotovo še nismo dosegli, smo se mu pa že močno približali.

Krepitev povezanosti in enotnosti – pretekli uspehi in prihodnji izzivi

V letu 2015 je evropski bančni nadzor naredil velik korak naprej pri vzpostavljanju poenotenega in nepristranskega nadzora, saj je po enotni metodologiji izvedel **postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) za celotno euroobmočje**. Prvič v zgodovini so bile vse pomembne institucije v euroobmočju ocenjene po enakih merilih. Kvantitativni in kvalitativni elementi so bili združeni v pristopu omejene strokovne presoje, s katero smo zagotovili konsistentnost, preprečili nadzorniško popuščanje in upoštevali posebnosti nadzorovanih institucij. Poleg tega smo s pomočjo preteklih izkušenj in najboljših praks pristojnih nacionalnih organov bistveno izboljšali skupno metodologijo. Gledano v celoti in s pogledom na prihodnja leta lahko rečemo, da so bile izkušnje s prvim poenotenim postopkom SREP zelo vzpodbudne.

Vseeno nadzorniških praks v EMN ni mogoče poenotiti brez nadaljnjega poenotenja pravil. Evropski regulativni okvir – uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah (CRR/CRD IV) – vsebuje več kot 160 določb, ki nadzornikom in nacionalnim vladam še vedno dopuščajo nekaj proste izbire pri izvajanju evropskih norm. Nekatere od teh **»opcij in diskrecijskih pravic«** sicer ustvarjajo prostor za specifične nacionalne značilnosti, mnoge pa so zgolj posledica nereflektiranih tradicij, čisti nacionalni

¹ V skladu s slogovnimi konvencijami za besedila, ki jih ECB pripravlja v angleškem jeziku, naj bi se za enotni mehanizem nadzora (EMN) na splošno uporabljal izraz »evropski bančni nadzor«. Kljub temu se izraz »enotni mehanizem nadzora« lahko še vedno uporablja v opisni obliki za to, kako se nadzor izvaja (ne kdo ga izvaja) ter se lahko obdrži v pravnih besedilih in drugod, kjer so opisane naloge bančnega nadzora in njegov ustroj.

interes ali izraz pristranskosti regulatorja oziroma t. i. regulatorna past. Kot take imajo velik vpliv na stopnjo previdnosti v regulativnem okviru ter na primerljivost kapitalskih količnikov. Poleg tega vnašajo dodatno plast kompleksnosti in predstavljajo vir regulatorne arbitraže.

Za reševanje tega vprašanja smo vzpostavili skupino na visoki ravni, ki je evidentirala približno 120 opcij in diskrecijskih pravic, ki jih lahko uporabi ECB in bi jih bilo mogoče poenotiti. Pokrivajo množico različnih tem, kot so obravnava odloženih davčnih terjatev, izvetja velikih izpostavljenosti znotraj skupine in opustitev uporabe likvidnostnih zahtev znotraj skupine. Dogovorili smo se za enotno uporabo teh nacionalnih opcij in diskrecijskih pravic za celotno euroobmočje in jih uskladili s svetovnimi standardi. V primerih, ko takšnega standarda ni bilo, smo sprejeli najbolj konservativen pristop. Na tej podlagi sta nastala uredba in vodnik, za katera je bilo opravljeno javno posvetovanje in bosta začela veljati aprila 2016. To je pomemben korak v smeri poenotenega regulativnega okvira za euroobmočje.

Vseeno je ta okvir do določene mere še vedno razdrobljen. Tako so na primer pri direktivi o kapitalskih zahtevah (CRD IV) države članice več določb tolmačile različno. Pristopi pri prenosu evropske zakonodaje v nacionalno segajo od povsem dobesednega prenosa do čezmernega urejanja na nacionalni ravni. In v nekaterih državah nacionalni zakonodajalci razdrobljenost še dodatno povečujejo s tem, da nezavezujoče nadzorniške prakse pretvarjajo v zavezujoče pravne akte.

Prenos direktiv EU v nacionalno zakonodajo je v pristojnosti nacionalnih parlamentov. Vendar pa je razdrobljen regulativni okvir v nasprotju s temeljnimi cilji bančne unije. Obenem je za enotnega evropskega nadzornika vse prej kot idealno, da se mora spoprijemati z množico različnih nacionalnih zakonov. Zaradi tega aktivno spodbujamo **poenotenje regulativnega okvira** za bančni sektor. Vse dokler regulativa ostaja razdrobljena, z zbliževanjem nadzorniških praks ni mogoče zagotoviti popolnoma enakih pogojev delovanja. V tem smislu EMN aktivno prispeva k delu Evropskega bančnega organa (EBA) pri vzpostavljanju enotnega pravilnika in enotnega nadzorniškega priročnika na ravni EU.

Bančni sektor in prednostne naloge nadzora v letu 2015

Izhodišče za naše nadzorniško delo v letu 2015 so bili rezultati celovite ocene iz leta 2014. Te smo razširili z analizo makroekonomskega okolja in obširno analizo glavnih tveganj za bančni sektor. Na tej osnovi je Nadzorni odbor določil pet prednostnih nalog, ki so usmerjale nadzorne aktivnosti v letu 2015. Te so:

- poslovni modeli in dejavniki dobičkonosnosti;
- upravljanje in nagnjenost k prevzemanju tveganj;
- kapitalna ustreznost;
- kreditno tveganje;
- kibernetska tveganja in neokrnjenost podatkov.

Vse leto 2015 so bili člani skupnih nadzorniških skupin v dialogu z vodstvi bank, da bi jasno predstavili nadzorniška pričakovanja enotnega mehanizma nadzora in preverili učinkovitost **poslovnih modelov in dejavnikov dobičkonosnosti**. Skupina strokovnjakov, ki je intenzivno sodelovala s pristojnimi nacionalnimi organi, je izvedla horizontalne analize skupin primerljivih bank, pri čemer je upoštevala razlike v njihovih poslovnih modelih.

Kar zadeva vprašanje **upravljanja in nagnjenosti k prevzemanju tveganj**, se je marca 2015 začel obsežen tematski pregled, ki je bil upoštevan v postopku nadzorniškega pregledovanja (SREP). Končal se je januarja 2016, ko so bila institucijam poslana pisma za nadaljnje ukrepanje. Tematski pregled je kot del nadzornega cikla poleg tega skupnim nadzorniškim skupinam omogočil, da so določile nadaljnje nadzorniške dejavnosti v letu 2016 ter opredelile področja za inšpekcijske preglede na kraju samem. Poročilo o najboljših praksah, ki so bile oblikovane v tematskem pregledu, bo objavljeno tekom letošnjega leta.

V letu 2015 je bila **kapitalska ustreznost** ena od prednostnih nalog, ki se je izvajala ves čas. Rezultati celovite ocene so skupnim nadzorniškim skupinam zagotovili dobro izhodišče za nadaljnje delovanje. Delo, ki je bilo opravljeno na področju opcij in nacionalnih diskrecijskih pravic, predstavlja velik korak naprej v smeri poenotene opredelitve regulatornega kapitala bank v celotnem območju EMN. Druga pomembna tema je bila priprava ciljno usmerjenega pregleda internih modelov bank, s katerim želimo doseči, da ti zagotavljajo ustrezno intenzivnost tveganju prilagojene aktive. Cilj je zagotoviti, da modeli izpolnjujejo regulatorne standarde, in prispevati k večji enotnosti med institucijami. Tekom leta 2015 je bila opravljena prva inventura modelov in oblikovan je bil predlog za ciljno usmerjen pregled internih modelov v prihodnjih letih.

Kar zadeva **kreditno tveganje**, smo leta 2015 začeli tematski pregled financiranja z vzvodom. Cilj pregleda je bolje razumeti dejavnosti tovrstnega financiranja v nadzorovanih institucijah, oceniti glavne dejavnike, ki določajo dinamiko na tem trgu, ter oblikovati najboljše prakse. S pregledom smo želeli oblikovati tudi referenčne vrednosti za institucije na področju financiranja z vzvodom. Poleg tega je Nadzorni odbor oblikoval začasno delovno skupino z nalogo, da pripravi in uvede enoten nadzorni pristop do nadzorovanih institucij z velikim obsegom nedonosnih posojil.

Kar zadeva **kibernetska tveganja in neokrnjenost podatkov**, je v začetku leta 2015 stekel tematski pregled kibernetske varnosti računalniških sistemov c ciljem zajeti profil kibernetskih tveganj v pomembnih institucijah in določiti referenčne vrednosti v podatkih, zbranih pri bankah. Na podlagi začetnih podatkov so bile določene banke, v katerih bo v letih 2015 in 2016 opravljen inšpekcijski pregled na kraju samem. Nadzorni odbor je odobril tudi model delovanja in komunikacije pri dogodkih kibernetskega kriminala in vzpostavitev baze podatkov o njih. Za podporo dejavnostim na tem področju je bila vzpostavljena strokovna skupina, v kateri sodelujejo tudi pristojni nacionalni organi.

Evropski bančni sektor v začetku leta 2016

Evropski bančni sektor se je moral v prvem četrtletju 2016 spoprijeti s poslabšanjem svetovnega finančnega okolja. Vseeno je sektor danes bistveno drugačen, kot je bil v preteklosti. Predvsem so banke povečale **kakovost in obseg kapitala**, ki ga imajo v lasti. Od leta 2012 se je količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1) v pomembnih institucijah euroobmočja v povprečju povečal z 9% na približno 13%. Te institucije so dobro pripravljene, da izpolnijo nove zahteve glede regulatornega kapitala, ko bodo v celoti uvedene in bodo začele veljati z letom 2019. Kar zadeva nadzorniške kapitalske zahteve, pa je evropski bančni nadzor jasno določil raven kapitala drugega stebra, za katerega pričakuje, da ga morajo banke imeti v stabilnem stanju. Če bodo drugi pogoji ostali enaki, se nadzorniške zahteve ne bodo dodatno povečale.

Gledano v celoti je evropski bančni sektor mnogo bolje pripravljen na nepričakovane težave, kot je bil še pred nekaj leti. Poleg tega so pomembne institucije v letu 2015 še povečale dobiček. Zato bodo lahko izplačale primerne dividende, ob tem pa še vedno izpolnile regulatorne in nadzorniške kapitalske zahteve. To velja tudi za razdelitev iz naslova instrumentov dodatnega temeljnega kapitala.

Vseeno še vedno obstaja podmnožica evropskih bank, ki izkazujejo povišane ravni **slabih posojil**. Ta posojila so bila kot taka prepoznana med celovito oceno v letu 2014, v kateri je bila prvič uporabljena poenotena opredelitev slabih posojil. Enako pomembno je, da za ta slaba posojila obstajajo razmeroma velike rezervacije. Zato smo v dokaj dobrem položaju za nadaljnje urejeno zmanjševanje obsega slabih posojil v prihodnjih letih.

In nenazadnje, dosežen je bil preboj na področju strukture bančnega sistema. Z direktivo o sanaciji in reševanju bank ter Enotnim odborom za reševanje zdaj obstaja **reševalni sistem**, ki omogoča, da banka propade urejeno in organizirano. Ta sistem zagotavlja, da stroškov reševanja ne nosijo več davkoplačevalci, temveč deležniki in upniki bank. Čeprav direktiva o sanaciji in reševanju bank povečuje tržno disciplino, se vseeno zdi, da povečanje razmikov v prvem četrtletju 2016 ni upravičeno glede na to, da imajo banke zdaj bistveno več kapitala.

Prednostne naloge nadzora v letu 2016

Poslovni modeli in dejavniki dobičkonosnosti bodo tudi v letu 2016 ostali v središču pozornosti evropskega bančnega nadzora. Oboje ogrožata dolgotrajno obdobje nizkih obrestnih mer ter visoka raven oslabitve bilančnih sredstev. Drugi pomembni dejavniki tveganja, ki pa niso v vseh državah enako prisotni, so kreditno tveganje in povišana raven slabih posojil, kot je omenjeno zgoraj, prekinitve iskanja donosov, tveganje v zvezi z ravnanjem zaposlenih ter v zvezi z upravljanjem in vodenjem, državno tveganje, geopolitično tveganje in vse večja ranljivost nastajajočih tržnih gospodarstev ter še enkrat tveganja v zvezi z informacijsko tehnologijo in kibernetiskim kriminalom. Banke morajo biti pripravljene tudi na nove zahteve glede regulatornega kapitala.

Na podlagi teh tveganj in izzivov so bile določene prednostne naloge za leto 2016. Ker se številna ključna tveganja in izzivi niso bistveno spremenili od leta 2015, se prednostne naloge za letošnje in lansko leto deloma prekrivajo. Poleg tega so bile nekatere prednostne naloge za leto 2015 zasnovane za več kot eno leto. EMN je za leto 2016 tako sprejel pet **prednostnih nalog nadzora**, ki so bile objavljene v začetku tega leta, namreč:

- tveganje v zvezi s poslovnimi modeli in dobičkonosnostjo;
- kreditno tveganje;
- kapitalska ustreznost;
- ravnanje s tveganji in kakovost podatkov;
- likvidnost.

Tveganje v zvezi s poslovnimi modeli in dobičkonosnostjo ostaja glavna prednostna naloga za leto 2016. Na podlagi analize, opravljene leta 2015, se je začel tematski pregled dejavnikov dobičkonosnosti bank na ravni posameznih institucij in po poslovnih modelih. Pri tem se bo nadzor osredotočal na presojo, ali banke dobičkonosnost med drugim dosegajo z nižanjem kreditnih standardov, večjim zanašanjem na kratkoročno financiranje ali z večjo izpostavljenostjo tveganju.

Kreditno tveganje prav tako ostaja ključna prednostna naloga. V številnih državah euroobmočja, še posebej tistih, ki jih je kriza močno prizadela, zaskrbljenost povzroča poslabševanje kreditne kakovosti posojil podjetjem in gospodinjstvom ter zniževanje kreditnih standardov, pa tudi vztrajno visoka raven slabih posojil. Bančni nadzor ECB bo na tem področju nadaljeval delo, ki ga je začel v letu 2015, hkrati pa bo preučil tudi prekomerno koncentracijo tveganj na nekaterih področjih, kot so npr. nepremičnine. S tem je tesno povezano vprašanje izvajanja novega računovodskega standarda »MSRP 9 – Finančni instrumenti«, ki vpliva na merjenje kreditnih oslabitev ter na vrednotenje finančnih instrumentov. Tematski pregled za to področje se bo začel kmalu.

Druga prednostna naloga za leto 2016 je **kapitalska ustreznost**. V tej zvezi je posebej pomembno, da se kakovostno in enotno izvaja proces ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala (ICAAP), vključno z oceno sistemov bank za interno stresno testiranje, ter izvajanje nadzorniških stresnih testov, kakršen je stresni test v celotni EU, ki ga usklajuje Evropski bančni organ. Ostali osrednji elementi nadzora v letu 2016 so nadaljevanje dela na področju sestave in kakovosti kapitala bank (tudi v povezavi z opcijami in nacionalnimi diskrecijskimi pravicami) ter pregled pripravljenosti bank na nove regulativne standarde, kot sta minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti ter skupna sposobnost pokrivanja izgub. Pregled konkretnih internih modelov bank in intenzivnosti njihove tveganju prilagojene aktive bosta ohranila ključno vlogo tudi v letu 2016 in prihodnjih letih.

Ravnanje s tveganji in kakovost podatkov prav tako ostaja prednostna naloga v letu 2016, glede na nizko dobičkonosnost in potencialno iskanje donosov v povezavi s poceni in obsežnim financiranjem. Poleg tega je finančna kriza jasno pokazala, da

uprave bank pogosto niso imele informacij, ki bi jih potrebovale za dobre poslovne odločitve. EMN mora zato zdaj bankam jasno predstaviti pričakovanja nadzornikov na tem področju. Opravljen bo tudi tematski pregled skladnosti bank z načeli Baselskega odbora za bančni nadzor glede učinkovitega agregiranja podatkov o tveganjih in glede poročanja o tveganjih. S to oceno se bo okrepilo tudi nadaljnje ukrepanje po tematski oceni ravnanja s tveganji in nagnjenosti k tveganju, ki je bila v okviru EMN opravljena leta 2015. Za kakovost in varnost podatkov je potrebna tudi najsodobnejša računalniška infrastruktura, zato bo analiza zajela tudi računalniška tveganja.

Kot nova prednostna naloga nadzora v letu 2016 je bila dodana **likvidnost**. Postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP), opravljen v letu 2015, je namreč pokazal, da številne banke še vedno ne izpolnjujejo vseh pričakovanj nadzornikov glede dobrega upravljanja likvidnostnih tveganj. Zato se bo razvoj metodologije za SREP na področju likvidnostnega tveganja nadaljeval. V tem okviru je treba natančno pregledati robustnost količnika likvidnostnega kritja bank ter preučiti zanesljivost ravnanja z likvidnostnim tveganjem v bankah ter njihove nagnjenosti k prevzemanju tveganj, kot se izražajo v procesu ocenjevanja ustreznosti notranje likvidnosti (ILAAP) ali podobnem okviru.

V mnogih pogledih te prednostne naloge veljajo tako za pomembne banke, ki so pod neposrednim nadzorom ECB, kot tudi za manj pomembne banke, ki jih neposredno nadzirajo pristojni nacionalni organi, posredno pa ECB. Enoten pristop v celotnem EMN se zagotavlja s tesnim sodelovanjem s pristojnimi nacionalnimi organi in v skladu z načelom sorazmernosti.

Konsolidacija nadzornega modela EMN

Prednostne naloge za leti 2015 in 2016 izpostavljajo v prihodnost usmerjen pristop EMN k bančnem nadzoru. Naš glavni cilj je, da se morebitnih težav lotimo pravočasno. Zaradi boljših priložnosti za določanje referenčnih vrednosti in primerjave med sorodnimi bankami spodbujamo tudi **različne poglede na tveganja**. Naš cilj je poglobljeno razumevanje dejavnikov tveganja, nagnjenosti k tveganju in poslovnega modela vsake institucije, ob upoštevanju raznolikosti poslovnih modelov bank v Evropi. To je očitna prednost evropskega bančnega nadzornika.

Kar smo dosegli doslej, je predvsem rezultat zagrizenosti in trdega dela naših ekip. V letu 2016 bomo v ECB in pristojnih nacionalnih organih še naprej razvijali **timskega duha EMN**. Ta je bistven, saj so vsi visoko usposobljeni ljudje, ki prispevajo k EMN, zaposleni v različnih organizacijah, se nahajajo v različnih državah in sodelujejo v zelo posebni obliki skupnega dela. V skladu s splošno zahtevo zakonodajalcev EU bomo še naprej razvijali kadrovske politike za usposabljanje zaposlenih, ocenjevanje njihove uspešnosti in mobilnost znotraj EMN ter tako krepili skupno nadzorno kulturo v notranje zares povezanim nadzornem mehanizmu.

Veliko dela je pred nami še tudi pri uvajanju najboljših praks za neodvisen, poglobljen in v prihodnost usmerjen nadzor, ki zagotavlja enake pogoje delovanja za

vse banke v euroobmočju. Z novimi izkušnjami in tesnejšo povezanostjo se bomo temu cilju približevali vedno hitreje.

1 Organizacijska struktura: bančni nadzor ECB

V prvem letu delovanja se je pokazalo, da je organizacijska struktura bančnega nadzora v ECB² zelo primerna za podporo delu EMN. Vseeno bi bilo glede na to, kako obsežen je projekt in kako kratka je bila pripravljalna faza, presenetljivo, če ne bi bile potrebne nobene izboljšave. Zato smo naredili več korakov za nadaljnje izboljšanje organizacijske sestave in v prihodnje bodo sledili še novi.

Zaradi velikega števila odločitev, ki se sprejemajo v EMN, smo uvedli več ukrepov za racionalizacijo postopkov odločanja. V prvem letu je poleg tega postalo jasno, da za vrsto ključnih nalog potrebujemo več zaposlenih, kot smo pričakovali. Zato bomo v prihodnjih letih zaposlili dodatne uslužbenke.

Da bi zagotovili dobro upravljanje, smo posodobili Okvir poklicne etike za zaposlene v ECB, tako da ta upošteva nove naloge bančnega nadzora. Novi okvir je začel veljati 1. januarja 2015. Istočasno je bila vzpostavljena Služba za skladnost s predpisi in upravljanje, ki svetuje zaposlenim pri etičnih vprašanjih in jim pomaga pri izvajanju okvira. Ločitev denarne politike od nadzorniških nalog se je na odločevalski ravni učinkovito izvajala vse leto 2015, tako da posredovanje Odbora za mediacijo ni bilo potrebno. Še nadalje sta se izboljšala tudi razpoložljivost visoko kakovostnih podatkov za potrebe nadzora ter delovanje informacijskih sistemov, ki pokrivajo celoten mehanizem EMN.

1.1 Izpolnjevanje obveznosti na področju demokratične odgovornosti

To letno poročilo je bilo v skladu z uredbo o EMN pripravljeno kot eden glavnih kanalov, po katerem ECB izpolnjuje svojo demokratično odgovornost do širše javnosti. Kot določa uredba, mora biti prenos nadzorniških nalog na ECB uravnotežen z ustreznimi zahtevami glede transparentnosti in demokratične odgovornosti. Vzdrževanje in krepitev [okvira demokratične odgovornosti](#) – ki je bil vzpostavljen na podlagi Medinstitucionalnega sporazuma med Evropskim parlamentom in ECB ter Memoranduma o soglasju med Svetom EU in ECB – je v letu 2015 ostala ena glavnih prednostnih nalog ECB.

Kar zadeva Evropski parlament, je v letu 2015 predsednica Nadzornega odbora nastopila pred parlamentarnim odborom za ekonomske in monetarne zadeve, kateremu je ([31. marca](#)) predstavila letno poročilo ECB 2014 o nadzornih aktivnostih, na dveh navadnih javnih obravnavah ([25. junija](#) in [19. oktobra](#)) ter na dveh priložnostnih izmenjavah mnenj ([25. junija](#) in [19. oktobra](#)). Med glavnimi vprašanji, ki

² V skladu s slogovnimi konvencijami, ki se uporabljajo v besedilih ECB, pripravljenih v angleščini, izraz »bančni nadzor ECB« označuje nadzorno krilo ECB.

so bila obravnavana na teh srečanjih, so bile »opcije in diskrecijske pravice« v CRR/CRD IV ter postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP). Tekom leta 2015 je ECB na svoji [spletni strani](#) objavila 26 odgovorov na vprašanja poslancev Evropskega parlamenta o nadzornih temah. V pismih je pojasnila pravni okvir ter politiko ECB do vrste nadzornih tem, kot so celovita ocena v letu 2014, nadzorni ukrepi ECB, sorazmernost nadzornih odločitev in specifična tveganja za nadzorovane banke.

Poleg tega je ECB v skladu z medinstitucionalnim sporazumom Evropskemu parlamentu posredovala evidenco postopkov v Nadzornem odboru.

Kar zadeva Svet EU, se je predsednica Nadzornega odbora v letu 2015 udeležila dveh srečanj Euroskupine v sestavi bančne unije: 24. aprila je predstavila letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih v letu 2014, 7. decembra pa se je udeležila izmenjave mnenj o temah, kot so izvajanje nadzornega okvira, poenotenje opcij in nacionalnih diskrecijskih pravic v CRR/CRD IV ter celovita ocena v letu 2015.

V okviru poročevalskih obveznosti, ki jih uvaja uredba o EMN, so predstavniki ECB, ki sodelujejo v bančnem nadzoru, obravnavali različna vprašanja tudi z nacionalnimi parlamenti.

1.2 Odločanje

1.2.1 Nadzorni odbor in usmerjevalni odbor

Leto 2015 je bilo prvo polno leto delovanja EMN. V tem času je imel Nadzorni odbor skupno 38 sej, od tega 22 v Frankfurtu na Majni, 16 pa telekonferenčno. Na teh sejah je obravnaval vrsto različnih vprašanj v zvezi s posameznimi nadzorovanimi bankami in splošnimi vprašanji, kot so razvoj politik in skupnih metodologij. Poleg sej in telekonferenc lahko Nadzorni odbor odločitve sprejema tudi po pisnem postopku.³ V letu 2015 je bila večina odločitev sprejetih na ta način, še posebej to velja za presoje sposobnosti in primernosti.

³ V skladu s členom 6.7 [Poslovnika Nadzornega odbora](#) se lahko glasovanje izvede tudi po pisnem postopku, razen če temu nasprotujejo vsaj trije člani Nadzornega odbora z glasovalno pravico. V takem primeru se vprašanje uvrsti na dnevni red naslednje seje Nadzornega odbora. Nadzorni svet za obravnavo pisnega postopka navadno potrebuje najmanj pet delovnih dni.

Slika 1

Glavni podatki o dejavnostih Nadzornega odbora

* Opombe: Številke na tej sliki se nanašajo na posamezne nadzorne odločitve, naslovljene na nadzorovane subjekte ali njihove morebitne prevzemnike. Nadzorni odbor je odločal tudi o vrsti horizontalnih vprašanj (npr. skupne metodologije) in institucionalnih vprašanj.

1) Teh 921 sklepov o postopkih za izdajo dovoljenja zajema več kot 2.000 posameznih postopkov (glej razdelek 3.1.2).

ECB je sprejela veliko število odločitev o posameznih bankah (glej sliko 1). Za tolikšen obseg je nujno učinkovito upravljanje procesa odločanja. Za vsako odločitev se predlog najprej predloži Nadzornemu odboru, zatem pa Svetu ECB, ki končno odločitev sprejme po postopku z neugovarjanjem. Ker se nekatere nadzorovane banke niso strinjale, da formalno odločitev ECB prejmejo v angleščini, so bile odločitve za 34 bank posredovane v drugem uradnem jeziku EU.

Čeprav bančni nadzor ECB temeljni na pravu EU, še zlasti na CRR/CRD IV, so države članice direktivo CRD IV v nacionalno zakonodajo prenesle na različne načine. To predstavlja dodaten operativni izziv pri odločanju, saj tudi na osrednji ravni zahteva poznavanje vsakega od 19 različnih nacionalnih zakonodajnih okvirov. Razdrobljenost zakonodajnega okvira pa se še povečuje, saj nekatere države pretvarjajo nezavezujoče nadzorne prakse v zavezujoče pravne akte. Poleg tega so različni pristopi pri prenašanju CRD IV v nacionalno zakonodajo ter nacionalne zahteve, ki presegajo evropske norme, v nekaterih primerih sprožili razpravo o tem, natančno katera nadzorna pooblastila ima ECB. Zato je ECB nadzor v več primerih izvajala prek navodil pristojnim nacionalnim organom.

V letu 2015 je bilo sprejetih več ukrepov za racionalizacijo postopka odločanja. Ker bo morala ECB sprejeti veliko število predlaganih odločitev, bo podrobneje preučila možnosti delegiranja.

Nadzorni odbor se je poleg odločitev za posamezne banke ukvarjal tudi z več horizontalnimi vprašanji, predvsem o uporabi skupnih metodologij in okvirov na določenih področjih nadzora. V treh primerih je pooblastil začasne strukture (dve skupini na visoki ravni in eno delovno skupino), sestavljene iz predstavnikov višjega vodstva ECB in pristojnih nacionalnih organov,

da so opravljale pripravljalo delo glede (i) izvajanja opcij in diskrecijskih pravic, vsebovanih v zakonodaji EU; (ii) metodologije SREP in (iii) enotnega nadzornega pristopa za nadzorovane institucije z velikim obsegom slabih posojil.

Nadzorni odbor

Prva vrsta (sprednja vrsta, z leve proti desni)
Alexander Demarco, Jouni Timonen, Cyril Roux, António Varela

Druga vrsta (z leve proti desni)
Andreas Dombret, Fabio Panetta, Julie Dickson, Luc Coene, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Anneli Tuominen, Stanislava Zdravec Capriolo, Jan Sijbrand

Tretja vrsta (z leve proti desni)
Mathias Dewatripont, Vladimír Dvořáček, Robert Ophèle, Ignazio Angeloni, Karol Gabarretta, Yiangos Demetriou, Claude Simon, Fernando Restoy Lozano, Zoja Razmusa

Četrta vrsta (z leve proti desni)
Raimund Röseler, Andreas Ittner, Andres Kurgpöld (nadomestni član za Kilvarja Kesslerja), Helmut Ettl, Ingrida Šimonytė, Norbert Goffinet, Ilias Plaskovitis

Predsednica	Danièle Nouy	Ciper	Yiangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Podpredsednica	Sabine Lautenschläger	Latvija	Kristaps Zakulis (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) (do 28. februarja 2016) Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) (od 15. februarja 2016) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Predstavniki ECB	Ignazio Angeloni Luc Coene (od 11. marca 2015) Julie Dickson Sirikka Härmäläinen	Litva	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas)
Belgija	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	Luksemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Nemčija	Elke König (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (do 28. februarja 2015) Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (od 1. marca 2015) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta)
Estonija	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Nizozemska	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irska	Cyril Roux (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann)	Avstrija	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Grčija	Vassiliki Zakka (Bank of Greece) (do 31. julija 2015) Ilias Plaskovitis (Bank of Greece) (od 31. julija 2015)	Portugalska	António Varela (Banco de Portugal) (do 7. marca 2016)
Španija	Fernando Restoy Lozano (Banco de España)	Slovenija	Stanislava Zdravec Capriolo (Banka Slovenije)
Francija	Robert Ophèle (Banque de France)	Slovaška	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Italija	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finska	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Kimmo Virolainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 1. januarja 2016) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 1. januarja 2016)

Usmerjevalni odbor, v katerem je osem članov Nadzornega odbora, podpira dejavnosti slednjega in pripravlja njegove sestanke. V letu 2015 je imel skupaj 22 sej: 19 sej je potekalo v Frankfurtu na Majni, 3 pa so bile telekonference.⁴ Aprila je bila izvedena prva rotacija petih članov pristojnih nacionalnih organov, ki so imenovani za dobo enega leta.

1.2.2 Dejavnosti Upravnega odbora za pregled

Leta 2015 je bilo na Upravni odbor za pregled⁵ naslovljenih **osem zahtev** za upravni pregled nadzorniške odločitve ECB. Upravni odbor je sprejel šest mnenj, od katerih sta dve predlagali, da se prvotna odločitev ohrani, štiri pa, da se spremeni oziroma izboljša njena utemeljitev. Preostali dve zahtevi sta vložnika umaknila.

Postopek in obseg pregledov Upravnega odbora

Organizacija **ustnega zaslišanja** vložnika oziroma vložnikov, ki ga Upravni odbor lahko zahteva v skladu s svojimi pravili za delovanje⁶, se je izkazala za pomemben element v postopku pregleda. Zaslišanje je za vložnike, ki jih pogosto zastopa višje vodstvo, priložnost, da Upravnemu odboru za pregled predstavijo svoje stališče, ECB pa lahko predstavi svoje poglede.

V dveh primerih, v katerih sta vložnika umaknila zahtevo za pregled, še preden je Upravni odbor izdal mnenje, je odbor skupaj s sekretariatom prispeval k **rešitvi problemov**, s katero sta bila zadovoljna tako vložnika kot tudi ECB, tako da je odigral vlogo posrednika med ECB in vložnikoma.

Kot je navedeno v členu 24.1 in uvodni izjavi 64 uredbe o EMN, bi se obseg pregleda Upravnega odbora moral nanašati na postopkovno in vsebinsko skladnost odločitev ECB z uredbo o EMN, pri čemer se upošteva **diskrecijska pravica ECB**. Kadar je ECB uporabila to diskrecijsko pravico, je bil pregled odbora v skladu s precedenčnim pravom Sodišča Evropske unije omejen na ugotavljanje, ali je na kakovost izpodbijane odločitve vplivala očitna napaka oziroma zloraba pooblastil in ali je izpodbijana odločitev nesporno prekoračila meje diskrecijske pravice ECB. Odbor je tudi preveril, ali so bila upoštevana ustrezna postopkovna pravila in ali so bila dejstva, na katerih so temeljile sporne odločitve, točno navedena.

⁴ Glej člen 26(10) uredbe o EMN.

⁵ Upravni odbor za pregled sestavlja pet članov: Jean-Paul Redouin (predsednik), Concetta Brescia Morra (podpredsednica), F. Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri in Edgar Meister; ter dva nadomestna člana: René Smits in Kaarlo Jännäri (do 6. novembra 2015)/Ivan Šramko (od 3. februarja 2016).

⁶ Sklep Evropske centralne banke z dne 16. aprila 2014 o ustanovitvi Upravnega odbora za pregled in določitvi njegovih pravil za delovanje (ECB/2014/16).

Obravnavane teme in pomembna vprašanja

Upravni odbor za pregled je med preverjanjem odločitev v postopku pregleda obravnaval naslednje glavne teme: obseg konsolidiranega nadzora (npr. pooblastila ECB v razmerju do holdinga kot nadrejene osebe bančne skupine; status skupnih podjetij v bančnih skupinah); in pravila upravljanja in vodenja, zlasti glede ločitve nadzornih in upravljavskih funkcij v kreditnih institucijah.

Upravni odbor je pri obravnavi teh tem opazil, da se **evropsko pravo na nacionalni ravni izvaja neenotno** na področjih, kot so konsolidacija bank in zahteve glede sposobnosti in primernosti. Ugotovil je, da je odločitve ECB težko pregledovati konsistentno prav zaradi razlik, ki nastanejo, ker so kreditnim institucijam dovoljene različne interpretacije.

Poleg tega je izpostavil **pomen dobrega notranjega upravljanja** kreditnih institucij, zlasti kar zadeva odgovornost upravljalnega organa, da deluje kot prva linija kontrol v instituciji.

1.3 Zaposlovanje v bančnem nadzoru ECB

1.3.1 Zaposlovanje v letu 2015

Proces zaposlovanja v bančnem nadzoru ECB je bil uspešno izpeljan. Kritična masa zaposlenih je bila izbrana do začetka delovanja bančnega nadzora v novembru 2014. Do konca leta 2014 je bilo približno 85% zaposlenih za 1.073,5 delovnega mesta v ekvivalentu polnega delovnega časa,⁷ odobrenih za leto 2015. Od tega je bilo 769 delovnih mest odobrenih za **pet poslovnih področij ECB, ki se ukvarjajo z bančnim nadzorom**, in 304,5 delovnih mest v ekvivalentu polnega delovnega časa pa za skupne storitve.⁸ Tekom leta 2015 se je nadaljevalo zaposlovanje na preostala delovna mesta in do konca leta je bilo zapolnjenih približno 96% odobrenih delovnih mest. Poleg zgornjih delovnih mest v ekvivalentu polnega delovnega časa, ki se nanašajo na pogodbe za nedoločen in za določen čas, je bilo v bančnem nadzoru ECB tudi 40,5 zaposlenega v ekvivalentu polnega delovnega časa s kratkoročno pogodbo.⁹

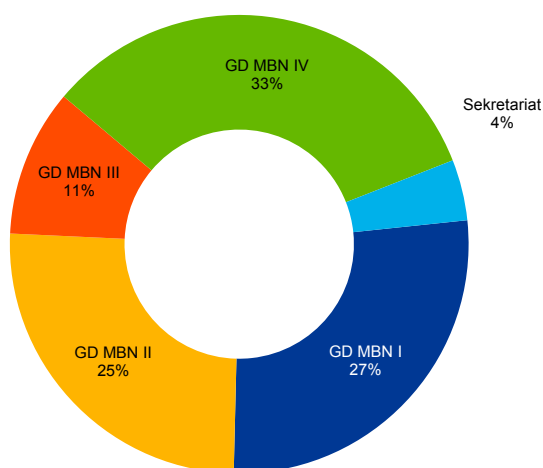
⁷ Od teh je 984,5 delovnih mest v ekvivalentu polnega delovnega časa za nedoločen čas, 89 delovnih pa za določen čas.

⁸ Poslovna področja ECB, kot so IT, kadrovska služba, proračun, pravna služba, statistika, stiki z javnostjo in uprava, nudijo storitve bančnemu nadzoru ECB na enak način kot drugim delovnim področjem ECB.

⁹ Kratkoročne pogodbe se lahko sklenejo za obdobje do 12 mesecev in jih ni mogoče podaljšati tako, da bi skupno trajale več kot eno leto. Navadno je cilj takšnih pogodb, da ECB lahko pokriva nujne in kratkoročne potrebe.

Graf 1

Odobrena delovna mesta v ekvivalentu polnega delovnega časa za bančni nadzor ECB na dan 31. decembra 2015 – razčlenitev po delovnih mestih v ekvivalentu polnega delovnega časa

Graf 1 prikazuje razčlenitev odobrenih delovnih mest v ekvivalentu polnega delovnega časa za pet **poslovnih področij ECB**, ki se ukvarjajo z bančnim nadzorom, na dan 31. decembra 2015.

Od leta 2013 se je začelo zaposlovanje za bančni nadzor ECB, je bilo izpeljanih 113 zaposlitvenih razpisov, na katere se je skupno prijavilo več kot 25.000 kandidatov.

Razpisi so bili organizirani transparentno, konkurenčno in od zgoraj navzdol, kar pomeni, da so si vodilni lahko sami izbrali svoje sodelavce. Izbor je bil zasnovan tako, da je bilo mogoče zaposliti najbolj sposobne, učinkovite in predane kandidate. V zelo zahtevnem izbirnem postopku so morali vsi kandidati poleg zahtevanega tehničnega znanja in veščin pokazati tudi vedenjske in po potrebi poslovodne veščine. Za oceno kandidatov so bila uporabljena različna orodja in tehnike, vključno s spletnim testiranjem, pisnimi nalogami, predstavitvami in strukturiranimi intervjuji.

Cilj postopka je bil zagotoviti uravnovešeno sestavo zaposlenih po narodnosti, starosti, spolu in izkušnjah. Od vseh novozaposlenih je bilo 38% žensk in 62% moških. Novozaposleni so s seboj prinesli raznolike poklicne izkušnje, pri čemer jih je bila večina iz centralnobančnega/nadzorniškega okolja.

Spolna struktura zaposlenih je prikazana v tabeli 1:

Tabela 1

Razmerje spolov v bančnem nadzoru ECB

Delež žensk glede na skupno število zaposlenih	38%
Delež žensk na nevodstvenih položajih glede na skupno število zaposlenih na nevodstvenih položajih	40%
Delež žensk na vodstvenih položajih glede na skupno število zaposlenih na vodstvenih položajih	31%

1.3.2

Pregled kadrov v bančnem nadzoru ECB

(odločitve, sprejete leta 2015, ki bodo izvedene v letu 2016)

Število zaposlenih za bančni nadzor ECB je bilo prvotno določeno leta 2013. Ocena je bila pripravljena »po najboljših močeh« in na podlagi razpoložljivih predpostavk. Vendar je bila takrat organizacija še v fazi zagona, zato je imela zelo malo neposrednih operativnih izkušenj. Po skoraj letu dni delovanja, ko je ECB bolje spoznala banke, ki jih nadzoruje, je postalo jasno, da za vrsto ključnih nalog potrebuje več zaposlenih, kot je pričakovala.

Tako je morala povečati število zaposlenih na področju neposrednega nadzora pomembnih bank, predvsem za male in srednje velike pomembne banke in bančne

skupine, da je v programu nadzorniških pregledov (SEP) zagotovila ustrezno minimalno raven nadzora, tudi v luči profila tveganosti teh bank. Poleg tega za vse neposredno nadzorovane banke, ne glede na njihovo velikost, a ob upoštevanju kvalitativnih kriterijev, med drugim potrebuje kadre za (i) posodabljanje metodologije, (ii) inšpekcijske preglede na kraju samem in (iii) pregled internih modelov.

Septembra 2015 je Svet ECB sklenil, da bo v naslednjih dveh letih povečal število zaposlenih za te dejavnosti. Tako se bo v letu 2016 število delovnih mest v poslovnih področjih, povezanih z nadzorom, povečalo za 160 delovnih mest (za nedoločen in določen čas) v ekvivalentu polnega delovnega časa.¹⁰ Glede zaposlovanja v letu 2017, ki bo verjetno precej manjše, bo odločitev po nadaljnjih analizah sprejeta tekom letošnjega leta.

Faza zaposlovanja v letu 2016 se je že začela, saj so bila prva obvestila o prostih delovnih mestih objavljena že oktobra 2015, da bi se nova delovna mesta čim prej zapolnila. Zaposlitvene kampanje so organizirane transparentno, konkurenčno in od zgoraj navzdol, zato se najprej zaposluje na vodstvene in svetovalne položaje. Izbira kandidatov ima za cilj zaposlitev oseb z najvišjo ravno sposobnosti, učinkovitosti in integritete. V skladu z običajnim postopkom zaposlovanja ECB bodo morali vsi kandidati pokazati ne samo dobre tehnične, pač pa tudi vedenjske in po potrebi poslovodne veščine.

1.3.3 Ostale pobude v zvezi z zaposlovanjem

ECB je spremenila svoja pravila o pripravništvih in mladim diplomantom tako omogočila, da poleg stažiranja v ECB del pripravništva opravljajo tudi v največ dveh pristojnih nacionalnih organih. Mobilnost pripravnikov med institucijami v enotnem mehanizmu nadzora mladim diplomantom omogoča, da pridobijo vseevropske delovne izkušnje, s čimer se krepi skupna kultura evropskega bančnega nadzora in ustvarja nabor mladih talentov za celoten sistem. Prvi program pripravništva v EMN se je začel leta 2015 in je bil namenjen krepitvi sodelovanja v enotnem mehanizmu nadzora. Vseh 38 pripravnikov, ki so bili izbrani med približno 1.000 kandidati, bo pripravništvo začelo aprila 2016.

1.4 Izvajanje kodeksa ravnanja

V skladu s členom 19(3) uredbe o EMN je morala ECB sestaviti in objaviti **kodeks** ravnanja za zaposlene in vodilne v ECB, ki sodelujejo pri bančnem nadzoru. S 1. januarjem 2015 je začel veljati spremenjeni okvir poklicne etike ECB. Vzpostavljena je bila tudi Služba za skladnost s predpisi in upravljanje, ki izvaja omenjeni okvir in svetuje vsem zaposlenim ECB pri etičnih vprašanjih.

¹⁰ Od tega 125 delovnih mest za nedoločen čas in 35 za določen čas. Razmerje med pogodbami za določen in pogodbami za nedoločen čas za nova delovna mesta je 24%, kar je bistveno višje od razmerja za obstoječa odobrena delovna mesta, ki znaša 8%. ECB je odobrila dodatne kadre za skupne storitve, in sicer 43 delovnih mest (od katerih jih je 29 za nedoločen čas in 14 za določen čas).

Tekom leta 2015 je Služba za skladnost s predpisi in upravljanje od zaposlenih v ECB prejela več kot 1.300 vprašanj, ki so se nanašala na množico različnih tem (npr. zasebne finančne transakcije, darila in gostoljubje, aktivnosti izven ECB). Služba je odkrila manjše število primerov neskladnosti s spremenjenim okvirom poklicne etike, od katerih se je ena tretjina nanašala na zaposlene in vodilne iz področij bančnega nadzora. V nobenem od teh primerov, povezanih v glavnem z (zaznamim) navzkrižjem interesov, niso bile ugotovljene namerne nepravilnosti zaposlenih v bančnem nadzoru ECB.

Izmed tistih zaposlenih in vodilnih pri bančnem nadzoru, ki so v letu 2015 dali odpoved, je bilo v enem primeru uvedeno obdobje mirovanja v skladu s spremenjenim okvirom poklicne etike.

Svet ECB je za spoštovanje visokih etičnih standardov v vseh sestavnih delih EMN marca 2015 sprejel [Smernico](#), ki določa skupna načela okvira poklicne etike tako za ECB kot za pristojne nacionalne organe. Posebna delovna skupina podpira Svet ECB pri uvajanju teh načel, da se zagotovi ustrezna delovna in etična kultura v celotnem območju EMN.

Odbor za poklicno etiko, ki je odbor na visoki ravni in je bil prav tako ustanovljen leta 2015, da bi svetoval članom organov ECB, ki sodelujejo v procesih odločanja, je v dveh primerih svetoval o vprašanjih, povezanih z EMN, obakrat v zvezi z neslužbenimi dejanji.

1.5 Izvajanje načela ločenosti denarne politike in nadzora

Izvajanje tega načela je v letu 2015 vplivalo predvsem na izmenjavo informacij med obema področjema.¹¹ V skladu s [Sklepom ECB/2014/39 o izvajanju ločenosti med funkcijo denarne politike in nadzorno funkcijo ECB](#) je za izmenjavo informacij veljala potreba po seznanitvi. To pomeni, da je moralo vsako področje delovanja dokazati, da je bila zahtevana informacija nujna za doseganje ciljev politike tega področja. Večina primerov ni bila povezana s podatki posameznih bank, dostop do zaupnih informacij pa je odobrila neposredno tista funkcija ECB, ki je lastnica informacij; posredovanje Izvršilnega odbora ECB, da bi razrešil morebitna navzkrižja interesov, ni bilo potrebno.

V skladu s Sklepom ECB/2014/39 je bilo v nekaj primerih vseeno treba vključiti Izvršilni odbor ECB, ki je omogočil izmenjavo neanonimiziranih podatkov, pridobljenih v okviru FINREP in COREP,¹² ter drugih neobdelanih podatkov. Te izmenjave informacij so bile povezane predvsem s kreditnimi institucijami v državah,

¹¹ Sklep ECB/2014/39 vključuje tudi določbe, ki se nanašajo na organizacijske vidike.

¹² FINREP (finančno poročanje) in COREP (splošno poročanje) sta del izvedbenih tehničnih standardov EBA. FINREP pomeni zbiranje finančnih informacij od bančnih institucij v obliki standardiziranih letnih računovodskih izkazov (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in priloge s podrobnejšimi podatki). COREP pomeni zbiranje informacij, prav tako v standardizirani obliki, ki so pomembne za izračune v okviru prvega stebra, tj. podrobnosti o kapitalu, odbitkih in kapitalskih zahtevah (kreditno, tržno in operativno tveganje) ter velikih izpostavljenostih.

ki sodelujejo v programu nadzora. Dostop do podatkov je bil odobren le začasno, s čimer je bilo ob vsakem času zagotovljeno izpolnjevanje potrebe po seznanitvi.

Ločenost na odločevalski ravni ni bila vprašljiva, tako da posredovanje Odbora za mediacijo¹³ ni bilo potrebno.

1.6 Okvir poročanja podatkov in upravljanje informacij

1.6.1 Nova dogajanja v okviru poročanja podatkov

Bistven predpogoj za sprejemanje dobrih odločitev z upoštevanjem tveganj v bankah so kakovostni podatki in sposobnost agregiranja podatkov o tveganjih v celotni instituciji ter zmožnost poročanja o tveganjih. Vsi ti vidiki skupaj določajo kakovost ravnanja s tveganji. V tem kontekstu in v skladu s prednostnimi nalogami EMN za leto 2015 so bile oblikovane ocene in merila kakovosti podatkov. Ta so v pomoč EMN pri izvajanju načel za učinkovito agregiranje podatkov o tveganjih in poročanje o tveganjih, ki jih je oblikoval Baselski odbor za bančni nadzor.

Za pridobivanje pravočasnih, kakovostnih in granularnih podatkov EMN uporablja »**večstopenjski pristop**«, v katerem so pristojni nacionalni organi prva točka, kjer se podatki zbirajo in se preverja njihova kakovost. Izkušnje, pridobljene v letu 2015, so pokazale, da so poenoteni postopki v vseh državah, ki sodelujejo v EMN, predpogoj za kakovost podatkov in za zelo pomembno prvo raven preverjanja kakovosti. Zato so ECB in pristojni nacionalni organi začeli delo za večje poenotenje v večstopenjskem pristopu.

Poleg tega je bila v okviru ECB vzpostavljena tudi druga raven **zagotavljanja kakovosti**. Namen teh kontrol je prispevati k temu, da se v vseh nadzorovanih institucijah uporabljajo enaki standardi za kakovost podatkov. Obenem nadzornikom jasno kažejo, kakšne kontrole in postopke za preverjanje kakovosti podatkov uporabljajo institucije same, kot to zahteva CRD IV.

Za boljšo komunikacijo s pristojnimi nacionalnimi organi je bila zato dodatno razširjena povezljivost **Sistema nadzorniških bančnih podatkov (Supervisory Banking data system, SUBA)**. Da bi se zapolnile podatkovnih vrzeli, ki jih redno poročanje ni zajelo, sta bila vzpostavljena projekta Agilno okolje zbiranja in Poročanje o izsledkih stresnih testov (STAR). Z njima bo mogoče učinkoviteje izpolnjevati prihodnje zahteve po podatkih, ki jih bo izdala ECB, da bi lahko izvajala svoje makro- in mikrobonitetne funkcije. Za boljše ravnotežje med razpoložljivostjo popolnega, doslednega in rednega poročanja na eni strani ter preprečevanjem nenujnega poročevalskega bremena na drugi so sprejete dodatne zahteve, ki učinkovito uveljavljajo načelo sorazmernosti in bodo objavljene dovolj daleč vnaprej.

¹³ Ustanovljen z Uredbo ECB/2014/26, da se zagotovi ločenost nalog denarne politike in nadzorniških nalog, kot zahteva člen 25(5) uredbe o EMN.

Uredba ECB o poročanju nadzorniških finančnih informacij

Uredba ECB o poročanju nadzorniških finančnih informacij (ECB/2015/13) je bila sprejeta 17. marca 2015. Kot zahteva uredba o EMN, je bil osnutek uredbe leta 2014 dan v javno posvetovanje. Uredba trajno in poenoteno zapira nekatere podatkovne vrzeli v nadzorniškem poročanju. Še zlasti razširja poenoteno redno poročanje finančnih informacij na konsolidirana poročila bank, ki uporabljajo nacionalne računovodske okvire, kot tudi na posamična poročila, na primer za nadzorovane subjekte, ki niso skupine.

Uredba spoštuje načelo **sorazmernosti**, saj razlikuje med poročevalci glede na to, ali so pomembni ali manj pomembni, ali poročajo na konsolidirani ali posamični podlagi in ali je njihova bilančna vsota nad ali pod pragom pomembnosti 3 milijard EUR.

Uredba ne vpliva na **računovodske standarde**, ki jih uporabljajo nadzorovane skupine in subjekti za pripravo svojih konsolidiranih ali letnih računovodskih izkazov, niti ne spreminja računovodskih standardov, ki se uporabljajo za nadzorniško poročanje.

V uredbi se uporabljajo predloge, ki jih je zasnovala EBA in so del Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 680/2014. Posebej pomembne med njimi so predloge za poročanje po nacionalnih splošno sprejetih računovodskih načelih (GAAP), s katerimi se poenoti poročanje subjektov v skladu s temi računovodskimi standardi, hkrati pa upoštevajo razlike v razmerju do MSRP. Poleg tega ECB sodeluje s pristojnimi nacionalnimi organi, da bi bankam, ki uporabljajo nacionalna splošno sprejeta računovodska načela, zagotovili nadaljnje napotke za lažje poročanje.

1.6.2 Nova dogajanja na področju upravljanja informacij

Za svoje delovanje potrebuje EMN računalniška orodja, ki omogočajo vsakodnevno delo nadzornikov tako v ECB kot v pristojnih nacionalnih organih. Sistemi, ki so bili vzpostavljeni pred uradnim začetkom delovanja EMN 4. novembra 2014, so odigrali ključno vlogo pri podpori prvega nadzornega cikla. V tem kontekstu velja izpostaviti zlasti **sistem IMAS (Upravljanje informacij za EMN)**, ki je postal bistven element za podporo osrednjim procesom EMN in zagotavlja, da se nadzor v vseh državah euroobmočja izvaja enotno.

Sistem IMAS je bil tekom leta 2015 deležen velikih izboljšav. Predvsem je bil vgrajen v nadzorniški portal, ki deluje kot enotna vstopna točka za vse vire informacij in orodja IT, ki se uporabljajo v EMN.

2 Prispevek nadzora k finančni stabilnosti

V letu 2015, v katerem so največja tveganja za banke v euroobmočju obstajala na področju poslovnih modelov in dejavnikov dobičkonosnosti, se je dobičkonosnost bank euroobmočja izboljšala. K temu so največ prispevale stabilnejše makroekonomske razmere in nizki stroški financiranja, deloma pa tudi enkratni dejavniki. Poleg tega je dobičkonosnost velikega števila bank euroobmočja še vedno ostala nižja od ocenjenih stroškov lastniškega kapitala.

V središču pozornosti se je ponovno znašla Grčija, saj je politična negotovost povzročila hude likvidnostne težave za grške banke. Medtem ko se je likvidnost zagotavljala z izredno likvidnostno pomočjo (*Emergency Liquidity Assistance*, ELA), se je tekom leta 2015 poslabšala tudi njihova solventnost. Za omejitev učinkov krize so bili sprejeti številni nadzorniški ukrepi, vključno s celovito oceno, ki je bila izvedena v štirih pomembnih institucijah v Grčiji. Kapitalski primanjkljaj iz pregleda kakovosti sredstev in osnovnega stresnega scenarija so pokrili zasebni vlagatelji, medtem ko je bila v nekaterih primerih za pokritje kapitalskih potreb iz neugodnega scenarija potrebna državna pomoč.

V letu 2015 so bili narejeni veliki koraki za poenotenje evropskega bančnega nadzora, saj se je za postopek SREP uporabljala poenotena metodologija. Prvič v zgodovini so bile vse pomembne institucije v euroobmočju ocenjene po enakih merilih. Poenoteni postopek SREP bo nedvomno igral pomembno vlogo pri tem, da banke postanejo bolj odporne. ECB je prispevala tudi k vzpostavitvi okvira za krizno upravljanje v bančni uniji. Okvir temelji na direktivi o sanaciji in reševanju bank (BRRD) in enotnem mehanizmu za reševanje (EMR). Zagotavljal bo, da bodo morebitni propadi bank potekali urejeno in organizirano ter da se v čim večji meri preprečijo nove krize.

Kar zadeva makrobonitetno politiko, je bilo leto 2015 tudi prvo polno leto, v katerem je ECB izvajala svoje pristojnosti na tem področju. Vseeno je Svet ECB glede na obstoječo fazo finančnega cikla ocenil, da v letu 2015 ni bilo potrebe po sprejemanju obsežnih proticikličnih makrobonitetnih ukrepov.

2.1 Kreditne institucije: glavna tveganja in splošna uspešnost v letu 2015

2.1.1 Glavna tveganja v letu 2015

Med glavnimi tveganji, s katerimi se je bančni sektor euroobmočja spoprijemal v letu 2015, sta bili najvišje uvrščena **vzdržnost poslovnih modelov in nizka**

dobičkonosnost.¹⁴ Druga ugotovljena tveganja niso bila v vseh državah euroobmočja enako pomembna. V tem razdelku je pregled nekaterih glavnih tveganj v letu 2015, ki večinoma ostajajo pomembna tudi v letu 2016.

Leta 2015 sta tako poslovne modele kot dobičkonosnost bank ogrožala zlasti visoka raven oslabitve bilančnih sredstev in dolgotrajno obdobje nizkih obrestnih mer. Dobiček je bil še naprej pod pritiskom, saj je povprečna donosnost lastniškega kapitala ostala nižja od stroškov kapitala. Nizka dobičkonosnost utegne vplivati na srednjeročno vzdržnost poslovnih modelov nekaterih bank in zmanjšati njihovo zmožnost ustvarjanja kapitala in vstopanja na finančne trge. Dobičkonosnost bančnega sektorja je oviralo več težavnih okoliščin, med katerimi velja kot najpomembnejši dejavnik omeniti okolje nizke nominalne gospodarske rasti in nizkih obrestnih mer. To namreč vpliva na tradicionalne bančne dejavnosti (denimo posojanje prebivalstvu), ki so odvisne od transformacije zapadlosti. Dobičkonosnost zavirajo tudi problematična sredstva iz preteklosti.

Kreditna tveganja sicer niso bila zaskrbljujoča v vseh državah euroobmočja, a vseeno ostajajo problem za večino držav, ki jih je finančna kriza hudo prizadela. Kreditna tveganja zajemajo poslabšanje kreditne kakovosti posojil malim in srednje velikim podjetjem, nefinančnim družbam ali gospodinjstvom in znižanje kreditnih standardov.

V sedanjem okolju, v katerem so premije za tveganje na zgodovinsko nizki ravni, vlagatelji pa iščejo donose, bi lahko prišlo do nenadnega preobrata premij za globalno tveganje. To lahko vpliva na banke na več načinov. Prvič, imetja vrednostnih papirjev bo morda treba prevrednotiti, kar bi povzročilo izgube še zlasti pri sredstvih, merjenih po pošteni vrednosti. Drugič, nižje cene sredstev bi lahko privedle do višjih zahtev glede zavarovanja, kar bi vplivalo na banke z velikim deležem zavarovanega financiranja. Tretjič, pri bankah, ki so močno odvisne od grosističnega financiranja, se bodo višje premije za tveganje verjetno prevedle v višje stroške financiranja. In četrtič, pri bankah, ki so precej dejavne na kapitalskem trgu, bi višja volatilitnost lahko ovirala dobičkonosnost. Eden od pokazateljev nižjih premij za tveganje so tveganju prilagojeni donosi za državne obveznice. Ti se znižujejo že vse od leta 2006, kar pomeni, da vlagatelji sprejemajo nižje donose ob enaki ravni tveganja. Na dejstvo, da vlagatelji sprejemajo nižje donose, so nakazovali tudi očitno položnejša krivulja donosnosti in vse nižje premije v zamenjavah kreditnega tveganja (CDS) med visoko donosnimi in prvovrstnimi obveznicami.

Tveganja v zvezi z ravnanjem zaposlenih ter upravljanjem in vodenjem – tudi glede moralnih in etičnih standardov – so prav tako sodila med najpomembnejša tveganja. V zadnjih letih je bilo več bank euroobmočja, ki so kršile pravila, zakone in standarde, izpostavljenih sodnemu pregonu in globam, kar se je odrazilo tudi na njihovem dobičku in ugledu. Sodni postopki v nekaterih drugih primerih še trajajo in bi lahko v prihodnje povzročili negotovosti glede stroškov za vpletene banke.

¹⁴ Bančni nadzor ECB ocenjuje ključna tveganja, ki so jim izpostavljene kreditne institucije, v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi, pri tem pa se opira na vhodne informacije, ki jih zbirajo skupne nadzorniške skupine, druge funkcije ECB in Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB).

Najvidnejši primeri kršitev se med drugim nanašajo na zlorabe pri prodaji, tržno manipulacijo, pranje denarja, davčne goljufije in kršitve ameriških sankcij.

Geopolitične napetosti v Rusiji in Ukrajini ter vse večje ranljivosti na Kitajskem in v nastajajočih tržnih gospodarstvih so pomenile tveganja ne le zaradi neposredne izpostavljenosti bank, temveč tudi zaradi učinkov škodljivih vplivov. Medtem ko so neposredne izpostavljenosti omejene le na nekaj pomembnih institucij, lahko sekundarni učinki finančnih oziroma makroekonomskih povezav škodujejo bančnemu sistemu euroobmočja kot celote.

Programi zniževanja stroškov in vse večja odvisnost od rešitev IT, ki so obenem vse kompleksnejše, vplivajo na zanesljivost sistemov IT v bankah in jih izpostavljajo nevarnostim **računalniškega kriminala**. S tem povezana tveganja lahko vodijo k operativnim izgubam, škodujejo ugledu in povzročijo motnje v poslovanju. Slabi sistemi IT imajo lahko tudi posreden učinek, in sicer lahko škodljivo vplivajo na kakovost poslovnega poročanja in zmanjšujejo sposobnost prilagajanja na nove zahteve. Težava je tudi v tem, da utegne biti **kakovost podatkov** pri notranjem in zunanem poročanju neustrezna, zaradi česar je možno, da se spregledajo tveganja, ki so neločljivo povezana s posli institucij.

2.1.2 Splošna uspešnost pomembnih bank v letu 2015

Tabela 2

Pomembne banke v euroobmočju

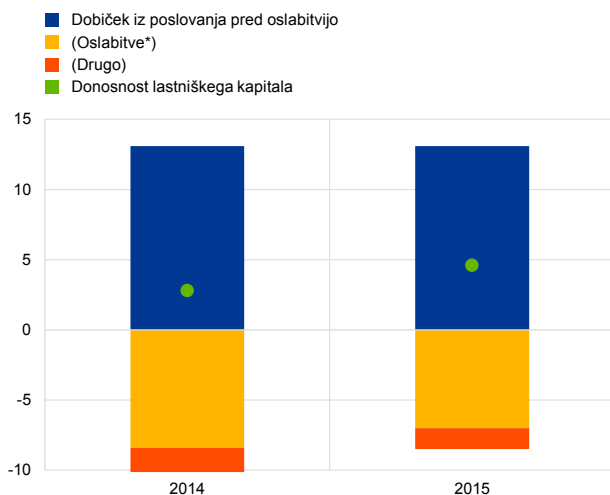
	Skupaj sredstva (v mrd EUR)	Tveganju prilagajena aktiva (v mrd EUR)	Navadni lastniški temeljni kapital (v mrd EUR)	Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (v odstotkih)	Razmerje med stroški in prihodki (v odstotkih)
Pomembne institucije v EMN	21.573	8.046	1.027	12,77	61,50
Svetovne sistemsko pomembne banke v EMN	11.247	3.980	474	11,92	63,88
Vse svetovne sistemsko pomembne banke v EU	17.669				
Svetovne sistemsko pomembne banke – cel svet	41.929				

Opombe: 1) Vse številke so za konec septembra 2015; svetovne sistemsko pomembne banke (za območje EMN: BNP Paribas, Deutsche Bank, BBVA, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, ING Bank, Santander, Société Générale, Unicredit Group).

Graf 2

Zmanjševanje oslabitev še vedno med glavnimi vzroki za izboljševanja dobičkonosnosti pomembnih bank v letu 2015

(Vse postavke so tehtane povprečja, prikazana kot odstotek osnovnega kapitala)

* Podatki za III 2015 na letni ravni

Vir: Okvir FINREP (101 pomembna institucija, ki podatke po MSRP poroča na najvišji ravni konsolidacije).

Dobičkonosnost pomembnih bank se je tekom leta 2015 sicer izboljšala, čeprav z zelo nizkih ravni: po preliminarnih podatkih je agregatna dobičkonosnost lastniškega kapitala reprezentativnega vzorca 101 institucije ob koncu leta 2015 znašala 4,6%, kar je več kot pred enim letom, ko je bila na ravni 2,8% (glej graf 2), a daleč pod referenčnimi vrednostmi za stroške lastniškega kapitala (8% po zadnjih ocenah, glej publikacijo ECB Financial Stability Review, november 2015).

Izboljšanje je predvsem posledica stabilizacije makroekonomskih razmer, zaradi katerih so se zmanjšale izgube iz naslova posojil: oslabitve pri posojilih in drugih finančnih sredstvih so se znižale s 7,7% agregatnega osnovnega kapitala v letu 2014 na 5,9% v letu 2015. Čeprav se je izboljšanje čutilo po vsem euroobmočju, so bile pri obsegu izgub iz naslova posojil med državami velike razlike. Po drugi strani so se oslabitve nefinančnih sredstev, kot je dobro ime, od leta 2014 do leta 2015 povečale z 0,7% na 1,0% agregatnega osnovnega kapitala, saj so si banke še naprej prizadevale, da bi predkrizna vrednotenja

uskladile s tekočimi tržnimi razmerami.

Neto obrestni prihodek, ki je glavni vir prihodkov pomembnih bank, je bil v letu 2015 kljub okolju nizkih obrestnih mer precej zanesljiv: agregatno so nižji stroški financiranja povsem odtehtali negativni učinek nizkih obrestnih mer na obrestne prihodke. Slednje je delno podpirala zmerna rast obsega posojil gospodinjstvom in podjetjem (+2,6%), ki je bila skoncentrirana v največjih institucijah. Podobno so se v absolutnem smislu povečali tudi prihodki iz provizij, in sicer iz storitev upravljanja premoženja in zasebnega bančništva.

Stroški so rasli skladno s prihodki: povprečno razmerje med stroški in prihodki s je ostalo stabilno na ravni 63,3%.

Del povečanja dobičkonosnosti bank je rezultat vrednotenja po tržnih cenah in kapitalskih dobičkov od prodaje portfeljev obveznic, kar predstavlja enkratni prihodek, ki se v prihodnjih četrtletjih morda ne bo ponovil.

2.2

Sodelovanje v kriznem upravljanju

2.2.1

Sodelovanje v grški krizi, vključno s celovito oceno pomembnih institucij v Grčiji

Politična negotovost v Grčiji je v začetku decembra 2014 privedla do hudih likvidnostnih omejitev v tamkajšnjih bankah, ki so bile posledica naslednjih

dejavnikov: (i) precejšnjega odliva vlog, (ii) kratkoročnega grosističnega financiranja (zavarovanega in nezavarovanega), ki se ni obnovilo, (iii) rastočih likvidnostnih potreb tujih hčerinskih družb in podružnic ter (iv) visoke izpostavljenosti do posojilojemalcev javnega sektorja, ki je glede na okoliščine veljala za manj vzdržno. Grške banke so zato v prvi polovici 2015 začele precej bolj posegati po izredni likvidnostni pomoči. Ta trend se je umiril šele konec junija 2015, tj. po zaprtju bank in po uvedbi kapitalskih kontrol.

Tekom leta 2015 se je poslabšala tudi solventna pozicija štirih grških pomembnih institucij. To je bilo še posebej očitno v drugem četrtletju, ko so banke v pričakovanju rezultatov celovite ocene oblikovale precejšnje rezervacije.

Celovita ocena štirih grških pomembnih institucij

V takih okoliščinah je ECB opravila celovito oceno štirih grških pomembnih institucij, da bi pridobila v prihodnost usmerjeno oceno njihovih kapitalskih potreb. Ta celovita ocena, ki jo je ECB zahtevala v svoji nadzorni funkciji, je sledila memorandumu o soglasju, ki so ga 19. avgusta 2015 podpisali Evropski mehanizem za stabilnost, Helenska republika in centralna banka Bank of Greece. Zajemala je pregled kakovosti sredstev in stresni test ter je bila izvedena med začetkom julija in koncem oktobra 2015.

Pregled kakovosti sredstev je predstavljal oceno točnosti knjigovodske vrednosti sredstev v bilancah bank na dan 30. junija 2015, hkrati pa tudi izhodišče za stresni test. V pregledu kakovosti sredstev je moral količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala grških bank (CET1) doseči 9,5%. **Stresni test** je zajemal v prihodnost usmerjen pregled vzdržljivosti solventnosti bank po dveh hipotetičnih scenarijih: po osnovnem scenariju so morale banke ohraniti količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala najmanj v višini 9,5%, po neugodnem scenariju pa najmanj v višini 8%.

Kar zadeva uporabljeno metodologijo, je pregled kakovosti sredstev temeljil na enotnih in harmoniziranih definicijah, usklajenih s trenutnimi računovodskimi in bonitetnimi predpisi. Skladen je bil tudi z metodologijo pregleda kakovosti sredstev, uporabljeno v celoviti oceni, ki je leta 2014 potekala v celotnem euroobmočju. Na nekaterih področjih je metodologija ECB vključevala dodatne predpostavke, ki bolje odražajo razmere na trgu, denimo v zvezi s sprožilci oslabitve, izračunom posamičnih specifičnih rezervacij in vrednotenjem zavarovanja. Stresni test, ki je potekal centralno, je temeljil na podatkovnih predlogah in kreditnih posnetkih, ki so jih predložile banke. Projekcije je izdelala ECB. Z vsako od štirih bank so potekali sestanki v okviru nadzornega dialoga, na katerih so si udeleženci izmenjavali predhodne rezultate celovite ocene in razpravljali o njih.

Končni rezultati so bili uporabljeni kot podlaga za **proces dokapitalizacije** ob koncu leta 2015, ki je bil namenjen popolnemu pokritju primanjkljajev, ugotovljenih pri celoviti oceni. Rezultati celovite ocene leta 2015, objavljeni konec oktobra, so pokazali, da skupni kapitalski primanjkljaj štirih grških pomembnih institucij po osnovnem scenariju stresnega testa (mejna vrednost v višini 9,5% CET1) znaša

4,4 milijarde EUR, po neugodnem scenariju (mejna vrednost v višini 8,0% CET1) pa 14,4 milijarde EUR.

Tabela 3

Rezultati celovite ocene štirih grških pomembnih institucij

	Izhodiščni količnik CET1 pred pregledom	Izhodiščni količnik CET1 po pregledu	Količnik CET1 v osnovnem scenariju ¹	Količnik CET1 v neugodnem scenariju	Maks. kapitalski primanjkljaj (neugodni scenarij)	
					(v bazičnih točkah)	(v mrd EUR)
Alpha Bank	12,7%	9,6%	9,6%	2,1%	590	2,74
Eurobank	13,7%	8,6%	8,7%	1,3%	670	2,12
National Bank of Greece	11,6%	8,1%	7,3%	-0,2%	822	4,60
Piraeus Bank	10,8%	5,5%	5,2%	-2,3%	1.035	4,93
<i>Skupno</i>	<i>12,1%</i>	<i>7,9%</i>	<i>7,6%</i>	<i>0,1%</i>		<i>14,40</i>

1) Količniki CET za osnovni in neugodni scenarij so količniki za december 2017, ki pri osnovnem scenariju ne pomenijo nujno najnižjih količnikov v 2,5-letnem trajanju stresnega testa.

Za zadovoljevanje kapitalskih potreb, ugotovljenih v celoviti oceni, so morale banke predložiti ECB kapitalski načrt, v katerem so pojasnile, kako bodo pokrile ugotovljeni kapitalski primanjkljaj. Ukrepe, predlagane v načrtih, je bilo treba izvesti do 11. decembra 2015. Dve instituciji sta dovolj kapitala za pokritje celotnega primanjkljaja zbrali od zasebnih vlagateljev, drugi dve pa sta prejeli dodatno državno pomoč v okviru preventivne dokapitalizacije, opisane v direktivi 2014/59/EU, ki vzpostavlja okvir za sanacijo in reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij. Omenjena državna pomoč je bila porabljena za pokrivanje kapitalskih potreb, ugotovljenih na podlagi neugodnega stresnega scenarija, saj je potrebe, ugotovljene v pregledu kakovosti sredstev in/ali v osnovnem stresnem scenariju, že pokrili zasebni sektor.

Natančno spremljanje grškega bančnega sistema in nadzorniški ukrepi za omejevanje učinka krize

Nadzorniško delo v letu 2015 se je poleg celovite ocene še naprej osredotočalo na tri komplementarne dejavnosti:

1. natančno spremljanje glavnih tveganj v grškem bančnem sistemu;
2. tekoča izmenjava informacij in poročanje deležnikom, ki jih zadevajo vprašanja v zvezi z grškimi bankami;
3. ukrepi za omejevanje učinka krize.

Nadzorniška dejavnost, ki je bila v letu 2015 še naprej zelo intenzivna, je terjala natančno spremljanje s strani skupnih nadzorniških skupin (sestavljene iz zaposlenih v ECB in v centralni banki Bank of Greece) v sodelovanju z oddelkom ECB Krizno upravljanje. Pri spremljanju manj pomembnih institucij je generalni direktorat ECB Mikrobonitetni nadzor III tesno sodeloval tudi s centralno banko Bank of Greece, ki je opravila celovito oceno omenjenih bank.

Bančni nadzor ECB je za učinkovitejšo izmenjavo informacij in boljše sodelovanje vzdrževal tesne stike z vsemi pomembnimi deležniki, tj. z grškimi oblastmi, med njimi

s centralno banko Bank of Greece in helenskim skladom za finančno stabilnost, Evropskim bančnim organom (EBA) ter gostujočimi nadzorniki (iz Združenega kraljestva, Bolgarije, nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Romunije, Srbije in Turčije).

Tekom leta 2015 je bilo sprejetih več nadzornih ukrepov za reševanje težkega položaja, v katerem se je znašel grški bančni sistem, in omejevanje učinka krize. Med temi ukrepi velja omeniti odločitve za varovanje likvidnostne pozicije štirih pomembnih institucij, denimo omejevanje nekaterih naložb in podjetij, ter prizadevanja, da bi preprečili širjenje okužbe na tuje subjekte grških bank, pri čemer je posebna pozornost veljala likvidnosti njihovih hčerinskih družb in podružnic na tujem.

2.2.2 Prispevek k novemu okviru EU za krizno upravljanje

V letu 2015 je bančni nadzor ECB prispeval k vzpostavljanju okvira kriznega upravljanja EU, ki temelji na direktivi o sanaciji in reševanju bank ter na uredbi o enotnem mehanizmu za reševanje.

Okvir kriznega upravljanja EU nalaga organom nadzora in organom za reševanje dolžnost, da med seboj sodelujejo. Po eni strani mora ECB kot pristojni organ tesno sodelovati z **Enotnim odborom za reševanje** pri načrtovanju sanacij, izvajanju ukrepov zgodnjega posredovanja in ocenjevanju bank, ki propadajo oziroma bodo verjetno propadle. Po drugi strani pa mora Enotni odbor za reševanje sodelovati z ECB pri načrtovanju reševanja in ocenjevanju rešljivosti bank, pa tudi pri izvajanju ukrepov za reševanje.

Tesno sodelovanje se je začelo z Enotnim odborom za reševanje, ki je bil ustanovljen januarja 2015 in je 1. januarja 2016 prevzel naloge reševanja za subjekte in skupine, ki sodijo v neposredni nadzor ECB, in za druge čezmejne skupine v bančni uniji. S tem v zvezi ima ECB status stalne opazovalke na izvršilnih in plenarnih sejah Enotnega odbora za reševanje. Podobno je tudi ECB začela vabiti predsednico Enotnega odbora za reševanje Elke König, da kot opazovalka sodeluje na sejah Nadzornega odbora ECB, v katerih so na dnevnem redu vprašanja, pomembna za Enotni odbor za reševanje. Konec leta 2015 je bil podpisan tudi [memorandum o soglasju med ECB in Enotnim odborom za reševanje](#) (glej tudi razdelek 4.1.1).

V skladu z okvirom EU za preprečevanje kriz mora vsaka institucija izdelati in vzdrževati sanacijski načrt, v katerem so opisani ukrepi, ki bi jih institucija v primeru bistvenega poslabšanja sprejela za ponovno vzpostavitev svoje finančne pozicije. Tekom leta 2015 so pomembne institucije začele oddajati svoje **sanacijske načrte** bančnemu nadzoru ECB v temeljito oceno. ECB pri tem ocenjuje, ali so načrti celoviti in bi lahko instituciji v težavnem obdobju resnično pravočasno povrnili sposobnost preživetja.

Če se finančni položaj institucije slabša in pridejo v poštev ukrepi zgodnjega posredovanja, se izmenjava informacij med ustrezno skupno nadzorniško skupino,

oddelkom ECB Krizno upravljanje in Enotnim odborom za reševanje pospeši. Če niti nadzorni niti zasebni ukrepi ne morejo povrniti banki njene trdnosti, je mogoče sprejeti odločitev, s katero se institucija razglasi za institucijo, ki »propada ali bo verjetno propadla«. Pri pomembnih institucijah to odločitev sprejme ECB, potem ko se posvetuje z Enotnim odborom za reševanje. O tem se obvesti Evropska komisija in drugi zunanji deležniki, kot so gostujoči nadzorniški organi in organi za reševanje, ustrezni sistemi zajamčenih vlog ali pristojna ministrstva. Potem ko je ugotovljeno, da določena institucija »propada oziroma bo verjetno propadla«, ECB tesno sodeluje z Enotnim odborom za reševanje glede potrebnega nadaljnjega ukrepanja, denimo glede pooblaščenja premostitvene banke in odvzema licence »stari« instituciji.

EMN je v letu 2015 v kontekstu kriznega upravljanja sodeloval v čezmejnih forumih, povezanih s posameznimi institucijami, kot so denimo skupine za krizno upravljanje, ter prispeval k delu, ki so ga v zvezi s politikami opravljali mednarodni forumi, npr. Odbor za finančno stabilnost (FSB). S tem je želel omiliti probleme »prevelikih, da bi padli«, ter okrepiti trdnost bank in njihovo finančno stabilnost.

2.3 »Redne« celovite ocene

2.3.1 Nadaljnje ukrepanje, povezano z oceno iz leta 2014, vključno z izvajanjem kapitalskih načrtov

Preden ECB prevzame nadzorne pristojnosti, mora izvesti celovito oceno zadevne banke, sestavljeno iz pregleda kakovosti sredstev in stresnega testa. S stresnim testom se preverja odpornost solventnosti banke glede na dva hipotetična scenarija, tj. osnovni in neugodni scenarij.

V letu 2014 je ECB opravila celovito oceno 130 bank, s čimer se je pripravila na prevzem pristojnosti glede bančnega nadzora v novembru 2014. [Rezultati](#) te obsežne dejavnosti so bili objavljeni oktobra 2014 (za nadaljnje ukrepe glej [Letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih](#) 2014). Aprila 2015 je ECB ocenila, da sta bili približno dve tretjini **skupne prilagoditve** knjigovodske vrednosti sredstev, ki je bila v pregledu kakovosti sredstev ugotovljena za pomembne institucije (42 milijard EUR), zabeleženi v računovodskih izkazih bank za leto 2014, preostala tretjina pa je bila obravnavana kot bonitetne zahteve. Poleg tega so banke pod neposrednim nadzorom ECB v prvih devetih mesecih leta 2015 izvedle več kot 75% ukrepov, ki so bili zahtevani za izboljšavo kvalitativnih ugotovitev. V nekaterih primerih je bilo treba začeti s srednje- in dolgoročnimi projekti, katerih napredek natančno spremljajo znotraj EMN.

V kombinaciji pregleda kakovosti sredstev in stresnega testa je bil v 25 bankah ugotovljen **skupni kapitalski primanjkljaj** v višini 24,6 milijarde EUR. Od teh bank jih je 12 že sprejelo kapitalске ukrepe, in sicer še pred tem, ko so bili objavljeni rezultati celovite ocene. Torej je ostalo samo še 13 bank, ki so morale za pokritje primanjkljaja v višini 9,5 milijarde EUR sprejeti dodatne kapitalске ukrepe. Vse banke s kapitalskim primanjkljajem so morale v načelu predložiti ECB **kapitalski načrt**, v katerem so pojasnile, kako bodo pokrile primanjkljaj. Vsakršen primanjkljaj,

ki je bil ugotovljen v pregledu kakovosti sredstev ali osnovnem scenariju stresnega testa, je bilo treba pokriti v šestih mesecih; medtem ko je bilo treba primanjkljaj, ugotovljen v neugodnem scenariju stresnega testa, pokriti v devetih mesecih.

Pri preostalih 13 bankah so nekateri kapitalski načrti vsebovali ukrepe, ki so bili iz enega od spodaj naštetih treh razlogov izvedeni nemudoma:

1. kapitalskega primanjkljaja po predpostavki dinamične bilance stanja ni bilo ali ga praktično ni bilo;¹⁵
2. banka je bila v postopku reševanja;¹⁶
3. banka je uporabila ukrepe, s katerimi je toliko izboljšala strukturno dobičkonosnost, da je lahko pokrila kapitalski primanjkljaj.¹⁷

Ostale kapitalске načrte je pregledal Nadzorni odbor, nato pa so jih banke izvedle. Med ukrepi, ki so jih banke že sprejele, velja omeniti odprodajo premoženja, zbiranje svežega kapitala, prestrukturiranje in izboljšave pri upravljanju tveganj.

V celoti gledano so kombinirani nadaljnji ukrepi iz celovite ocene v letu 2014 dosegli zastavljene cilje, tj. krepitev bančnih bilanc, povečanje transparentnosti in utrjevanje zaupanja.

Na to kaže znaten upad premij v zamenjavah kreditnega tveganja v obdobju od oktobra 2014 do julija 2015 pri tistih 25 bankah, ki niso uspešno opravile celovite ocene leta 2014.¹⁸

2.3.2 Celovita ocena novih pomembnih institucij, opravljena v letu 2015

Ker se celovita ocena s strani ECB zahteva za vse banke, ki postanejo ali bodo verjetno postale predmet neposrednega nadzora ECB, je bila pri devetih bankah, ki niso sodelovale v pregledu leta 2014, podobna ocena opravljena v letu 2015. Neposredni nadzor ECB nad petimi od omenjenih bank se je začel že novembra 2014 z začetkom delovanja EMN,¹⁹ za preostale štiri pa se je začel januarja 2016.

¹⁵ To se je zgodilo z bankama Eurobank in National Bank of Greece in je bilo že omenjeno v »[Skupnem poročilu o celoviti oceni](#)«, stran 10.

¹⁶ To se je zgodilo z Dexio in je bilo že omenjeno v »[Skupnem poročilu o celoviti oceni](#)«, stran 10.

¹⁷ To se je zgodilo z Novo Ljubljansko Banko in Novo Kreditno Banko Maribor. Dobiček pred rezervacijami v obeh bankah je pokazal, da sta sposobni prestrukturirati stroškovno osnovo.

¹⁸ Glej S. Steffen, »Capital shortfalls in SSM banks: How much progress has been made?«, tj. prispevek, pripravljen na zahtevo Odbora za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta, oktober 2015.

¹⁹ Sberbank Europe AG, VTB Bank (Austria) AG in Banque Degroof S.A. niso bile vključene v pregled leta 2014, saj kriterij, na podlagi katerega naj bi banke postale pomembne (pomen čezmejnih sredstev in obveznosti), v času, ko so sestavljali seznam bank, ki naj bi bile pregledane, v pravnem okviru še ni bil v celoti določen. Unicredit Slovenia ni bila vključena, ker takrat še ni bila razvrščena kot tretja največja kreditna institucija v Sloveniji. Novo Banco SA v času, ko se je začela celovita ocena leta 2014, kot subjekt še ni obstajala, saj je nastala šele leta 2014 kot rezultat ukrepov za reševanje, sprejetih za Banco Espírito Santo.

Tabela 4

Banke, ki so sodelovale v celoviti oceni leta 2015

Ime banke	Država	Začetek neposrednega nadzora
Sberbank Europe AG	Avstrija	4. november 2014
VTB Bank (Austria) AG	Avstrija	4. november 2014
Banque Degroof S.A.	Belgija	4. november 2014
Kuntarahoitus Oyj (Municipality Finance plc)	Finska	1. januar 2016
Agence Française de Développement	Francija	1. januar 2016
J.P. Morgan Bank Luxembourg S.A.	Luksemburg	1. januar 2016
Medifin Holding Limited	Malta	1. januar 2016
Novo Banco SA	Portugalska	4. november 2014
Unicredit Slovenia	Slovenija	4. november 2014

Ocena leta 2015 je temeljila na metodologijah, uporabljenih leta 2014, in je bila prav tako sestavljena iz pregleda kakovosti sredstev in stresnega testa. Mejne vrednosti za ugotavljanje primanjkljaja kapitala so bile enake kot leta 2014: zahtevani količnik CET1 v pregledu kakovosti sredstev in osnovnem stresnem scenariju je znašal 8%, v neugodnem scenariju pa 5,5%.

Rezultat **pregleda kakovosti sredstev** je bila skupna prilagoditev knjigovodske vrednosti sredstev v sodelujočih bankah v višini 453 milijonov EUR, ki je bila predvsem posledica dodatno odkritih nedonosnih izpostavljenosti in posledičnega povečanja rezervacij. Pregled kakovosti sredstev je podal izhodišče za **stresni test**, ki je projiciral gibanje kapitalske pozicije bank v triletnem obdobju (2015–2017). Po neugodnem scenariju²⁰ bi tehtano povprečje znižanja količnika CET1 v sodelujočih bankah znašalo 6,1 odstotne točke.

Po pregledu kakovosti sredstev ni nobena banka padla pod 8-odstotno mejno vrednost CET1. V kombinaciji učinkov pregleda kakovosti sredstev in stresnega testa pa je pet bank vendarle padlo pod 5,5-odstotno mejno vrednost navadnega lastniškega temeljnega kapitala. Skupni **kapitalski primanjkljaj** je znašal 1,74 milijarde EUR. Del tega je bil pokrit že z dokapitalizacijo in drugimi primernimi ukrepi, ki so jih banke sprejele po januarju 2015.

Podobno kot v pregledu leta 2014 morajo banke pokriti preostali primanjkljaj v devetih mesecih po objavi rezultatov celovite ocene 14. novembra 2015. V ta namen morajo v dveh tednih po objavi predložiti **kapitalski načrt**, v katerem podrobno opišejo ukrepe, ki jih nameravajo sprejeti ali so jih že sprejele. Izvajanje in spremljanje omenjenih ukrepov je usklajeno z vsakoletnim postopkom SREP, ki ga opravljajo skupne nadzorniške skupine, pristojne za nadzor zadevnih bank. Zahtevani korektivni ukrepi niso omejeni le na pokrivanje kapitalskih primanjkljajev, temveč se nanašajo tudi na kvalitativne ugotovitve pregleda kakovosti sredstev, denimo slabosti v sistemih in procesih bank.

²⁰ Neugodni scenarij je zajel niz makrofinančnih tveganj, med njimi zvišanje donosnosti obveznic na svetovni ravni, nadaljnje poslabševanje kreditne kakovosti v ranljivih državah, počasnost reform ekonomskih politik in odsotnost nujnega popravila bančnih bilanc, s katerim bi ohranili dostopno tržno financiranje.

2.4 Izvajanje nadzornega modela EMN

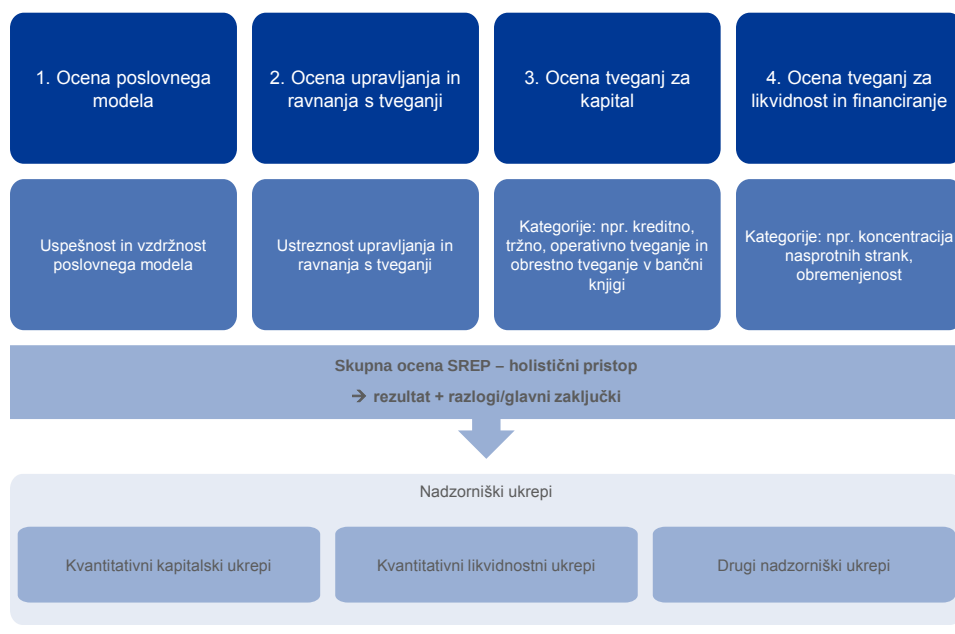
2.4.1 Izvajanje metodologije postopka nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) v okviru EMN

Ključnega pomena za izvajanje nadzornega modela EMN so skupne nadzorniške skupine, ki so sestavljene iz zaposlenih ECB in pristojnih nacionalnih organov. Kot operativne enote, odgovorne za neposredni nadzor pomembnih institucij, opravljajo vsakodnevno, tekočo nadzorno dejavnost. Rezultati te dejavnosti so skupaj z rezultati tematskih pregledov, pregledov na kraju samem in dela na notranjih modelih najpomembnejši vhodni podatek za postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP).

Leta 2015 je EMN po skupni metodologiji prvič izvedel postopek SREP za takrat 123 največjih bančnih skupin v euroobmočju. Cilj postopka SREP je oblikovati odporen bančni sistem, ki bo učinkovito in zdržno financiral realno gospodarstvo euroobmočja. Prejšnje finančne krize so namreč deloma sprožili preveč lahkomišlni in podkapitalizirani bančni sistemi, ki so na začetku krize prenehali posojati denar, da bi se razdolžili, s tem pa so seveda zavrli vzdržno gospodarsko rast. Dolgoročne koristi primerno kapitaliziranega bančnega sistema v celoti gledano daleč presegajo kakršnekoli kratkoročne stroške za vpletene banke.

Slika 2

Metodologija postopka SREP v okviru EMN

Metodologijo EMN, prikazano v sliki 2, je razvila ECB v tesnem sodelovanju z 19 nacionalnimi nadzornimi organi. Usklajena je z zakonodajo EU in smernicami EBA²¹ ter se opira na najboljše prakse, ki se uporabljajo znotraj EMN in jih priporočajo mednarodni organi. [Priročnik o metodologiji SREP v okviru EMN](#) je bil objavljen 19. februarja 2016.

Za razvoj in uvedbo nove poenotene metodologije v tako kratkem času so bili v okviru EMN potrebni ogromni napor pri koordinaciji, analiziranju, kalibraciji, praktičnem testiranju in usposabljanju.

Večinoma na podlagi ključnih vhodnih podatkov, ki so jih predložile skupne nadzorniške skupine, so bili v procesu SREP leta 2015 ocenjeni naslednji glavni elementi:

- **poslovni modeli** – pregled sposobnosti preživetja poslovnih modelov institucij in vzdržnosti njihovega dobička;
- **upravljanje in vodenje ter upravljanje tveganj** – pregled operativne in organizacijske strukture institucij ter njihovega splošnega okvira za upravljanje s tveganji;
- **tveganja za kapital** – ocena tveganj, povezanih s kapitalom, in obvladovanja tveganj, ocena potrebe po določitvi dodatnih kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti;
- **tveganja za likvidnost in financiranje** – analiza likvidnostne pozicije institucije in stanja njenega razpoložljivega financiranja, ustreznega obvladovanja tveganj in potrebe po dodatnih likvidnostnih blažilnikih.

Vsak element je bil ocenjen po pristopu gradnikov, in sicer z od spodaj navzgor izvedenim ovrednotenjem tveganj, razčlenjenih v kategorije in podkategorije. Ocene so bile opravljene iz različnih zornih kotov, kot je usmeritev na tekoče stanje ali z večjo usmeritvijo na prihodnost.

Kvantitativni in kvalitativni elementi so bili povezani v pristopu omejene strokovne presoje. Ta zagotavlja, da se ocena izvaja enotno, hkrati pa upošteva tudi posebnosti posameznih institucij. Prav tako je bilo prvikrat možno v širšem obsegu izvesti obsežne primerjave med sorodnimi bankami in prečne analize.

Usklajeni postopek SREP je v celoti vzeto omogočil celostno oceno položaja institucij in njihove sposobnosti preživetja, pri čemer sta bili uporabljeni v prihodnost usmerjena perspektiva in sorazmernost. Dejstvo, da so bile vse institucije ocenjene po enotnih merilih, je prispevalo k nadaljnji integraciji enotnega bančnega trga. Zaradi postopka SREP v letu 2015 so bile raven kapitala in likvidnostne zahteve za banke, ki jih neposredno nadzira ECB, postavljene glede na njihov profil tveganosti. Po potrebi so bili uporabljeni tudi dodatni nadzorniški ukrepi.

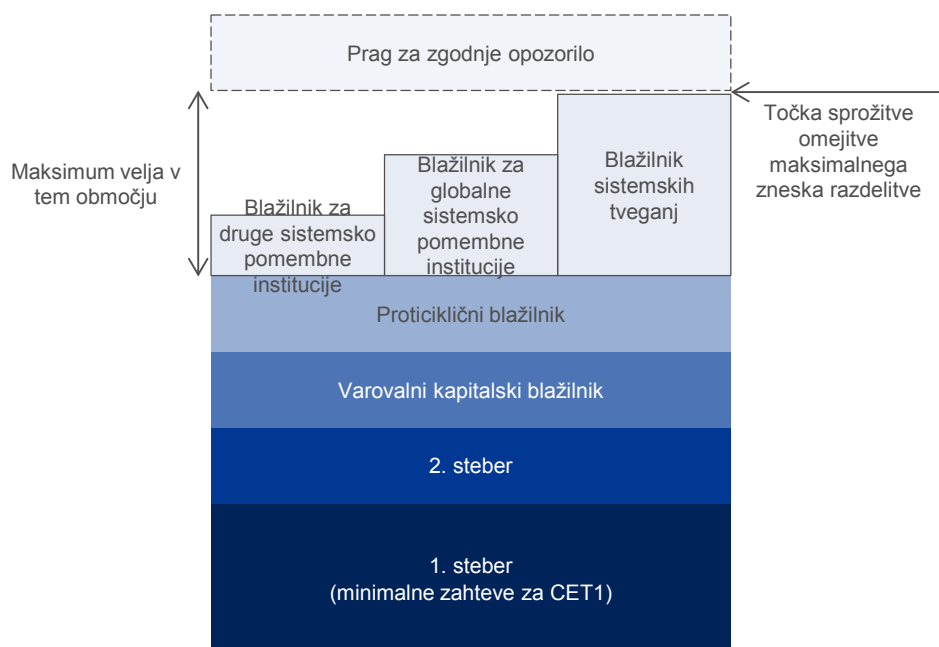
²¹ Smernice o skupnih postopkih in metodologijah za postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13), EBA, 19. december 2014.

Povprečne kapitalske zahteve po drugem stebru,²² ki veljajo za banke, so se od leta 2015 do leta 2016 zvišale za 30 bazičnih točk. Del teh 30 bazičnih točk je mogoče pripisati trenutnemu položaju euroobmočja v gospodarskem ciklu, zaradi katerega je treba ohranjati in v nekaterih primerih povečati kapital v bančnem sistemu. Številne banke še vedno okrevajo od finančne krize in imajo še naprej tveganja in težave.

Dodatnih 20 bazičnih točk kapitalskih zahtev je posledica postopnega uvajanja sistemskih blažilnikov. Razlog za te blažilnike je glavno spoznanje iz krize, ki se odraža tudi v zakonodaji EU, namreč, da je treba zamejiti eksternalije na ravni celotnega sistema, ki izhajajo zlasti iz sistemsko pomembnih svetovnih bank in sistemsko pomembnih domačih bank ter vplivajo na celoten finančni sistem in posredno tudi na realno gospodarstvo euroobmočja. Za zaježitev teh učinkov in v skladu s smernicami EBA se zahtevam po drugem stebru dodajajo sistemski blažilniki (za svetovne ali domače sistemsko pomembne banke oziroma blažilnik sistemskih tveganj). Ti sistemski blažilniki bodo v skladu s pričakovanji postopno uvedeni do leta 2019.

Kar zadeva uporabo okvira maksimalnega zneska za razdelitev, se pristop EMN navezuje na mnenje, ki ga je EBA objavila 18. decembra 2015. Možno je, da bo ta pristop revidiran zaradi prihodnjih sprememb v evropski in mednarodni regulativi ter zaradi uporabe smernic EBA, da bi se zagotovila konsistentnost in usklajenost na enotnem trgu.

Slika 3
Razčlenitev kapitalskih zahtev

²² Kapitalske zahteve po drugem stebru so zahteve, ki jih pristojni nadzorni organ – poleg minimalnih kapitalskih zahtev – naloži na podlagi rezultatov postopka SREP.

Raven kapitalskih zahtev za pomembne banke je bila skrbno preverjena, pri čemer je bila še zlasti upoštevana polno uveljavljena zahteva glede višine količnika navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1). Pri kalibraciji postopnega uvajanja in polni uveljavitvi kapitalskih zahtev pri svetovnih sistemsko pomembnih bankah je treba upoštevati več dejavnikov. Med njimi velja omeniti potrebo po spodbujanju enotnega okvira v vseh institucijah, ki jih nadzira ECB, sistemski učinek svetovnih in domačih sistemsko pomembnih bank ter širšo primerjavo s sistemsko pomembnimi svetovnimi bankami iz drugih jurisdikcij.

EMN si prizadeva vzpostaviti koherenten okvir, ki bo kar najbolj primeren za njegov specifični kontekst. Bančno področje, ki je v pristojnosti EMN, je dokaj pestro: EMN namreč v primerjavi z drugimi jurisdikcijami zajema dosti širši nabor različnih institucij v različnih državah, ki imajo še vedno precej raznolike pravne sisteme. Metodologija EMN se bo torej vselej, kadar bo potrebno, še naprej razvijala:

- da bi upoštevala vsa dogajanja v veljavnem regulativnem okviru, denimo bonitetno regulativo, priporočila ali smernice EBA ter temeljna načela Baselskega odbora;
- da bi vključila najboljše prakse, izboljšave in nadaljnji napredek.

Bančni nadzor ECB prek neposredne komunikacije z bankami daje pojasnila in ustvarja nadzorniško gotovost, ki jo banke potrebujejo za uspešno kapitalsko načrtovanje.

Tako je ECB v letu 2015 sprejela dve priporočili o politiki [razdelitve dividend](#) za poslovni leti 2014 in 2015 ([ECB/2015/2](#) oziroma [ECB/2015/49](#)) in poslala [dopis glavnim izvršnim direktorjem bank o politiki variabilnih prejemkov](#). V teh dokumentih so določena pričakovanja EMN glede razdelitve dividend oziroma izplačil v institucijah, ki so skladna z linearnim gibanjem proti zahtevanim polno uveljavljenim količnikom.

Če bodo vsi drugi dejavniki ostali nespremenjeni, bodo zahteve iz drugega stebra, opredeljene v odločitvah SREP za leto 2015, nakazale tudi na prihodnje dogajanje; zlasti varovalni kapitalski blažilnik bo postopno uveden do leta 2019, zahteve po drugem stebri pa se bodo zmanjševale na enak način.²³ Banke lahko načrtujejo tudi za postopno uvedbo CRR/CRD IV, tj. odbitke od kapitala CET1 in postopno uvajanje blažilnikov sistemskih tveganj. Čeprav končni rezultat glede pravil Basla III še ni v celoti znan, je bilo že potrjeno, da cilj pravil ni bistveno povečanje kapitala v sistemu, temveč večja preprostost ter boljša primerljivost in transparentnost kapitala po posameznih bankah.

²³ V odločitvah SREP so pri postopnem uvajanju varovalnega kapitalskega blažilnika upoštevane razlike med državami EMN. S tem se spodbuja enakost pogojev in možnosti za vse banke znotraj EMN.

2.4.2 Delo na drugih metodologijah

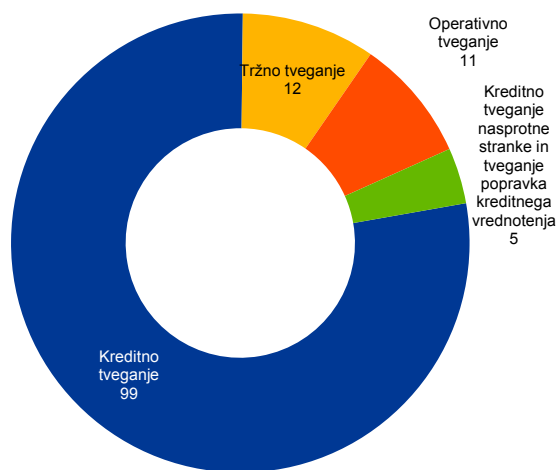
Delo na internih modelih

Konec leta 2015 je 73 pomembnih institucij uporabljalo vsaj en interni model za izračunavanje kapitalskih zahtev po prvem stebru.

Po vzpostavitvi postopka odobravanja za celotno območje EMN in okvira za izvajanje preverjanja internih modelov je Svet ECB v skladu z novo ureditvijo za leto 2015 odobril 137 preverjanj internih modelov.

Graf 3

Preverjanja internih modelov v letu 2015 po vrstah tveganja

Ustvarjen je bil **poenoten okvir** za tekoče preverjanje modelov, ki je bil polno vključen v minimalno raven nadzora in uporabljen v načrtu nadzorniških pregledov za leto 2016. Omenjeni okvir je omogočil sodelovanje pomembnih institucij v projektih primerjalne analize EBA in Baselskega odbora. Vzpostavljena je bila tudi mreža, s katero bo opredeljen proces poenotenega zbiranja podatkov, potrebnih za testiranje za nazaj, pri pomembnih institucijah z modeli tržnega tveganja. Na tej podlagi se opravlja analiza horizontalnih in bančno specifičnih podatkov, ki se uporablja pri tekočem spremljanju modelov.

Za spodbujanje enotno skladnega izvajanja modelov po prvem stebru in za poenotenje nadzornih praks znotraj EMN se je začelo delo na predlogu za **ciljno usmerjeni pregled internih modelov**. V ta namen je bila ustanovljena mreža višjih strokovnjakov za modele iz pristojnih nacionalnih organov in ECB, ki bodo vodili

proces. Ciljno usmerjeni pregled internih modelov predvideva inšpekcijske preglede na kraju samem, ki bodo zajeli izbrane modele za kreditno in tržno tveganje ter kreditno tveganje nasprotne stranke in bodo potekali od leta 2017 do 2018 (ali do 2019, če bo projekt razširjen na kreditno tveganje). Leto 2016 bo posvečeno zahtevanim horizontalnim analizam, s pomočjo katerih bo opredeljen cilj projekta glede poenotenja.

Drugo pomembnejše delo, ki je v teku leta 2015 potekalo na **metodologijah nadzora za interne modele**, je zajemalo trenutno potekajočo izdelavo napotkov za potrjevanje internih modelov in napotkov za ocenjevanje pomembnosti razširitev in sprememb modelov za tveganje nasprotne stranke.

Delo na metodologijah pregleda na kraju samem

Ustanovljenih je bilo več delovnih skupin, sestavljenih iz strokovnjakov ECB in pristojnih nacionalnih organov, ki bodo delale na več vrstah tveganj in razvile nadaljnje metodologije pregleda na kraju samem. Tekom leta 2015 so bile zaključene metodološke razprave, posvečene poslovnim modelom oziroma

dobičkonosnosti ter pregledu ILAAP. Druge specializirane skupine trenutno delajo na vprašanjih, kot so kreditno tveganje, kreditno tveganje nasprotne stranke, skrbniški posli, računovodstvo, tržno tveganje in računalniško tveganje. V pripravi je tudi javna listina, ki določa pogoje in posebnosti inšpekcijskih pregledov na kraju samem.

2.4.3 Nadzor na kraju samem

Prvi krog inšpekcijskih pregledov na kraju samem

Prvi krog inšpekcijskih pregledov na kraju samem je bil del načrta nadzorniških pregledov za leto 2015, ki je bil odobren decembra 2014. Julija 2015 je bila odobrena vmesna posodobitev načrta, ki je zajemala dodatne inšpekcijske preglede na kraju samem, ki naj bi bili opravljeni v drugi polovici leta. Za leto 2015 je bilo skupaj odobrenih 250 inšpekcijskih pregledov na kraju samem.

Tabela 5

Inšpekcijski pregledi na kraju samem: razčlenitev po tveganjih

Glavne obravnavane kategorije tveganj	Skupaj	Dobičkonosnost	Kapital	Kreditno tveganje	Upravljanje in vodenje	Obrestno tveganje v bančni knjigi	Likvidnostno tveganje	Tržno tveganje	Operativno tveganje
Število inšpekcij	250	6	20	62	55	9	29	13	56

Tabela 6

Inšpekcijski pregledi na kraju samem: razčlenitev po skupinah bank²⁴

Skupina	Skupaj	1	2	3	4	5
Število pomembnih institucij	118	7	7	28	27	49
Število inšpekcij	250	42	35	69	54	50

Inšpekcijski pregledi na kraju samem so načrtovani in kadrirani v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi, iz katerih prihaja večina vodij misij in članov skupin. Do oktobra 2015 je iz pristojnih nacionalnih organov prišlo 906 inšpektorjev, kar predstavlja 95% vseh, ki so sodelovali v pregledih na kraju samem. Preostalih 5% je zagotovil oddelek ECB Centralizirani pregledi na kraju samem. Ti inšpektorji so poleg tega vodili 26 misij, načrtovanih v letu 2015.

Da bi povečal število pregledov, ki jih izvajajo mešane skupine, je Nadzorni odbor maja 2015 odobril model delovnih izmenjav za inšpektorje iz pristojnih nacionalnih organov.

Za zagotovitev tesnega sodelovanja s pristojnimi nacionalnimi organi pri vseh temah, povezanih z inšpekcijskimi pregledi na kraju samem, je bilo leta 2015 poleg 21

²⁴ Bančne skupine pod neposrednim nadzorom ECB so razvrščene v pet skupin, pri čemer so v prvi skupini največje, v peti pa najmanjše bančne skupine. Navedeno število pomembnih institucij (118) ne vključuje pomembnih institucij, ki so podrejene družbe večje institucije v EMN (npr. Deutsche Bank AG in Deutsche Bank Malta Ltd se v tabeli štejeta kot ena).

namenskih dvostranskih srečanj s 16 pristojnimi nacionalnimi organi organiziranih tudi 8 mrežnih sestankov med strokovnjaki ECB in pristojnih nacionalnih organov. Razen tega je potekalo tudi več seminarjev in delavnic za vodje misij, namenjenih spoznavanju in navezovanju medsebojnih stikov.

Tekoče spremljanje

Za enotno izvajanje metodologije za inšpekcijske preglede na kraju samem je oddelek ECB Centralizirani pregledi na kraju samem tekom celotnega življenjskega cikla pregledov izvajal številne dejavnosti spremljanja:

- pregled predinšpekcijskega dokumenta v pripravljalni fazi misije;
- podpora inšpekcijske skupine v fazi izvajanja inšpekcije;
- izvedba postopkov za zagotavljanje kakovosti za vsa inšpekcijska poročila, ki jih odda vodja misije.

Vse dejavnosti se izvajajo po postopku, ki temelji na dialogu, s čimer se krepijo dobri odnosi s pristojnimi nacionalnimi organi in razvija enoten pristop.

V letu 2015 je ECB za poenotenje dela skupin za inšpekcijski pregled na kraju samem oblikovala več smernic in predlog za inšpekcijska poročila.

2.4.4 Tematski pregledi o ravnanju s tveganji in nagnjenosti k tveganju, računalniških tveganj in tveganj kibernetске varnosti ter financiranja s finančnim vzvodom

2.4.4.1 Ravnanje s tveganji in nagnjenost k tveganju

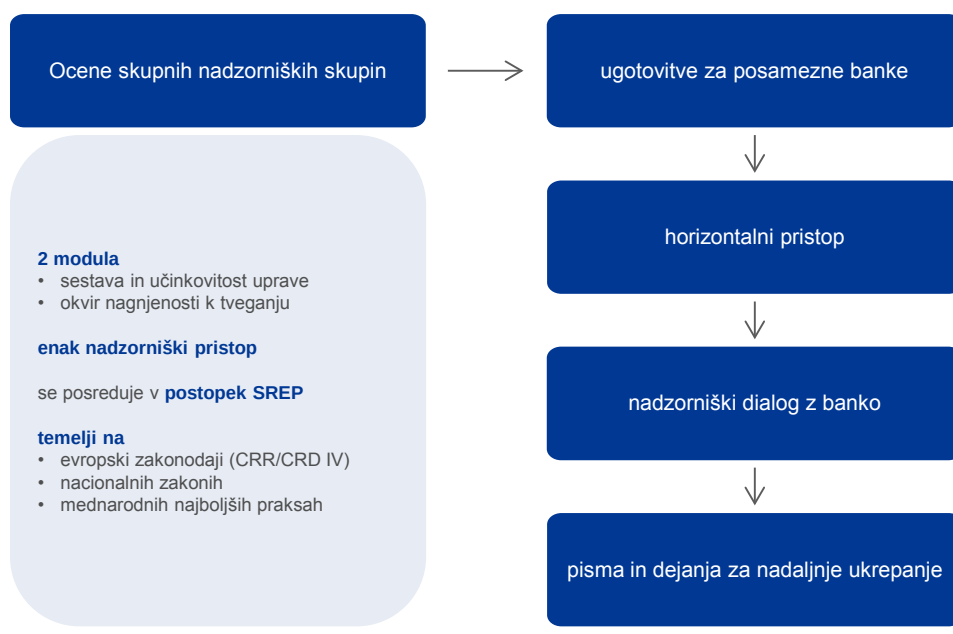
Obseg, metodologija in cilji

Zaradi velikega vpliva upravljanja institucij na njihov profil tveganosti in vzdržnost poslovnega modela je Nadzorni odbor v letu 2015 začel tematski pregled ravnanja s tveganji in nagnjenosti k tveganju. V okviru SREP je **113 skupnih nadzorniških skupin**²⁵ izvedlo poglobljeno in granularno oceno (i) organov upravljanja bank, pristojnih za nadzorne in upravljaljske funkcije, ter (ii) bančnih okvirov nagnjenosti k tveganju. Razvit je bil proporcionalen pristop, ki upošteva velikost in kompleksnost posameznih institucij. Glavna nadzorna orodja so bili sestanki z nosilci ključnih funkcij, ocena dokumentacije uprave in zapisnikov njenih sej ter udeležba na sejah uprave v vlogi opazovalca. Upoštevali so se tudi zaključki inšpekcijskih pregledov na kraju samem, povezanih s temi vprašanji.

²⁵ Iz skupnega števila pomembnih institucij so bile izločene tiste, ki so v postopku likvidacije ali imajo zelo specifičen poslovni model.

Slika 4

Poglobljena ocena 113 pomembnih institucij, opravljena po enakem pristopu

Za dosledno izvajanje najvišjih standardov se je pri oceni uporabljal dvoplasten pristop:

1. ocena skladnosti z nacionalno in evropsko zakonodajo;
2. ocena izvajanja najboljših mednarodnih praks.

V pregledu so bile upoštevane razlike v nacionalnih pravnih okvirih ter dejstvo, da so učinkovite strukture upravljanja mogoče v vsakem korporativnem modelu. Da bi v proces čim tesneje pritegnili upravo, so člani skupnih nadzorniških skupin svoje ugotovitve na koncu obravnavali skupaj s predstavniki institucij na sestankih za nadzorni dialog, ki so potekali oktobra in novembra 2015.

Rezultati

S tematskim pregledom so skupne nadzorniške skupine podrobneje spoznale upravljavsko strukturo institucij, ki jih nadzirajo, in ustrezno prilagodile svoje postopke. Horizontalni pristop je hkrati spodbujal diskusijo med strokovnjaki iz ECB in pristojnih nacionalnih organov, in sicer tako na ravni skupnih nadzorniških skupin kot tudi na ravni horizontalnih funkcij.

Horizontalni pristop je omogočil, da se oblikujejo:

1. **agregatni zaključki:** tematski pregled je pokazal, da so pomembne institucije sicer večinoma skladne z nacionalno zakonodajo, vendar še zdaleč ne izvajajo najboljših mednarodnih praks. Glavna problematična področja so sposobnost uprave, da učinkovito nadzoruje delo izvršilnih funkcij institucije, upoštevanje

vidika tveganj v razpravah uprave in vzajemno delovanje med okvirom nagnjenosti k tveganju in strategijo institucije;

2. **dobre prakse:** s tematskim pregledom so bile odkrite najboljše prakse pri operativnem izvajanju mednarodnih standardov. Navedene bodo v poročilu EMN o dobrih praksah, ki bo objavljeno tekom letošnjega leta;
3. **enotna priporočila:** na podlagi tematskega pregleda so bila oblikovana konkretna priporočila, kako institucije lahko izboljšajo svoje upravljanje in okvir nagnjenosti k tveganju. Zahvaljujoč horizontalnemu pristopu so bila priporočila oblikovana enotno, tako da so podobne ugotovitve vodile k podobnim priporočilom.

Skupne nadzorniške skupine bodo v letu 2016 spremljale, ali institucije izvajajo ukrepe, ki so bili za vsako institucijo posebej navedeni v pismu, poslanem ob zaključku pregleda. V več primerih bodo skupine začele okrepljeno spremljati tiste vidike, ki so bili izpostavljeni kot problematični.

2.4.4.2 Tematski pregled računalniških tveganj in tveganj kibernetike varnosti

Obseg, metodologija in cilji

Računalniška tveganja in tveganja kibernetike varnosti so bila prepoznana kot eno glavnih tveganj za bančni sistem v euroobmočju (glej razdelek 2.1.1). Za boljše razumevanje teh tveganj je bila v okviru EMN ustanovljena strokovna skupina za računalniška tveganja (*SSM Expert Group on IT Risk*), ki jo sestavljajo strokovnjaki iz pristojnih nacionalnih organov in ECB. Začel se je tudi tematski pregled tveganj kibernetike varnosti, ki je imel naslednje cilje:

1. oblikovati skupen okvir EMN za analizo tveganj kibernetike varnosti;
2. izvesti individualne ocene profila in kontrol tveganj kibernetike varnosti v vzorcu 12 izbranih pomembnih institucij (pregled na kraju samem);
3. razviti horizontalni pristop za začetni vpogled v izpostavljenosti in tveganja na področju kibernetike varnosti v pomembnih institucijah ter referenčne prakse v primerljivih institucijah, kjer je to mogoče (pregled na daljavo).

Za pregled na daljavo je ECB kot osnovo uporabila okvir NIST²⁶, ki je zasnovan posebej za izboljševanje kibernetike varnosti kritične infrastrukture. Okvir NIST je ECB dodatno razdelala in tako oblikovala svojim potrebam prilagojeno analitično orodje z imenom »Vprašalnik o tveganjih kibernetike kriminalitete« (*Cybercrime risk questionnaire*), ki ga je poslala 110 pomembnim institucijam. Zbrane informacije je zatem analizirala za vsako banko posebej in horizontalno za vse banke skupaj.

²⁶ Okvir NIST (*National Institute of Standards and Technology*) (12. februar 2014) je objavljen na naslovu: <http://www.nist.gov/cyberframework/upload/cybersecurity-framework-021214-final.pdf>

Rezultati

Tematski pregled je ponudil vrsto zaključkov na različnih področjih:

1. **tekoči nadzor in analiza tveganj:** prvič so bile po enotnem postopku za celotno euroobmočje zbrane strukturirane informacije o profilu tveganj kibernetске varnosti v pomembnih institucijah, tako da so skupne nadzorniške skupine ugotovitve lahko preučile z vsako banko posebej. Ta večja tveganja je treba omejevati z nadpovprečno močnimi kontrolami;
2. **nadzor na kraju samem:** na osnovi tematskega pregleda je bilo opravljenih 12 pregledov na kraju samem, v katerih so bila oblikovana priporočila za vsako posamezno institucijo;
3. **metodologija:** zbrane informacije so bile upoštevane pri nadaljnjem razvoju metodologije EMN za pregled tveganj kibernetске varnosti na kraju samem.

Poleg zgornjih zaključkov so se vzporedno začele dejavnosti za oblikovanje specifičnih operativnih in komunikacijskih postopkov, ki naj bi jih pomembne institucije izvedle v primeru kibernetskega napada. Ti postopki bodo leta 2016 kot pilotni projekt uvedeni v omejenem številu institucij.

2.4.4.3 Tematski pregled financiranja s finančnim vzvodom

Obseg, metodologija in cilji

Zaradi dolgega obdobja zelo nizkih obrestnih mer in posledičnega iskanja strategij za izboljšanje donosnosti je postalo smiselno, da se posebej spremlja kakovost kreditov. Zato je Nadzorni odbor v letu 2015 sklenil izvesti tematski pregled financiranja s finančnim vzvodom. Pregled je zajel posojila s finančnim vzvodom, visoko donosne obveznice ter finančne instrumente, zavarovane z zastavo posojila, saj vsem tem instrumentom ugodni pogoji financiranja močno koristijo.

Določeni so bili trije glavni cilji:

1. seznaniti skupne nadzorniške skupine s tekočimi vprašanji na ravni EMN in na ravni posameznih institucij;
2. odkriti osamelce na področju nagnjenosti k tveganju in ravnanja s tveganji ter ranljivosti na ravni celotnega sistema;
3. predlagati sklop ukrepov za odpravo pomanjkljivosti v vzorcu pregledanih institucij.

Da bi bila analiza konsistentna, je bila pripravljena obsežna anketa, ki je bila poslana 37 bankam, udeležnim v financiranju s finančnim vzvodom. Namen ankete je bil ugotoviti, kako se razvijajo izpostavljenosti financiranju s finančnim vzvodom, kako velik je trg tovrstnega financiranja (*underwriting pipeline*), kje so možne koncentracije izpostavljenosti in kakšna je splošna kakovost kreditov.

Rezultati

Trg financiranja s finančnim vzvodom je v času po krizi na svetovni ravni močno okreval in zdaj na njem vlada močna konkurenca. Zaradi pogojev, ki so ugodni za posojilojemalce, je struktura poslov precej oslabila (povečevanje vzvoda, uvedba posojilnih klavzul z manjšo zaščito za posojilodajalce (*covenant-lite*) na evropske trge) in v mnogih primerih so banke v svoji kreditni politiki postale precej bolj popustljive.

V vseh večjih bankah pod nadzorom EMN se je povečala tako pripravljenost za prevzemanje transakcij, kot tudi nagnjenost banke, da zadrži nekatere dele izpostavljenosti. To upravičuje podrobnejši nadzor, ki omogoča spremljanje tveganj sindiciranja in temeljno kreditno kakovost izpostavljenosti. Poleg tega je pregled razkril, da morajo banke na nekaterih področjih izboljšati tudi svoje postopke za spremljanje tveganj.

Graf 4

13 največjih bank pod nadzorom EMN, ki izvajajo financiranje s finančnim vzvodom – prodaja posojil in delež dogovorjenih poslov, namenjenih za razdelitev ali zadržanje

(v milijonih EUR)

Za reševanje teh vprašanj, ki so bila predstavljena v poročilih o posameznih bankah in v skupnem poročilu, so bili sprejeti naslednji ukrepi:

- izbrani skupini bank so bila poslana **pisma nadzornikov** za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti;
- v pripravi je poseben **portal** za redno spremljanje izpostavljenosti bank;
- v pripravi so **usmeritve**, v katerih bodo jasno predstavljena pričakovanja EMN glede financiranja s finančnim vzvodom.

2.4.5 Posredni nadzor manj pomembnih institucij in pregled nad nadzorom

Okvir za posredni nadzor manj pomembnih institucij zajema širši sklop tekočih procesov za vsakodnevno sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi ter projektne pobude, ki so večinoma povezane z razvojem skupnih nadzorniških standardov in metodologij.

Tekoči procesi pri posrednem nadzoru in pregledu nad nadzorom

Vsakodnevno sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v zvezi z nadzorom manj pomembnih institucij poteka v obliki namensko oblikovanih tekočih procesov. Ti omogočajo učinkovito izmenjavo informacij, na podlagi katerih generalni direktorat ECB Mikrobonitetni nadzor III (GD MBN III) izvaja svojo pregledniško vlogo ter podpira pristojne nacionalne organe, ki manj pomembne institucije nadzirajo neposredno.

V letu 2015 je ECB preko **okvira za obveščanje**, ki je bil vzpostavljen v ta namen, od pristojnih nacionalnih organov prejela in ocenila skupno 54 napovedi večjih nadzornih postopkov in osnutkov sklepov v zvezi z največjimi manj pomembnimi institucijami²⁷, v katerih so bila obravnavana številna različna vprašanja (npr. kapital, likvidnost in upravljanje). Napovedi so pogosto vodile k nadaljnjim ukrepom, pri čemer so ECB in pristojni nacionalni organi skupaj obravnavali, kako bi bilo najbolje ukrepati. Podobno je ECB sodelovala v oceni skupnih postopkov (izdaja/odvzem dovoljenja in postopki v zvezi s kvalificiranimi deleži) za manj pomembne institucije.

Člani specializiranih **skupin za posamezne države** v okviru GD MBN III so bili v stalnem dialogu s pristojnimi nacionalnimi organi, s katerimi so obravnavali vprašanja na ravni sektorjev in posameznih institucij, posebej tistih, ki so bile razvrščene med prednostne. Poseben poudarek je bil na spremljanju kriznih ukrepov za več institucij, v katerih se je finančni položaj močno poslabšal.

V podporo vsem tem funkcijam so potekale dejavnosti za poenotenje **metodologije za nadzorniško ocenjevanje**, ki jo uporabljajo pristojni nacionalni organi. Za odkrivanje tveganj in ranljivosti so bile opravljene tudi številne analize bank in sektorjev. Rezultati teh analiz so bili predstavljeni v poročilih o tveganjih, ki so jih prejeli vsi nadzorniki v EMN.

²⁷ Okvir za določanje prednostnih nalog v zvezi z manj pomembnimi institucijami je opisan v nadaljevanju tega razdelka.

Razvoj skupnih nadzorniških standardov, analiz in skupne metodologije za manj pomembne institucije ter druge projektne pobude

Zagotavljanje enotne uporabe visokih nadzorniških standardov v celotnem EMN je glavni cilj posrednega nadzora in pregleda nad nadzorom. Glavno orodje za nadzor manj pomembnih institucij so skupni nadzorniški standardi in skupne metodologije, ki so bile razvite skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi. Skupni standardi bodo po načrtih v celoti usklajeni z obstoječimi zahtevami EBA.

Skupni nadzorniški standardi, razviti v letu 2015

Eden od skupnih nadzorniških standardov, ki je bil razvit v letu 2015, je povezan s procesom **načrtovanja nadzora**, v katerem pristojni nacionalni organi določijo prednostne naloge ter načrtujejo in spremljajo izvajanje glavnih nadzorniških dejavnosti za manj pomembne institucije bodisi na kraju samem ali na daljavo. Namen skupnih standardov je zagotoviti, da se ti procesi povsod v EMN izvajajo enako.

Enotno izvajanje je posebej pomembno pri **načrtovanju sanacije**, saj direktiva o sanaciji in reševanju pristojnim organom omogoča, da svobodno presodijo, ali bodo pod določenimi pogoji za načrtovanje sanacije nesistemskih institucij uporabili poenostavljene obveznosti. Po pričakovanjih bi bilo poenostavljene obveznosti mogoče uporabiti pri dokaj velikem številu manj pomembnih institucij. Zato so bile sprožene dejavnosti, ki potekajo na treh glavnih področjih:

1. ocena primernosti institucij za poenostavljene obveznosti in za opustitve;
2. minimalna skupna vsebina načrtov za sanacijo po poenostavljenih obveznostih;
3. ocena načrtov za sanacijo.

Hranilnice in zadružne banke predstavljajo velik del bančnega sistema EMN. V nekaterih državah članicah so kreditne institucije v tem sektorju razvile **institucionalne sheme za zaščito vlog**, ki jih sestavljajo mehanizmi za vzajemno pomoč in so namenjeni za zaščito likvidnosti in solventnosti. Uredba o kapitalskih zahtevah omogoča pristojnim organom, da članicam shem odobrijo prednostno obravnavo pri nekaterih vidikih, kot je 0-odstotna utež tveganja za izpostavljenosti do drugih članic iste sheme. V več primerih so se posamezni shemi pridružile tako pomembne kot tudi manj pomembne institucije.

Za enotno obravnavo članic shem v celotnem EMN je ECB v letu 2015 v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi razvijala skupen pristop pri nadzorniškem ocenjevanju shem. Tako je opredelila skupna ocenjevalna merila za izpolnjevanje pogojev, določenih v CRR, ter oblikovala proces za koordinacijo med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v primerih, ko v isti shemi sodelujejo pomembne in manj pomembne institucije.

Analiza in metodologija

Načelo sorazmernosti je ključnega pomena pri nadzoru manj pomembnih institucij, saj je teh institucij zelo veliko (30. decembra 2015 več kot 3100²⁸) in se po velikosti in poslovnih modelih močno razlikujejo. Zato se za tekoče procese (npr. okvir obveščanja in skupine za posamezne države v GD MBN III, opisane zgoraj) ter za razvoj skupnih standardov in metodologij uporablja **okvir za določanje prednostnih nalog**. Ta razvršča manj pomembne institucije med tiste z nizko, srednjo in visoko prioriteto glede na njihovo tveganost in možni vpliv na domači finančni sistem. Razvrstitev določa, kako obsežen je pregled nad nadzorom posamezne institucije in kako intenzivne so nadzorne aktivnosti. Metodologija, ki se uporablja v okviru, je bila leta 2015 še dodatno razdelana in se uporablja v nadzornem ciklu v letu 2016.

Drug pomemben vidik tekočega dela je povezan z razvojem skupne metodologije za **sisteme ocenjevanja tveganj** (*risk assessment system*, RAS) manj pomembnih institucij.

Ti predstavljajo ključni element v pregledu SREP, ki ga izvajajo pristojni nacionalni organi. Osrednji cilj projekta je doseči bolj enotno izvajanje pregleda SREP za manj pomembne institucije s tem, da se uvede skupen okvir, po katerem pristojni nacionalni organi lahko prilagodijo in natančno naravnajo svoj metodologijo, ter v končni fazi izvajati SREP tako, da je tveganja mogoče ocenjevati na enak način v vsem euroobmočju, ob polnem upoštevanju specifičnega konteksta, v katerem delujejo posamezne institucije. Glede na splošni cilj, da EMN deluje kot en sam notranje povezan sistem, bo metodologija RAS za manj pomembne institucije temeljila na metodologiji za pomembne institucije. Bo pa prilagojena tako, da se zagotovi sorazmernost in upoštevajo razlike med pomembnimi in manj pomembnimi institucijami, ko gre za dostopnost nadzornih podatkov, pa tudi za specifične značilnosti nacionalnih računovodskih sistemov (nacionalna splošno sprejeta računovodska načela) v nekaterih državah članicah.

Projekt metodologije RAS se je začel leta 2015 in je usmerjen predvsem na analizo poslovnih modelov, oceno notranjega upravljanja in oceno tveganj za kapital ter tveganj za likvidnost in financiranje. To delo se bo nadaljevalo tudi v letu 2016 s poudarkom na kvantifikaciji kapitala in likvidnosti ter preizkusni uporabi nove predlagane metodologije.

Nadzorniška podpora

Nadzorniški podporni projekti so začasne pobude, s katerimi se pokrivajo specifične potrebe po dodatnih virih in/ali znanju, ki se lahko pojavijo med tekočim neposrednim nadzorom manj pomembnih institucij s strani pristojnih nacionalnih organov.

Strokovnjaki iz ECB in potencialno tudi iz drugih pristojnih nacionalnih organov so za določen čas napoteni v pristojni nacionalni organ druge države, kjer delajo na danem projektu. V letu 2015 so tako strokovnjaki ECB iz generalnega direktorata MBN III

²⁸ Šteto na konsolidirani ravni.

skupaj s kolegi iz pristojnega nacionalnega organa na primer izvedli misijo na kraju samem v eni od manj pomembnih institucij. Program nadzorniške podpore je bil uspešno testiran v letu 2015 in bo v letu 2016 še dodatno razširjen.

Okvir

Posredni nadzor – potrebna je konvergenca k visokim nadzornim standardom v celotnem EMN

ECB ima nalogo, da ohranja pregled nad nadzorom in zagotavlja enotno izvajanje visokih nadzorniških standardov v skladu z zahtevami EU ob upoštevanju načela sorazmernosti.

V okviru svojih pregledniških nalog na področju nadzora manj pomembnih institucij in za boljši pregled nad obstoječimi razmerami ob začetku delovanja EMN je ECB v letu 2014 skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi preučila glavne teme v zvezi z nadzorom manj pomembnih institucij, ki ga izvajajo pristojni nacionalni organi. Pregledala je naloge in organizacijo teh organov, njihove kadrovske vire za nadzor manj pomembnih institucij, izvajanje dejavnosti na kraju samem in na daljavo (vključno s sprejetimi nadzorniškimi ukrepi in odločitvami) ter metodologijo za ocenjevanje tveganj in druge nadzorniške prakse.

Leto 2014 je bilo neobičajno leto za bančni nadzor v euroobmočju (zaradi ustanovitve EMN in izvedbe celovite ocene) in ga zato ni mogoče jemati kot povsem zanesljivo referenco, vseeno pa je ta začetna ocena nadzorniških praks pred začetkom delovanja EMN potrdila, da je treba oblikovati skupno terminologijo in bolje razumeti nadzorniške prakse ter razviti enotne pristope. Velike razlike so bile ugotovljene na naslednjih področjih:

- število kadrovskih virov na nadzorovano manj pomembno institucijo;
- število nadzorniških odločitev, ki jih pristojni nacionalni organi sprejemajo v zvezi z manj pomembnimi institucijami (kar kaže na razlike v njihovem pristopu pri sprejemanju odločitev);
- povprečno trajanje inšpekcijskih pregledov na kraju samem v manj pomembnih institucijah;
- pogostost in vrsta rednih stikov z manj pomembnimi institucijami;
- različne metodologije za ocenjevanje tveganj (npr. pogostost, ocenjevalne lestvice in metodologija agregiranja).

Nekatere razlike so posledica začasnih dejavnikov, različne terminologije in razlik v naravi sektorjev manj pomembnih institucij v EMN, nekatere pa izhajajo iz globljih razlik pri izvajanju nadzora v začetnem obdobju EMN.

Izsledki tega pregleda potrjujejo pravilnost prizadevanj ECB, ki so potekala že v letu 2015, da doseže splošni cilj EMN in uvede enotne in visoke nadzorniške standarde. V letu 2016 se bo delo s pristojnimi nacionalnimi organi nadaljevalo na tistih področjih, kjer je bilo ugotovljeno, da je potrebna nadaljnja konvergenca, na primer pri razvoju skupnega sistema za oceno tveganj v manj pomembnih institucijah, pa tudi pri preučevanju širših vidikov postopka SREP in pripravi skupnih nadzorniških standardov za področja, kot so inšpekcijski pregledi na kraju samem. Delo napreduje tudi pri pripravi zbirke skupnih nadzorniških standardov in pravnih instrumentov, potrebnih za to, da pristojni nacionalni organi izvajajo glavne dejavnosti nadzora manj pomembnih institucij v enotni obliki.

2.4.6 Makrobonitetne naloge

Leto 2015 je bilo prvo polno leto, v katerem je ECB izvajala svoje naloge na področju makrobonitetne politike, kot je določeno v členu 5 uredbe o EMN. V tem okviru ima naslednja dva mandata:

1. lahko uporabi višje zahteve za kapitalske blažilnike od tistih, ki jih uporabljajo nacionalni organi. Uporabi lahko tudi strožje ukrepe, da bi odpravila sistemska ali makrobonitetna tveganja, pri čemer upošteva postopke, ki so določeni v relevantni zakonodaji EU. Na primer, ECB lahko uporabi višje zahteve za banke v zvezi z naslednjim: proticiklični kapitalski blažilniki, kapitalski dodatki za sistemsko pomembne institucije, uteži tveganja za nepremičnine in izpostavljenosti znotraj finančnega sektorja, limiti za velike izpostavljenosti in dodatne zahteve glede razkrivanja informacij;
2. nacionalni organi morajo obvestiti ECB, kadar nameravajo uporabiti ali spremeniti makrobonitetni ukrep iz CRR ali CRD IV. ECB nato oceni načrtovane ukrepe in jim lahko ugovarja. Preden nacionalni organi sprejmejo dokončno odločitev, morajo upoštevati mnenje ECB. Podobno mora ECB obvestiti pristojne nacionalne organe, če se odloči, da bo uporabila strožje zahteve.

Na najvišji ravni je za sprejemanje makrobonitetnih odločitev pristojen Svet ECB, ki predloge odločitev, ki jih prejme od Nadzornega odbora, lahko sprejme, jim ugovarja ali jih spremeni. Poleg tega lahko od Nadzornega odbora na lastno pobudo zahteva, da oblikuje predlog za uporabo strožjih zahtev za makrobonitetne instrumente.

V letu 2015 je Svet ECB presodil, da glede na trenutno stanje v finančnem ciklu ni potrebe po sprejetju splošnih makrobonitetnih ukrepov. Pri tej oceni je upošteval tudi dejstvo, da so države euroobmočja na makrobonitetnem področju že sprejele več kot 80 ukrepov za povečanje odpornosti bančnega sistema in za preprečevanje morebitnih neravnovesij, še zlasti v nepremičninskem sektorju.

V letu 2015 so nacionalni organi v 19 državah EMN obvestili ECB o 48 makrobonitetnih ukrepih, od tega je bilo 28 obvestil o proticikličnih kapitalskih blažilnikih, 18 o »drugih sistemsko pomembnih institucijah« in 2 o uvedbi blažilnika sistemskih tveganj (glej pregled nacionalnih makrobonitetnih ukrepov, ki ga je pripravil [Evropski odbor za sistemska tveganja](#)). V vseh državah so bili uradno uvedeni proticiklični kapitalski blažilniki, vendar je njihov količnik ostal na vrednosti nič – kar pomeni, da ni cikličnega vpliva na akumulacijo kapitala. V skoraj vseh primerih je ECB še pred uradnim obvestilom prejela neformalno sporočilo, poslano v duhu sodelovanja med ECB in nacionalnimi organi. Ko je bila ECB uradno obveščena o makrobonitetnih odločitvah, ki so jih sprejeli pristojni in imenovani nacionalni organi, je Svet ECB v skladu s členom 5(1) uredbe o EMN ocenil ukrepe in sklenil, da ne bo ugovarjal odločitvam teh organov.

Da bi bilo mogoče uspešno povezovati mikro- in makrobonitetne vidike nadzora ter zagotoviti ustrezna analitična izhodišča, imata Svet ECB in Nadzorni odbor skupne seje, na katerih razpravljata o makrobonitetnih vprašanjih (makrobonitetni forum). Makrobonitetni forum se je v letu 2015 sestajal četrtletno in razpravljal o tveganjih, ki

obstajajo tako v celotnem območju EMN kot tudi v posameznih državah, pa tudi o drugih z makrobonitetnega vidika pomembnih vprašanjih.

3 Izdajanje dovoljenj, prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij

ECB sicer neposredno nadzira le pomembne kreditne institucije, vendar je pristojna za vse kreditne institucije v euroobmočju, ko gre za izdajanje in odvzem dovoljenj za opravljanje bančnih storitev ter oceno pridobitev kvalificiranih deležev (s skupnim imenom »skupni postopki«). ECB je pristojna tudi za presojo sposobnosti in primernosti članov organov upravljanja pomembnih kreditnih institucij ter za postopke za izdajo dovoljenja za čezmejne aktivnosti (*passporting*). Gledano v celoti je razmeroma velik delež vseh nadzorniških odločitev za evropske banke povezan s postopki izdajanja dovoljenj.

V letu 2015 je bilo ECB priglašeni več kot 3.000 takšnih postopkov, od tega so bile večinoma presoje sposobnosti in primernosti ter le nekaj prošenj za izdajo bančne licence. Veliko napora je bilo vloženega v poenostavitev postopkov in izboljšanje njihove sorazmernosti, pa tudi v razvoj usmeritev za večje število vprašanj.

ECB je izpolnila tudi svojo dolžnost, da vzpostavi učinkovite mehanizme, ki omogočajo, da lahko kdorkoli prijavi kršitev relevantne zakonodaje EU. Leta 2015 je tako prejela 79 prijav kršitev, od tega jih je bilo 51 s področja nadzornih nalog ECB. Prijave so bile povezane predvsem z upravljanjem ter z izračuni kapitala in kapitalskih zahtev.

3.1 Dovoljenja

3.1.1 Spremembe v številu institucij pod neposrednim nadzorom ECB

ECB je 4. novembra 2014 začela neposredno nadzirati 120 subjektov, ki so bili v skladu z merili iz člena 6(4) uredbe o EMN razvrščeni med pomembne institucije (to so institucije, ki dosežejo določen prag glede velikosti, pomena za gospodarstvo in obsega čezmejnih aktivnosti, so zaprosile ali prejemajo javno finančno pomoč, ali so med tremi najpomembnejšimi institucijami v posamezni državi članici). Vse ostale institucije so opredeljene kot manj pomembne. Prvi seznam pomembnih in manj pomembnih institucij je bil objavljen 4. septembra 2014.

V skladu z okvirno uredbo o EMN se razvrstitev nadzorovanih subjektov med pomembne ali manj pomembne ponovno oceni najmanj enkrat letno. V vsakokratni letni oceni ECB pregleda vse nadzorovane skupine, za katere od zadnje redne ocene ni bila sprejeta priložnostna odločitev o spremembi pomembnosti. Pri tem preveri: (i) ali subjekti, ki so razvrščeni med pomembne, še vedno izpolnjujejo zahtevana merila in (ii) ali subjekti, ki so razvrščeni med manj pomembne, zdaj izpolnjujejo merila. V oceni pregleda tudi, če obstajajo kakršnekoli posebne okoliščine, ki jih je treba upoštevati.

Z letno oceno pomembnosti v leta 2015 se je število bank pod neposrednim nadzorom ECB povečalo na 129. [Posodobljen seznam nadzorovanih subjektov](#) je bil na spletni strani ECB o bančnem nadzoru objavljen 30. decembra 2015.

Med pomembne subjekte je bilo z referenčnim datumom 31. december 2014 na novo razvrščenih osem subjektov, od tega sedem kreditnih institucij/bančnih skupin in ena podružnica:

- banke RCI Banque SA, francoska podružnica Barclays Bank plc, Credito Emiliano S.p.A., Kuntarahoitus Oyj (Municipality Finance Plc) in Agence Française de Développement so presegle prag bilančne vsote 30 milijard EUR;
- bilančna vsota J.P. Morgan Bank Luxembourg S.A. je presegla 20% luksemburškega BDP;
- Medifin Holding Limited in Abanka d.d. spadata med tri največje kreditne institucije na Malti oziroma v Sloveniji.

Poleg tega je ECB upoštevala, da se je v razvrstitvi kreditnih institucij po velikosti v domači jurisdikciji spremenila uvrstitev Deutsche Bank (Malta) Ltd in Unicredit Banka Slovenija d.d. Zato tidve ne spadata več med tri največje kreditne institucije v sodelujoči državi članici in ne izpolnjujeta meril pomembnosti na subkonsolidirani ravni. Vendar obe pripadata nadzorovani skupini, ki je bila razvrščena med pomembne v drugi sodelujoči državi članici, zato ju še vedno neposredno nadzira ECB.

Neposredni nadzor zgornjih institucij, ki so bile na novo razvrščene med pomembne, se je začel med 1. januarjem in 1. februarjem 2016, odvisno od datuma odločitve o pomembnosti, ki je bila posredovana vsaki instituciji.

Razen redne letne ocene se je začetno število pomembnih institucij (120) tekom leta 2015 spremenilo tudi zaradi naslednjih dogodkov:

- s pridružitvijo Litve euroobmočju 1. januarja 2015 so bile tri največje institucije v tej državi dodane na seznam pomembnih institucij pod neposrednim nadzorom ECB;
- banko Catalunya Banc, S.A. je prevzela banka Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A. in tako ni več razvrščena med pomembne na najvišji ravni konsolidacije ali kot posamezna institucija;
- s prestrukturiranjem skupine State Street Group je nastal nov pomemben nadzorovan subjekt, namreč State Street Europe Holdings S.a.r.l. & Co. KG, poleg obstoječe State Street Bank Luxembourg S.A.

Omeniti velja, da je v nekaterih primerih s prestrukturiranjem bančne skupine nastala nova institucija na najvišji ravni skupine, ki je razvrščena med pomembne, ne da bi se zaradi tega povečalo skupno število pomembnih institucij.

Z zgornjimi spremembami skupnega števila nadzorovanih institucij je bilančna vsota pod neposrednim nadzorom še naprej predstavljala okrog 82% vseh bančnih sredstev v euroobmočju.

Tabela 7

Pomembne in manj pomembne institucije v EMN

	Bilančna vsota (v mrd EUR)	Število subjektov	
		na konsolidirani ravni	na posamični ravni
Pomembne institucije	21.818,10	129	1.117
Manj pomembne institucije	4.689,10	3.167	3.443
Institucije v EMN	26.507,20	3.296	4.560

Opombe: Bilančna vsota na dan 30. decembra 2015 z referenčnim datumom 31. december 2014 (ali 30. junij 2015, če so podatki na voljo); število manj pomembnih institucij z referenčnim datumom za strukturo skupine ob koncu septembra 2015.

3.1.2 Skupni postopki (dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in kvalificirani deleži), presoja sposobnosti in primernosti ter postopki passportinga

Veliko število postopkov

V letu 2015 so sodelujoči pristojni nacionalni organi ECB priglasili 3.400 postopkov v zvezi z dovoljenji, od tega 37 prošelj za izdajo dovoljenja za opravljanje storitev, 61 odvzemov dovoljenja (vključno s prenehanjem dovoljenja), 137 pridobitev kvalificiranih deležev, 435 postopkov za opravljanje čezmejnih storitev (*passporting*) in 2.730 imenovanj članov uprav in nadzornih odborov (tj. ocene sposobnosti in primernosti za vodstvene delavce z ugledom, znanjem in izkušnjami).²⁹ Gledano v celoti je razmeroma velik delež vseh nadzorniških odločitev za evropske banke povezan s postopki izdajanja dovoljenj.

V letu 2015 sta Nadzorni odbor in Svet ECB odobrila približno 2.000 postopkov v zvezi z dovoljenji.³⁰ Poleg tega je bilo dokončanih približno 650 postopkov v zvezi z dovoljenji, za katere ni potrebna formalna odločitev ECB, vključno s postopki passportinga, prenehanja dovoljenja, napak v zahtevi za izdajo dovoljenja in postopkov odvzema dovoljenja.³¹

²⁹ Vključno z omejenim številom zahtev za imenovanja dodatnih direktorskih funkcij (18).

³⁰ Teh 2.000 postopkov v zvezi z dovoljenji je bilo formaliziranih v 921 pravnih aktih ECB/EMN (glej sliko 1 v razdelku 1.2). Nekateri pravni akti pokrivajo več kot en postopek (npr. ocena sposobnosti in primernosti več članov uprave iste pomembne institucije ali pridobitev kvalificiranih deležev v različnih podrejenih družbah z eno samo transakcijo).

³¹ Napačni in umaknjeni postopki zajemajo vse postopke, ki so jih formalno priglasili pristojni nacionalni organi, vendar so bili na zahtevo pristojnega nacionalnega organa iz različnih razlogov zaprti pred dokončanjem. Razlogi za umik so bili naslednji: (i) napačna izbira postopka, (ii) umik zahteve s strani vlagatelja, (iii) za dokončanje postopka je pristojen pristojni nacionalni organ (tj. negativna odločba o izdaji dovoljenja) in (iv) izbira druge rešitve (zlasti če je postopek povezan z namero reševanja institucije), itd.

Tabela 8Postopki v zvezi z dovoljenji, priglašeni ECB³²

Dovoljenje za opravljanje storitev		Odvzem in prenehanje dovoljenja		Kvalificirani deleži		Sposobnost in primernost		Čezmejno delovanje	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
7	37	5	61	9	137	115	2.730	34	435

Približno polovica vseh skupnih postopkov (tj. izdaja ali odvzem dovoljenja in postopki v zvezi s kvalificiranim deležem), ki so bili priglašeni ECB, se nanaša na pomembne institucije, v večini primerov podrejene družbe pomembnih institucij, kar potrjuje trend poenostavljanja nekaterih bančnih skupin z notranjo reorganizacijo.

Postopki v zvezi z dovoljenji so bili med sodelujočimi državami članicami porazdeljeni dokaj neenotno in očitno deloma odražajo razlike v strukturi nacionalnih bančnih trgov.

Na splošno je bilo vloženih razmeroma malo zahtev za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, čeprav primerjalni podatki za prejšnja leta niso na voljo. Večina priglašeni zahtev je bila povezana s podaljšanjem obstoječih dovoljenj in s prestrukturiranjem obstoječih bank. V le nekaj primerih je šlo za ustanovitev povsem nove institucije. Zahteve za izdajo dovoljenja novim bankam na področju tradicionalnega bančništva so bile redke, več pa je bilo zahtev za dovoljenje za izvajanje storitev za lastne potrebe (avtomobilski in tehnološki sektor). Poleg tega so bila v letu 2015 izdana štiri dovoljenja premostitvenim bankam. Številni priglašeni postopki za odvzem ali prenehanje dovoljenja so bili rezultat združitve dveh kreditnih institucij v okviru iste skupine, pri čemer je prevzeti subjekt prenehal obstajati. V takšnih primerih večina držav članic vloži zahtevo za prenehanje dovoljenja prevzete institucije, le redke pa zahtevajo izrecen odvzem dovoljenja s strani ECB.

Postopki v zvezi z dovoljenji so bili izboljšani ...

Pri obdelavi postopkov v zvezi z dovoljenji je potreben natančen pregled, predvsem pa poglobljeno sodelovanje med oddelkom ECB Dovoljenja in pristojnimi nacionalnimi organi, skupnimi nadzorniškimi skupinami in Sekretariatom Nadzornega odbora. Na podlagi izkušenj, ki smo jih pridobili tekom leta 2015, smo še nadalje - po izboljšavah, ki so bile uvedene že leta 2014 - izboljšali postopke in obrazce za prigrasitev postopkov pri ECB.

Postopek **presoje sposobnosti in primernosti** je bil dodatno poenostavljen s poudarkom na večji učinkovitosti in hitrosti postopka. V skladu z načelom sorazmernosti so bile uvedene nove predloge, ki razlikujejo med pomembnimi in manj pomembnimi podrejenimi družbami pomembnih institucij. Pristojni nacionalni organi imajo zdaj več odgovornosti za manj pomembne podrejene družbe. Poleg tega bodo v vseh podrejenih družbah prevzeli več odgovornosti v zvezi s postopki

³² Opomba: Leto 2014 zajema samo november in december. Presečni datum za leto 2014 je bil 15. januar 2015. Zaradi tega se številke za leti 2014 in 2015 nekoliko prekrivajo.

ponovnega imenovanja. Kar zadeva **kvalificirane deleže**, je bil sprejet poenostavljen pristop za notranje reorganizacije, medtem ko je bila za prevzeme s strani nekaterih skupin kvalificiranih imetnikov, kot so skladi zasebnega kapitala, hedge skladi in državni skladi, uvedena posodobljena metodologija. Poleg tega so bili usklajeni vzporedni postopki, ki zadevajo podrejene družbe ene same skupine v več državah članicah, kar ECB omogoča, da sprejema konsistentne odločitve.

... vendar so nekatere težave ostale

Kljub tem prizadevanjem je bilo težko pravočasno obdelati vse postopke v zvezi z dovoljenji. Največjo težavo je predstavljalo **veliko število presoj sposobnosti in primernosti**, po eni strani zato, ker je presojo treba opraviti za vse podrejene družbe pomembnih institucij, po drugi strani pa zaradi raznolikosti pravnih režimov. To je skupaj z omejenimi kapacitetami prispevalo k temu, da se je postopno nabralo večje število nerešenih presoj sposobnosti in primernosti. Zato so bili tekom leta 2015 sprejeti nekateri ukrepi, med drugim povečanje števila zaposlenih. Zaradi teh ukrepov ter zaradi zmanjševanja števila priglašenih postopkov proti koncu leta so se zamude na tem področju kasneje zmanjšale. Vseeno so potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi se število nerešenih primerov zmanjšalo na sprejemljivo raven.

Zlasti v postopkih za pridobitev kvalificiranega deleža ter v nekoliko manjši meri tudi v postopkih za izdajo dovoljenja za opravljanje storitev je bilo težko spoštovati **kratke roke** – 15 dni za kvalificirane deleže in 10 dni za dovoljenja. Čas med oddajo končnega predloga pristojnega nacionalnega organa in rokom za sprejem odločitve je bil pogosto zelo kratek, zaradi česar je bila ECB pod pritiskom, da oceni končni predlog (tudi zaradi dolžine rednega postopka odločanja). Podobni pritiski so se pojavili pri presoji sposobnosti in primernosti v primerih, ko kratke roke določa nacionalna zakonodaja.³³ Zaradi tega je Nadzorni odbor zelo pogosto imel manj časa za odločanje. Krepitev sodelovanja in komunikacije z vsemi deležniki, ki so bili v postopku udeleženi ves čas od začetne priglasitve postopka pri pristojnem nacionalnem organu do oddaje predloga Evropski centralni banki, se je izkazala za ključno pri obvladovanju časovnega pritiska in spoštovanju zakonsko določenih rokov.

Razvoj političnih usmeritev

V letu 2015 je bilo veliko napora vloženega v razvoj usmeritev politik o celi vrsti vprašanj. Čeprav so zahteve, ki izhajajo iz CRD IV, prenesene v nacionalno zakonodajo, sodelujoče države članice in deležniki različno tolmačijo določbe te direktive, kar lahko vodi k različnim rezultatom. Da bi se te zahteve izvajale enotno, so bile opredeljene usmeritve politik in nadzorne prakse na ravni euroobmočja. Z mrežo strokovnjakov, vzpostavljeno v ta namen, so ECB in pristojni nacionalni organi uspešno oblikovali skupne usmeritve politik EMN o več vprašanjih, povezanih

³³ Okrog 10% odločb o sposobnosti in primernosti (za države članice z rokom) ni bilo sprejetih v roku, ki ga predpisuje nacionalna zakonodaja.

predvsem s presojo sposobnosti in primernosti ter oceno pridobitev kvalificiranih deležev.

V zvezi s presojo sposobnosti in primernosti so bile usmeritve politik med drugim oblikovane za naslednja področja:

- presoja kazenskih in upravnih postopkov, ki so bili v pripravi;
- člani upravljalnega organa opravljanju svojih funkcij v instituciji namenijo dovolj časa;
- način štetja direktorskih funkcij, ki jih sme imeti član upravljalnega organa;
- razkritje in presoja možnih navzkrižij interesov;
- ocena kolektivne primernosti upravljalnega organa.

V začetku leta 2016 so bile dokončane še druge usmeritve politik, zlasti glede razgovorov s kandidati, oceno relevantnih izkušenj in meril za pogojne odobritve.

V zvezi z oceno kvalificiranih deležev so bile razvite poenotene usmeritve, ki se uporabljajo za presojo predlaganih pridobitev kvalificiranih deležev v kreditnih institucijah s strani bodočih kvalificiranih imetnikov, za katere je značilna visoka raven kompleksnosti ali pomanjkanje transparentnosti (**posebni kvalificirani imetniki**), kot so skladi zasebnega kapitala, hedge skladi in skladi državnega premoženja. Pri teh vrstah kvalificiranih imetnikov je včasih težko ugotoviti, kdo so končni lastniki, kar bi omogočilo oceno njihove verodostojnosti in ugleda. Poleg tega ti imetniki pogosto financirajo pridobitev deleža z eno ali drugo obliko finančnega vzvoda, kar lahko vpliva na njihovo finančno trdnost in stabilnost, pa tudi na njihove dolgoročne namere. Sprejeta usmeritev politike pomaga pri odločanju o teh vidikih.

3.2 Prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij

3.2.1 Izkušnje s prijavo kršitev po členu 23 uredbe o EMN

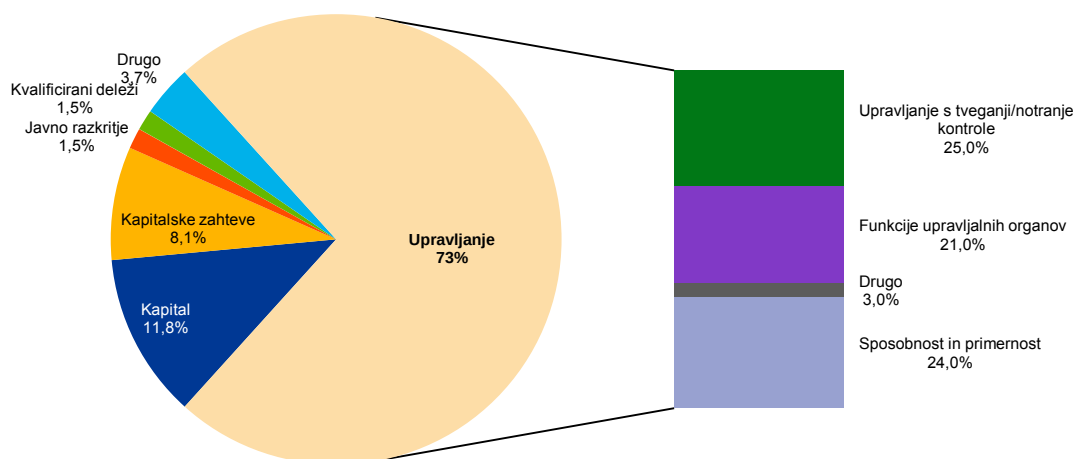
ECB je dolžna zagotoviti, da se vzpostavijo učinkoviti mehanizmi, po katerih lahko kdorkoli prijavi kršitev relevantne zakonodaje EU. Da bi izpolnila to dolžnost, je vzpostavila mehanizem za prijavo kršitev, ki vključuje [spletno platformo](#), dostopno s spletne strani ECB o bančnem nadzoru.

V letu 2015 je ECB prejela 79 prijav. Od tega se je 60 prijav nanašalo na domnevno kršitev relevantne zakonodaje EU in med njimi jih je bilo 51 s področja nadzornih nalog ECB. Devet prijav je bilo povezanih z nadzorniškimi nalogami pristojnih nacionalnih organov. V ostalih primerih je šlo za nacionalna vprašanja, ki niso bila povezana z bonitetnimi zahtevami in so bila potemtakem izven področja uporabe mehanizma za prijavo kršitev (npr. varstvo potrošnikov). Prijave v domeni nadzorniških nalog ECB ali pristojnih nacionalnih organov so bile v nadaljnje ukrepanje posredovane skupnim nadzorniškim skupinam ali pristojnim nacionalnim organom. Največ prijav je bilo povezanih z vprašanji upravljanja (73%) ter

nepravičnega izračuna kapitala in kapitalskih zahtev (20%). Celotna razčlenitev je prikazana v grafu 5. Vprašanja v zvezi z upravljanjem so se nanašala predvsem na ravnanje s tveganji in notranje kontrole, funkcije upravljalnih organov ter na zahteve glede sposobnosti in primernosti. Sklop »Upravljanje s tveganji in notranje kontrole« obsega mehanizme in procese, ki jih mora vzpostaviti institucija, da bi lahko odkrivala, upravljala in poročala tveganja, katerim je izpostavljena. »Funkcije upravljalnih organov« se nanaša na to, v kolikšni meri ljudje, ki dejansko upravljajo poslovanje institucije – ali tisti, ki so pooblaščen, da določajo strategijo, cilje in splošno usmeritev institucije ter nadzorujejo in spremljajo odločevalske procese vodstva – izpolnjujejo svoje obveznosti.

Graf 5

Razčlenitev domnevnih kršitev po področjih

Kot kažejo informacije, ki so jih v zvezi s prijavi kršitev, prejetih od novembra 2014 dalje, posredovale skupne nadzorniške skupine in pristojni nacionalni organi, so bili glavni nadzorniški ukrepi, sprejeti v odziv na prijave, naslednji:

- inšpekcijski pregled na kraju samem (32% primerov; šest nadzorovanih subjektov);
- zahteve za notranjo revizijo ali notranjo preiskavo (17% primerov; osem nadzorovanih subjektov);
- zahteve za dokumente ali pojasnila subjektu ali obdolženi osebi (17% primerov; devet nadzorovanih subjektov).

3.2.2 Uveljavljanje pravil in sankcije

Po uredbi o EMN in okvirni uredbi o EMN je razdelitev pooblastil za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi odvisna od narave domnevne kršitve, osebe, ki je odgovorna zanjo, in ukrepa, ki ga je treba sprejeti (glej [Letno poročilo 2014](#)).

V letu 2015 je ECB sprožila en postopek za nalaganje sankcij v zvezi s sumom kršitve neposredno veljavnega zakona EU s strani pomembnega nadzorovanega subjekta. Poleg tega je obravnavala dve zahtevi pristojnih nacionalnih organov za začetek postopka sankcioniranja s področja v nacionalni pristojnosti.

Začela je tudi en postopek za uveljavljanje pravil v zvezi s sumom kršitve nadzornega sklepa ECB s strani pomembnega nadzorovanega subjekta.

Ti sumi kršitev, ki so še v preiskavi, se nanašajo na vprašanja upravljanja, velikih izpostavljenosti, kapitalskih zahtev, javnega razkritja in obveznosti poročanja.

Po pričakovanjih bo ECB po zaključku začetne faze EMN, v kateri je bil glavni poudarek na spoznavanju bonitetnega stanja nadzorovanih subjektov, v prihodnjem ciklu intenzivneje uporabljala svoja pooblastila za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij.

4 EMN kot sestavni del evropske in svetovne nadzorne arhitekture

Sodelovanje na evropski in mednarodni ravni je ena najpomembnejših prednostnih nalog bančnega nadzora ECB. Zato je ECB sprejela več memorandumov o soglasju z drugimi evropskimi institucijami, kot sta Evropski bančni organ (EBA) in Enotni odbor za reševanje. Pridružila se je tudi obstoječim memorandumom med pristojnimi nacionalnim organi in EMN ter memorandumom s pristojnimi nacionalnimi organi zunaj euroobmočja. Poleg tega je za kolegije nadzornikov razvila sisteme za usklajevanje in sodelovanje ter sodelovala v programu ocene finančnega sektorja, ki ga izvaja Mednarodni denarni sklad (*Financial Sector Assessment Programme*, FSAP), ter v pregledih, ki jih izvaja EBA.

Prispevala je tudi k nadaljnjemu razvoju evropskega in mednarodnega regulativnega okvira. Potem ko je postala članica Baselskega odbora za bančni nadzor, je prispevala k različnim regulativnim pobudam. Na evropski ravni je podpirala delo EBA pri razvoju enotnega evropskega pravilnika. Drug pomemben korak v smeri poenotenja zakonodaje, ki je bil opravljen v letu 2015, je bila obravnava vprašanja opcij in nacionalnih diskrecijskih pravic v CRD IV, ki so bile vir razdrobljenosti zakonodaje.

4.1 Evropsko in mednarodno sodelovanje

4.1.1 Sodelovanje z drugimi organi Evropske unije in držav članic ter trenutno stanje na področju tesnega sodelovanja

Z ustanovitvijo EMN se nikakor ni zmanjšal pomen »sodelovanja znotraj EU«, tj. ustrezne izmenjave podatkov in sodelovanja z drugimi nadzornimi organi EU.

ECB si je prizadevala – in si bo tudi v letu 2016 – za dokončanje lastnih memorandumov o soglasju s pristojnimi nacionalnimi organi držav članic EU zunaj euroobmočja, tržnimi organi in institucijami EU.

Organi v Evropskem sistemu finančnega nadzora

Sodelovanje s **pristojnimi nacionalnimi organi zunaj euroobmočja** se vztrajno krepí in poteka v skladu z evropsko zakonodajo ter še posebej v skladu s pogoji, ki so določeni v CRD IV.

ECB se je pridružila tudi memorandum, ki že obstajajo med pristojnimi nacionalnimi organi držav euroobmočja in tistih zunaj njega. Zato določbe teh memorandumov veljajo tudi za nadzor pomembnih institucij.

V skladu z uredbo o EMN je ECB razvijala tudi predlogo memoranduma o soglasju, ki bo predložena pristojnim nacionalnim organom zunaj euroobmočja v pogajalski proces, s ciljem, da se posebej izpostavi nadzor svetovnih sistemsko pomembnih institucij.

ECB je 13. marca 2015 skupaj z EBA in drugimi organi bančnega nadzora v EU sklenila memorandum o soglasju, s katerim se vzpostavlja okvir, ki v celotni EU omogoča izmenjavo podatkov o ključnih kazalnikih tveganja v bankah, ki jih EBA zbira od pristojnih nacionalnih organov v EU. S tem je ECB razširila obseg analiz primerljivih bank in določanja referenčnih vrednosti na banke zunaj euroobmočja. Bolj splošno se bo s tem povečala učinkovitost in uspešnost nadzora v celotni EU.

ECB je pripravljala memorandum o soglasju z **Evropskim organom za vrednostne papirje in trge (ESMA)**, ki pokriva tako njene nadzorne kot tudi centralnobančne funkcije. Memorandum je bil podpisan 27. januarja 2016. Kar zadeva naloge bančnega nadzora, memorandum med drugim določa, kako bosta ECB in ESMA sodelovala pri izvajanju svojih nalog, določenih z zakonodajo EU, vključno z nalogami, povezanimi s finančnimi institucijami in trgi. Poleg tega sta ECB in ESMA potrdila pomen povezav med varnostjo in zdravjem kreditnih institucij na eni strani ter med stabilnostjo in učinkovitostjo finančnega sistema na drugi.

V letu 2015 je ECB skupaj z ESMA dokončevala tudi predlogo memoranduma o soglasju, ki ga ECB in **pristojni nacionalni organi** lahko prostovoljno sklenejo, da bi zagotovili ustrezen nadzor finančnih institucij, o katerih govorita uredba o EMN ter zakonodaja o finančnih trgih. Predloga memoranduma med drugim obravnava vprašanja izmenjave informacij in sodelovanja pri inšpekcijskih pregledih na kraju samem.

Kolegiji nadzornikov

Kolegiji nadzornikov so stalne, a prilagodljive koordinacijske strukture, ki združujejo pristojne nacionalne organe, udeležene v nadzoru čezmejnih bančnih skupin. Ti kolegiji imajo še vedno pomembno vlogo pri bankah, ki so prisotne v državah članicah zunaj euroobmočja.

V skladu s členom 115 CRD IV ter z **izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/99** in **delegirano uredbo Komisije (EU) 2016/98** o delovanju kolegijev nadzornikov morajo konsolidacijski nadzorniki in drugi pristojni organi imeti pisno ureditev koordinacije in sodelovanja, na podlagi katere lahko usmerjajo delovanje kolegijev nadzornikov tako za tekoče delovanje kot tudi v izrednih razmerah.

Za vsako pomembno institucijo, za katero je bil oblikovan kolegij nadzornikov, so skupne nadzorniške skupine na podlagi predloge, ki jo je pripravila EBA, razvile pisno ureditev za koordinacijo in sodelovanje.

Ta ureditev med drugim vsebuje:

- informacije o splošni strukturi skupine ter o članih in opazovalcih kolegija;

- opis dogovorov o izmenjavi informacij, vključno z obravnavo zaupnih informacij in kazalnikov za odkrivanje znakov zgodnjega opozarjanja, potencialnih tveganj in ranljivih točk v bankah;
- opis okvira za načrtovanje in koordinacijo nadzornih dejavnosti tako za tekoče poslovanje kot v izrednih razmerah.

Enotni odbor za reševanje

V letu 2015 je bančni nadzor ECB začel sodelovati z Enotnim odborom za reševanje (*Single Resolution Board*, SRB) (glej razdelek 2.2.2) in nacionalnimi organi za reševanje. Evropska in nacionalna zakonodaja določata, da ECB in organi za reševanje izmenjujejo vse informacije, ki so potrebne za izvajanje njihovih nalog. Zato je EMN vzpostavil postopke za izmenjavo informacij s SRB in nacionalnimi organi za reševanje.

Visoki predstavniki bančnega nadzora ECB so se udeleževali sej SRB in delavnic za najvišje predstavnike. Zaposleni v ECB so s strokovnim znanjem in izkušnjami, ki so jih pridobili pri vzpostavljanju EMN, podpirali SRB v začetni fazi njegovega delovanja. Sodelovali so na primer pri delu odborov SRB ter pri pripravi njegovih razprav, publikacij, priročnikov in okvirov za delovanje.

ECB in SRB sta 22. decembra 2015 sklenila dvostranski [memorandum o soglasju](#) ter določila splošna pravila za sodelovanje in izmenjavo informacij. To bo preprečilo podvajanje dela in nepotrebno povečevanje poročevalskega bremena za banke. Memorandum bo pomagal zgraditi most med nadzornim in reševalnim stebrom bančne unije.

Tesno sodelovanje

Države članice, katerih valuta ni euro, lahko sodelujejo v EMN na podlagi ureditve o tesnem sodelovanju. Glavni pogoji za to so določeni v členu 7 uredbe o EMN, proceduralni vidiki pa so opredeljeni v [Sklepu ECB/2014/5](#).³⁴

V letu 2015 ni bila prejeta nobena uradna zahteva za tesno sodelovanje, čeprav je na tehnični ravni potekala neformalna izmenjava informacij o nekaterih vidikih postopka za sklenitev tesnega sodelovanja.

4.1.2 Programi MDS za ocenjevanje finančnega sektorja

V obdobju 2015–2018 so programi Mednarodnega denarnega sklada (MDS) za ocenjevanje finančnega sektorja (*IMF Financial Sector Assessment Programmes*,

³⁴ Sklep ECB z dne 31. januarja 2014 o tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi sodelujočih držav članic, katerih valuta ni euro (ECB/2014/5).

FSAP) predvideni za deset držav euroobmočja: Belgija, Nemčija, Španija, Irska, Francija, Italija, Luksemburg, Nizozemska Avstrija in Finska.³⁵ Dejavnosti za oceno FSAP za Nemčijo, Irsko in Finsko so se začele leta 2015.

Ocene FSAP so celoviti in poglobljeni pregledi finančnega sektorja posamezne države in obsegajo tri glavne komponente:

1. določitev glavnih ranljivih točk in ocena odpornosti finančnega sektorja proti hudim, a verjetnim šokom. Ocena se navadno izvede v obliki stresnega testa;
2. ocena okvira politik posamezne države za zagotavljanje finančne stabilnosti, zlasti mikro- in makrobonitetnega regulativnega okvira, ter ocena nadzornega okvira in izvajanja nadzora, z osrednjim poudarkom na oceni skladnosti s temeljnimi baselskimi načeli za učinkovito izvajanje bančnega nadzora;
3. ocena finančnih varnostnih mrež in sposobnosti finančnega sistema, da upravlja in razreši finančno krizo, s poudarkom na oceni skladnosti s ključnimi značilnostmi učinkovitih režimov za reševanje finančnih institucij, ki jih je razvil Odbor za finančno stabilnost (*Financial Stability Board*, FSB), za področje bančnega sektorja.

FSAP so pregledi posameznih držav, zato imajo vodilno vlogo pri njih nacionalni organi. Vseeno pri oceni držav euroobmočja zaradi svojih mikro- in makrobonitetnih nadzornih nalog intenzivno sodeluje tudi ECB.

Njeni glavni cilji pri teh pregledih so naslednji:

1. zagotoviti primerljivost rezultatov med državami in enoten pristop pri pregledu bančnega sektorja držav euroobmočja v okviru FSAP;
2. doseči čim večjo sinergijo z bančnimi stresnimi testi na ravni EU in euroobmočja;
3. zagotoviti, da se glavne značilnosti okvira za mikro- in makrobonitetni bančni nadzor, ki je nastal z vzpostavitvijo EMN, natančno prenašajo tudi na nacionalno raven in da so področja, pri katerih je potreben nadaljnji razvoj, navedena v priporočilih MDS.

Ker ocene FSAP večinoma spadajo v okvir spremljanja držav s strani MDS, se večina rezultatov in priporočil še vedno naslavlja na nacionalne organe. Vseeno bodo zaradi vzpostavitve nove arhitekture bančnega nadzora v euroobmočju tista priporočila, ki so povezana z delovanjem EMN, naslovljena na ECB, če je to pravno primerno. Da bi nadzor in nasveti MDS ostali učinkoviti in relevantni, bodo morali v celoti upoštevati novi nadzorni okvir in novo delitev pristojnosti na ravni držav članic, euroobmočja in EU.

³⁵ Te države tvorijo podмноžico 29 jurisdikcij s finančnim sektorjem, ki je po oceni MDS sistemsko pomemben in za katerega je ocena stabilnosti finančnega sistema v okviru FSAP obvezni del pregleda MDS po členu IV.

4.1.3 Odbor EBA za pregled

V letu 2015 je bančni nadzor ECB sodeloval tudi v medsebojnih strokovnih pregledih, ki so se izvajali na ravni EU. ECB je članica Odbora EBA za pregled, čigar naloga je pomagati EBA pri izvajanju njenega mandata. Odbor izvaja medsebojne strokovne preglede nadzornih aktivnosti, ki jih izvajajo pristojni nacionalni organi, s ciljem, da bi te aktivnosti potekale čimbolj enotno.

V letu 2015 je odbor izvedel pregled ocene o primernosti članov upravljalnih organov in nosilcev ključnih funkcij (*Assessment of the suitability members of the management body and key function holders*). Rezultate je EBA objavila 16. junija 2015. Odbor za pregled je ugotovil, katere so najboljše prakse in na katerih področjih morajo pristojni organi izboljšati nadzorne postopke za oceno primernosti nosilcev vodstvenih položajev in ključnih funkcij v kreditnih institucijah.

ECB je prispevala tudi k pregledu izvajanja [Izvedbene uredbe Komisije \(EU\) št. 680/2014 z dne 16. aprila 2014 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z nadzorniškimi poročanjem institucij v skladu z Uredbo \(EU\) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta](#). Cilj pregleda, ki še vedno poteka, je oceniti, kako pristojni organi izvajajo določbe o zagotavljanju kakovosti in kako zagotavljajo kakovost podatkov, ki jih posredujejo posamezne institucije, ter oceniti postopek za uvajanje sprememb v izvedbenih tehničnih standardih.

4.1.4 Memorandumi o soglasju z državami nečlanicami EU

Za nemoteno sodelovanje s tretjimi državami (nečlanicami EU) je ECB leta 2015 predlagala »vstop« v memorandume o soglasju, ki so jih pristojni nacionalni organi že sklenili z organi tretjih držav. Člen 152 okvirne uredbe o EMN dopušča tak pristop in s tem omogoča kontinuiteto nadzornih praks.

S soglasjem relevantnih nasprotnih strank, ki je bil pridobljen tekom leta 2015, se je ECB tako doslej pridružila sporazumom o sodelovanju, ki jih imajo vsi pristojni nacionalni organi sklenjene z ustreznimi organi 38 tretjih držav.

V letu 2015 je ECB delala tudi na osnutku predloge memoranduma o soglasju, ki bodo tekom leta 2016 predložena v pogajanjih s prednostnimi tretjimi državami.

4.2 Sodelovanje pri razvoju evropskega in mednarodnega regulativnega okvira

4.2.1 Sodelovanje v baselskem procesu in delu EBA na področju enotnega pravilnika

Baselski odbor za bančni nadzor in Odbor za finančno stabilnost

Proti koncu leta 2014 je bančni nadzor ECB postal član **Baselskega odbora za bančni nadzor**. Zato je ECB v letu 2015 aktivno sodelovala v delu tega odbora in njegovega organa za pregled nad delovanjem – skupino guvernerjev centralnih bank in vodij nadzora (*Group of Central Bank Governors and Heads of Supervision*).

Kot je Baselski odbor novembra 2015 poročal na vrhunskem srečanju skupine G20 v Antalyi,³⁶ je v minulem letu dosegel napredek v smeri dokončanja pokriznih regulativnih reform in jih uskladi s temeljnimi cilji glede občutljivosti na tveganja ter preprostosti in primerljivosti.

Bančni nadzor ECB je s strokovnim znanjem in mnenji prispeval k delu približno 30 delovnih skupin v okviru Baselskega odbora. Njihovo delo je usklajeval oddelek ECB Nadzorne politike v povezavi s kolegi iz generalnega direktorata Makrobonitetna politika in finančna stabilnost ter skupaj z več drugimi pristojnimi organi v euroobmočju in nacionalnimi centralnimi bankami, Evropsko komisijo in EBA, ki je zastopala tudi Baselski odbor.

Prihodnje **reforme Basel III** so ostale ena glavnih prednostnih nalog bančnega nadzora ECB. Diskusije, v katerih je sodeloval, so privedle do naslednjih rezultatov:

- posvetovanja o (i) predlogu revizije standardiziranega pristopa za kreditno in operativno tveganje, (ii) značilnostih s tem povezane spodnje meje kapitala, (iii) paketu reform za večjo primerljivost tveganju prilagojene aktive, izračunane po pristopu internih bonitetnih sistemov za kreditno tveganje;
- dokončanje temeljnega pregleda trgovalne knjige (revidirani okvir minimalnih kapitalskih zahtev za tržno tveganje);
- posvetovanje o predlogu obravnave odbitkov skupne sposobnosti pokrivanja izgub (*total loss-absorbing capacity*, TLAC) za naložbena imetja bank;
- prihodnji pregled, vključno s končno kalibracijo, količnika finančnega vzvoda (s ciljem njegove migracije v 1. steber na dan 1. januarja 2018);
- posvetovanje za izboljšanje kapitalske obravnave »preprostih, transparentnih in primerljivih« listinjenj v kapitalskem okviru;
- posvetovalni dokument o ravnanju s tveganji, obravnavo kapitala in nadzorom obrestnega tveganja v bančni knjigi.

³⁶ *Finalising post-crisis reforms: an update, A report to G20 Leaders*, BCBS, november 2015, na voljo na naslovu <https://www.bis.org/bcbs/publ/d344.pdf>

Bančni nadzor ECB je prispeval tudi k prihodnjemu pregledu obsega konsolidacije zakonodaje ter k tekoči razpravi o morebitni spremembi bonitetne obravnave izpostavljenosti državnim vrednostnim papirjem – področje dela, ki se ga Baselski odbor loteva previdno, celostno in postopno.

Po pričakovanjih bo Baselski odbor svoj program reform dokončal do konca leta 2016. Baselski odbor se bo pri svojem delu še naprej postopno preusmerjal na naslednje teme: (i) spremljanje, kako hitro in pravočasno se izvajajo reforme – najbolj izrazito s programi za ocenjevanje enotnosti regulative (*Regulatory Consistency Assessment Programmes*). Enako pomembno je spremljanje rezultatov teh programov; (ii) operativna vprašanja nadzora, vključno s spremljanjem učinkovitosti kolegijev, vlogo 2. stebra v kapitalnem okviru, stresnimi testi in korporativnim upravljanjem. Ta področja je intenzivno spremljal tudi bančni nadzor ECB in je pri njih svoje sodelovanje pripravljen še dodatno okrepiti.

Eden pomembnih dogodkov za bančni nadzor ECB v letu 2015 je bil povezan z zastopanjem institucije v **Odboru za finančno stabilnost**. Na seji 26. marca 2015 v Frankfurtu je odbor na plenarnem zasedanju sklenil, da bančnemu nadzoru ECB podeli sedež v Stalnem odboru za nadzorno in regulativno sodelovanje (*Standing Committee on Supervisory and Regulatory Cooperation*, SRC). Bančni nadzor ECB je začel sodelovati v delu SRC, ki je pristojen za reševanje ključnih vprašanj finančne stabilnosti, povezanih z razvojem nadzornih in regulatornih politik (o temah, kot so vprašanje bank, ki so »prevelike, da bi propadle«, ali tveganja, ki izvirajo iz tržnega financiranja) ter s koordinacijo vprašanj s čezmejnimi posledicami, ki se pojavljajo med finančnimi organi.

Prispevek k delu EBA

Na ravni Evropske unije je bančni nadzor ECB še naprej sodeloval z Evropskim bančnim organom, pri čemer ju je vodil skupni cilj, da zagotovi učinkovit in enoten bonitetni nadzor ter poenoti zakonodajni okvir za celoten evropski bančni sektor.

Glavna naloga EBA je razviti **enotni evropski pravilnik** za bančništvo, s katerim bo določen zaključen sklop poenotenih bonitetnih pravil za kreditne institucije v EU. EBA ima pomembno vlogo tudi pri nadaljnjem zblževanju nadzorniških praks, ki je potrebno za to, da se bonitetna pravila izvajajo povsod enako. V ta namen so predstavniki bančnega nadzora ECB sodelovali v okrog 50 delovnih skupinah EBA ter v njenem glavnem odboru – Odboru nadzornikov EBA, v katerem ECB sodeluje kot članica brez glasovalne pravice.

Gledano bolj splošno EMN pomaga pristojnim nacionalnim organom, da poenotijo svoje nadzorne postopke, s čimer zagotavlja, da se enotni evropski pravilnik izvaja konsistentno. To dosega prek skupnih nadzorniških skupin, pristojnih za operativni nadzor pomembnih institucij, in s strokovnim znanjem, ki ga prispevajo horizontalne funkcije ECB v vseh fazah nadzornega cikla.

Na regulativnem področju so bile osrednje teme EBA v letu 2015 uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah (CRR/CRD IV), direktiva o sanaciji in reševanju bank (BRRD) ter revizija direktive o sistemih jamstva za vloge.

V skladu z okvirom **CRR/CRD IV**, ki je začel veljati 1. januarja 2014 in sledi bonitetnim pravilom Basla III, mora EBA razviti približno 250 različnih projektov. V letu 2015 je bila večina od teh povezana s področji kreditnega tveganja, tržnega tveganja, likvidnosti in finančnega vzvoda.

Po direktivi o sanaciji in reševanju bank (BRRD) ima EBA mandat, da izdaja smernice in predloge regulativnih in izvedbenih tehničnih standardov na področju **reševanja bank**, kar vključuje tudi delovanje kolegijev za reševanje. ECB sodeluje v odboru EBA za reševanje, ki je bil ustanovljen 1. januarja 2015 in ima nalogo, da pripravlja odločitve EBA na tem področju.

Na področju pregleda nad delovanjem je EBA razširila svojo politiko in intenzivneje spremljala **konvergenco nadzorniških praks v 2. stebri**. Izdala je tudi podrobne usmeritve za ravnanje s tveganji iz 2. stebra, ki predstavljajo osnovo za metodologijo SREP, ki se uporablja v celotnem EMN.

Kar zadeva **stresne teste**, je naloga EBA, da v sodelovanju z Evropskim odborom za sistemska tveganja (ESRB) pripravlja stresne teste za celotno EU in usklajuje njihov potek, da bi tako ocenila odpornost finančnih institucij na neugodna tržna gibanja. Bančni nadzor ECB je v tem okviru odgovoren za naslednje: (i) dajanje navodil testiranim bankam o tem, kako dokončati postopek, (ii) proces zagotavljanja kakovosti, (iii) funkcija nadzorniškega odziva.

Skladno s tem je bančni nadzor ECB tesno sodeloval z EBA pri pripravi na naslednji stresni test na ravni EU v letu 2016. Rezultati tega testa, vključno z rezultati za posamezne banke, bodo predvidoma objavljeni v začetku tretjega četrtletja 2016, s čimer se bo zaključek testa poravnal z letnim ciklom SREP.

4.2.2 Izvajanje opcij in diskrecijskih pravic v CRR/CRD IV

Opcije in nacionalne diskrecijske pravice v enotnem evropskem pravilniku: zadnja ovira za dokončanje bančne unije

Cilj CRR/CRD IV in bolj splošno enotnega evropskega pravilnika je v tem, da se z zmanjšanjem manevrskega prostora za razhajanja v zakonodajnem okviru posameznih držav in za neenotnosti v izvajanju zakonodaje, vsem kreditnim institucijam v evropskem bančnem sistemu zagotovi enake pogoje delovanja. Priprava koherentnega regulativnega okvira je bistvena za vzpostavitev enotnega in notranje povezanega bančnega trga, vendar je hkrati to tehnično in politično tudi dokaj zapletena naloga. Zato so zakonodajalci državam članicam – navadno njihovim nadzornim organom – pustili nekaj manevrskega prostora pri tem, če oziroma kako je treba izvajati posamezna pravila. S takšno fleksibilnostjo so v času, ko ustanovitev enotnega nadzornega organa še ni bila predvidena (CRR/CRD IV je

bila dokončana leta 2013), želeli v zakonodaji ustvariti prostor za nacionalne posebnosti in različne nadzorniške pristope.

Te fleksibilne določbe, imenovane tudi »**opcije in diskrecijske pravice**«³⁷, ter druge določbe CRD IV, ki se izvajajo neenotno, so v nasprotju z načelom enakih pogojev delovanja in ovirajo delovanje enotnega trga ter bančne unije same. V preteklosti so se zaradi uporabe opcij in diskrecijskih pravic na nacionalni ravni določbe CRR/CRD IV v različnih državah euroobmočja izvajale neenotno in v mnogih primerih manj strogo, kot je bilo predvideno.

To ima negativne posledice ne le za kreditne institucije in pristojne organe, ampak tudi za druge pomembne deležnike, kot so analitiki in vlagatelji. Heterogenost na primer zmanjšuje primerljivost poročanih količnikov in povečuje negotovost glede dejanskega kapitalskega in likvidnostnega stanja banke. Vpliva tudi na konsistentnost odločitev iz 2. nadzornega stebra, še posebej, ker so države zelo različno izvajale prehodne določbe o kapitalu.

Z nastankom enotnega evropskega nadzornika se je ponudila priložnost, da se z različnimi nadzornimi ukrepi ter s poenoteno uporabo opcij in diskrecijskih pravic v vseh sodelujočih državah članicah naredi korak naprej pri integraciji notranjega trga. Uredba o EMN kot glavni cilj določa »varnost in trdnost kreditnih institucij ter stabilnost finančnega sistema [...], in sicer ob popolnem upoštevanju in dolžni skrbnosti za enotnost in celovitost notranjega trga, temelječega na enakem obravnavanju kreditnih institucij zaradi preprečevanja regulativne arbitraže«. Predpostavka za izpolnjevanje tega mandata je, da za vse banke v okviru EMN veljajo enaki pogoji delovanja.

Opcije in diskrecijske pravice, navedene v CRR/CRD IV, vplivajo na vsa področja bonitetnega okvira in zajemajo široko paleto različnih obravnav: mnoge se nanašajo na definicijo kapitala in kapitalskih zahtev za kreditno in tržno tveganje ter tveganje nasprotne stranke, obstajajo pa tudi pomembne določbe v zvezi z velikimi izpostavljenostmi, likvidnostjo in strukturo upravljanja institucij.

S projektom o opcijah in diskrecijskih pravicah želi ECB odpraviti prav te vplive in prispevati k harmonizaciji in integraciji bančnega sistema, kar je popolnoma v skladu z njenim mandatom.

Projekt o opcijah in nacionalnih diskrecijskih pravicah

Da je ta projekt potreben, je pokazala **celovita ocena v letu 2014**, v kateri je bilo poenotenje opcij in diskrecijskih pravic izpostavljeno kot eno od vprašanj, ki ga mora EMN obravnavati prednostno. Potem ko je bilo pregledano, kako razlike v nacionalnem izvajanju prehodnih določb, ki so večinoma razvrščene med opcije in

³⁷ Zavezujoča definicija opcij in diskrecijskih pravic ne obstaja. Po poročilu EBA izraz »opcija« označuje situacijo, v kateri se pristojni organ države članice lahko prosto odloči, kako bo izvajal posamezno določilo, pri čemer lahko izbere eno iz nabora alternativ, ki obstajajo v zakonodaji EU. »Nacionalna diskrecijska pravica« pa označuje situacijo, v katerem pristojni organ države članice lahko izbere, ali bo posamezno določilo izvajal ali ne.

diskrecijske pravice ter povezane z definicijo kapitala v CRR, vplivajo na splošni bonitetni okvir, je celovita ocena pokazala, da je vpliv na navadni lastniški temeljni kapital (CET1) za vse banke v euroobmočju na dan 1. januarja 2014 po ocenah znašal 126,2 milijarde EUR³⁸; s prehodnimi prilagoditvami se je povprečni³⁹ količnik CET1 za pomembne institucije izboljšal za 1,5% tveganju prilagojene aktive. Vendar pa je bil vpliv prilagoditev neenoten in različen od države do države⁴⁰, kar izkrivlja enake pogoje delovanja. Projekt je podprla tudi Euroskupina, ki je 24. aprila 2015 pozvala ECB, naj okrepi prizadevanja na področju opcij in diskrecijskih pravic, tako da bi bilo v bančni uniji mogoče čim hitreje vzpostaviti enake pogoje delovanja za vse.

Pristojni nacionalni organi so prispevali k dejavnostim ECB, ki so bile razdeljene na tri korake: (i) ugotavljanje obsega opcij in diskrecijskih pravic, (ii) priprava priporočil in specifikacij za vsako opcijo in diskrecijsko pravico, (iii) izvajanje dogovorjene politike.

Obseg projekta o opcijah in diskrecijskih pravicah

Na podlagi značilnosti, ki se vedno znova pojavljajo v 167 doslej odkritih opcijah in diskrecijskih pravicah, so bile določbe glede na izbrane kriterije razvrščene v več skupin. Najpomembnejši kriteriji so bili naslednji:

- pravno besedilo, v katerem se nahajajo;
- subjekt, kateremu je opcija ali diskrecijska pravica odobrena (država članica, pristojni organ ali oba);
- način uporabe, namreč ali se opcijo ali diskrecijsko pravico sme izvajati *ex ante* v splošni obliki in velja za vse institucije ali pa je vsak primer treba oceniti posebej glede na specifične elemente institucije.

Na koncu je ECB obravnavala **122 opcij in diskrecijskih pravic, odobrenih pristojnim organom**, saj je zanje neposredno pristojna ECB, z izključno usmeritvijo na pomembne institucije. Obravnavane so bile tako opcije in diskrecijske pravice, ki se izvajajo v splošni kot tudi v posamični obliki. Med njimi je bilo tudi 12 opcij in diskrecijskih pravic v Delegiranem aktu Komisije v zvezi z zahtevo glede likvidnostnega kritja⁴¹, ki so bile vključene ne le zato, ker so povezane z določbami v CRR o likvidnosti, temveč tudi zato, da se upoštevajo operativne potrebe ECB, saj je delegirani akt začel veljati 1. oktobra 2015.

³⁸ Ta znesek obsega prehodne opcije in diskrecijske pravice ter druge prehodne določbe.

³⁹ V izračunu je uporabljeno tehtano povprečje.

⁴⁰ Nacionalna pravila je treba razumeti kot najmanjšo hitrost, s katero morajo banke odpraviti prehodna pravila. To pomeni, da imajo banke celo znotraj posamezne države nekaj svobode glede tega, kako naj izvajajo prehodna pravila.

⁴¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 z dne 10. oktobra 2014 v zvezi z zahtevo glede likvidnostnega kritja za kreditne institucije.

Slika 5

Obseg projekta o opcijah in diskrecijskih pravicah

Pristojnost	Obseg	Nekaj primerov	
Pristojni organ [119 opcij in diskrecijskih pravic]	Vse banke (splošna odločitev) [44 opcij in diskrecijskih pravic]	Prehodne opcije in diskrecijske pravice o kapitalu; definicija neizpolnitve obveznosti; obravnava izpostavljenosti do subjektov javnega sektorja	Usmeritev projekta 110 mikroboditetnih opcij in diskrecijskih pravic za pristojne organe v CRR/CRD IV + 12 opcij in diskrecijskih pravic v delegiranem aktu o likvidnostnem kritju
	Vsak primer posebej (posamična odločitev) [66 opcij in diskrecijskih pravic]	Opustitve zahtev glede likvidnosti in kapitala na posamični ravni ter razvoj skupnih specifikacij, prednostna obravnava za likvidnostne zahteve	
	Makroboditetni [9 opcij in diskrecijskih pravic]		
Države članice [36 opcij in diskrecijskih pravic]	Vse banke (splošna odločitev) [36 opcij in diskrecijskih pravic]	[ni bilo zajeto v projektu]	
Skupaj: 155 (+ 12 opcij in diskrecijskih pravic v delegiranem aktu o likvidnostnem kritju → 167)			Skupaj: 122 (+ 45 izven obsega projekta → 167)

Oblikovanje politike in analiza vpliva

Drugi korak pri oblikovanju bonitetne politike – naloga je bila zaupana skupini na visoki ravni, sestavljeni iz namestnikov v Nadzornem odboru, kar je omogočilo tesno sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi – je izhajal iz temeljnih vodilnih načel. **Previdnost** je bilo temeljno načelo pri oblikovanju politike ECB, saj konvergenca v smeri najnižjega standarda ne bi bila sprejemljiva zaradi varovanja finančne stabilnosti. V skladu s cilji bančne unije in načelom previdnosti je bila za cilj določena vzpostavitev odprtega in integriranega bančnega trga.

Drug pomemben dejavnik je bilo izpolnjevanje **mednarodnih nadzornih standardov**, zlasti svetovnih standardov, ki jih je oblikoval Baselski odbor za bančni nadzor, in evropskih standardov, ki jih je oblikovala EBA. Čeprav so bili upoštevani standardi Baselskega odbora in EBA, ki so relevantni na tem področju, so bila dopuščena tudi nekatera odstopanja, in sicer predvsem zato, da bi prehod v novi režim lahko potekal čimbolj nemoteno. Ker baselski standardi niso vsebovali konkretnih usmeritev ali pa so dopuščali več različnih oblik izvajanja, je prednost imel primerno konservativen pristop, ki je v skladu z načelom previdnosti.

Pri oblikovanju politik je pomembno vlogo imelo tudi načelo **enake obravnave**, po katerem morajo za enako dejavnost in enaka tveganja veljati enaka pravila, ob dopustitvi odstopanj v nekaterih primerih, pri katerih bi bila morda ustreznejša drugačna obravnava. Spoštovanje tega načela ima pomembno vlogo pri povečevanju finančne integracije. Še en pomemben dejavnik, ki je bil deležen velike pozornosti, so bila legitimna pričakovanja tržnih udeležencev, torej pričakovanja, ki so nastala zaradi preteklih odločitev nacionalnih organov.

Za vse opcije in diskrecijske pravice, zajete v tem projektu, je ECB temeljito analizirala, kako so jih v preteklosti izvajali nacionalni organi in kakšne so nacionalne prakse. Opravila je tudi študijo kvantitativnih učinkov nekaterih določb. V projektu so

intenzivno sodelovali tudi pristojni nacionalni organi, s katerimi je bil dosežen dogovor o 122 opcijah in diskrecijskih pravicah.

V nekaterih primerih bodo potrebne nadaljnje analize, da se upoštevajo prihodnja evropska in mednarodna gibanja – na ravni EBA, Evropske komisije in Baselskega odbora.

Izvajanje politike o opcijah in diskrecijskih pravicah

Potem ko je Nadzorni odbor odobril glavne usmeritve nove politike ECB, se je začelo delo za tretji korak projekta, tj. izvajanje sprejete politike. Opcije in diskrecijske pravice so bile glede na obliko izvajanja (splošna ali posamična) razdeljene na osnutek **uredbe** in **vodnik**. Izmed splošnih opcij in diskrecijskih pravic, vsebovanih v svežnju CRD IV in delegiranem aktu o likvidnostnem kritju, se jih bo 35 neposredno izvajalo na podlagi uredbe ECB, ki je pravno zavezujoča in se uporablja neposredno. Za nadaljnjih 82 opcij in diskrecijskih pravic, vključno s tistimi, o katerih se odloča od primera do primera⁴², je ECB v vodniku sprejela tudi posebni pristop. Za oba pravna akta je bilo novembra in decembra 2015 opravljeno javno posvetovanje. Ko sta bila akta dokončana in so bili upoštevani tudi rezultati javnega posvetovanja, sta bila v sprejetje predložena Nadzornemu odboru in Svetu ECB. Veljati bosta začela oktobra 2016.

Nadaljnje delo o opcijah in diskrecijskih pravicah

Po zaključku prve faze projekta se je leta 2016 začela **druga faza**, katere cilj je dokončati pregled opcij in diskrecijskih pravic ter dokončno oblikovati politiko za manjši sklop določb z nižjo prioriteto od prve skupine ter za določbe, pri katerih je bilo potrebno nadaljnje delo.⁴³ V tej fazi bančni nadzor ECB poleg tega ocenjuje, v kolikšni meri bi bilo politiko o opcijah in nacionalnih diskrecijskih pravicah mogoče izvajati za **manj pomembne institucije** – po upravičenih prilagoditvah za njihove specifične lastnosti – da bi se še bolj približali cilju enakih pogojev delovanja za vse kreditne institucije v EMN. In končno, v prihodnje bo v sodelovanju z Evropsko komisijo in nacionalnimi organi treba rešiti vprašanje opcij in diskrecijskih pravic, ki se izvajajo na podlagi **nacionalne zakonodaje**, saj te ostajajo pomemben vir asimetrije v nadzorni obravnavi v različnih državah euroobmočja.

⁴² Preostalih pet opcij in diskrecijskih pravic je bilo izpuščenih iz osnutkov pravnih instrumentov, ker se ECB vzdržuje njihove uporabe.

⁴³ Določbe, ki jih je treba še preučiti, so obravnavane v poglavju III Vodnika ECB o opcijah in diskrecijskih pravicah.

4.2.3 Odprta vprašanja pri harmonizaciji regulative

Delo o opcijah in diskrecijskih pravicah predstavlja pomemben korak naprej pri oblikovanju harmoniziranega regulativnega okvira v euroobmočju. Vseeno Evropa, kar se tiče regulative, ne zagotavlja tako enakih pogojev delovanja, kot bi jih morala.

Za razdrobljenost kot kaže obstajata dva glavna razloga. Prvi je **prenos CRD IV v nacionalno zakonodajo**. Ker je CRD IV direktiva, lahko države članice svobodno izberejo, kako bodo evropska pravila prenesle v nacionalno zakonodajo. Zato so več njenih določb prenesle različno. S tem v načelu seveda ni nič narobe, če razlike koreninijo v različnih tveganjih, ki obstajajo v posameznih državah. Vendar pa obstajajo tudi številne neupravičene razlike.

Drugi vir razdrobljenosti regulative so **nadzorniška pooblastila po nacionalni zakonodaji**, ki niso izrecno navedena v CRD IV. To sproža vprašanje, ali lahko ECB kot evropska institucija neposredno izvaja takšna pooblastila. Doslej je bilo na to vprašanje odgovorjeno samo za posamezne primere. Zdaj, ko obstaja evropski bančni nadzor, je potreben bolj enoten odgovor.

Številne variacije v nacionalni zakonodaji ne morejo biti več upravičene. Člen 1 uredbe o EMN zahteva, da ECB izvaja bonitetni nadzor »ob popolnem upoštevanju in dolžni skrbnosti za enotnost in celovitost notranjega trga«. Ta člen govori tudi o »enakem obravnavanju kreditnih institucij zaradi preprečevanja regulativne arbitraže«. Razdrobljen regulativni okvir Evropski centralni banki otežuje izpolnjevanje teh zahtev.

Poleg tega še vedno nastajajo nove razlike. Nekateri nacionalni zakonodajalci pretvarjajo nezavezujoče nadzorne prakse v zavezujoče pravne akte, zaradi česar ECB še težje oblikuje enotne prakse. Eden nedavnih primerov je nemški zakon o reševanju bank. Ta daje nemškemu ministrstvu za finance pooblastila, da izdaja predpise na področjih, kot so notranje upravljanje in ravnanje s tveganji (ministrstvo teh pooblastil doslej še ni uporabilo).

Nacionalna bančna zakonodaja, sprejeta od ustanovitve EMN naprej, bi morala upoštevati nove pristojnosti ECB, da bi harmonizacija nadzornih praks v bančni uniji lahko uspešno potekala.

5 Poročanje o proračunski porabi

Uredba o EMN določa, da mora ECB za učinkovito izvajanje nadzorniških nalog imeti na voljo zadostne vire. Nadalje zahteva, da se ti viri financirajo z nadomestilom za nadzor, ki ga krijejo subjekti, nad katerimi se nadzor izvaja.

Izdatki za nadzorniške naloge so v proračunu ECB navedeni ločeno, tako kot zahteva uredba o EMN. Vlogo proračunskega organa v ECB opravlja Svet ECB. Ta organ sprejme letni proračun ECB na predlog Izvršilnega odbora ECB ter potem, ko se je glede zadev, ki se nanašajo na bančni nadzor, posvetoval s predsednico in podpredsednico Nadzornega odbora. Svetu ECB v zadevah, povezanih s proračunom, pomaga Odbor za proračun (BUCOM), katerega člani prihajajo iz vseh nacionalnih centralnih bank Eurosistema in iz ECB. BUCOM presoja poročila ECB o načrtovanju proračuna in spremljanju njegovega izvajanja ter o njih poroča neposredno Svetu ECB.

5.1 Izdatki v letu 2015

Izdatke, ki jih je imela ECB z opravljanjem nadzorniških nalog, sestavljajo zlasti neposredni izdatki za [generalne direktorate ECB za bančni nadzor in za sekretariat Nadzornega odbora](#). Nadzorna funkcija uporablja tudi skupne storitve, ki jih zagotavljajo obstoječe funkcije v ECB, kamor spadajo prostori, upravljanje človeških virov, administrativne storitve, proračun in kontroling, stiki z javnostjo, računovodstvo, pravna služba, notranja revizija, statistika in informacijska tehnologija. Izdatki zanje so vključeni v proračun ECB in prikazani ločeno.

Aprila 2015 je Svet ECB sprejel sklep o [znesku, ki se povrne ECB z nadomestili za nadzor](#) v letu 2015. S tem sklepom so bili letni stroški za bančni nadzor v letu 2015 ocenjeni na ravni 296,0 milijona EUR.⁴⁴ Ob koncu leta 2015 so stroški ECB za naloge bančnega nadzora znašali 277,1 milijona EUR, kar je 6% manj od ocenjenih, tako da je nastal presežek v višini 18,9 milijona EUR glede na zaračunani znesek za leto 2015. V skladu z uredbo o nadomestilih za nadzor se presežek v celoti odšteje od skupnega zneska, ki bo zaračunan v letu 2016.⁴⁵

Kot je pojasnjeno v poglavju 1.3, je Svet ECB sklenil, da bo v letu 2016 povečal nadzorne kapacitete ECB. Skupaj z ukrepi za posamična področja, ki terjajo več pozornosti nadzornikov, kot je bilo objavljeno v dokumentu z naslovom »[Bančni nadzor ECB: prednostne naloge enotnega mehanizma nadzora v letu 2016](#)«, se bodo skupni stroški za bančni nadzor od leta 2016 dalje povečevali. To

⁴⁴ Sklep (EU) 2015/727 z dne 10. aprila 2015 o skupnem znesku letnih nadomestil za nadzor za prvo obdobje zaračunavanja nadomestila in za leto 2015 (ECB/2015/17).

⁴⁵ Člen 9 Uredbe (EU) št. 1163/2014 Evropske centralne banke z dne 22. oktobra 2014 o nadomestilih za nadzor (ECB/2014/41).

pomeni, da bo stabilna raven skupnih izdatkov ECB za nadzor dosežena šele v srednjeročnem obdobju.

Tabela 9

Stroški nadzorne funkcije v letu 2015

	Dejanski stroški v letu 2015 (v milijonih EUR)	Ocenjeni stroški v letu 2015 (v milijonih EUR)	Dejanski stroški v letu 2014 (v milijonih EUR)
Plače in zasluški	141,3	151,7	68,9
Najemnine in vzdrževanje stavb	25,5	22,6	13,2
Drugi izdatki iz poslovanja	110,3	121,8	74,8
Skupaj izdatki za naloge bančnega nadzora	277,1	296,0	156,9

5.1.1 Plače in zasluški

Plače in zasluški se nanašajo na vse s plačo povezane izdatke, vključno z nadurami, nadomestili in stroški pozaposlitvenih zaslužkov zaposlenih v bančnem nadzoru in v skupnih službah.

Dejanski izdatki za plače in zasluške v letu 2015 so znašali 141,3 milijona EUR, kar je 93% predvidenih izdatkov in 51% vseh izdatkov za naloge bančnega nadzora. Razlika v višini 10,4 milijona EUR med predvidenimi in dejanskimi izdatki je večinoma posledica nižje povprečne stopnje zasedenosti delovnih mest. Na dan 31. decembra 2015 je bilo zapolnjenih približno 96% delovnih mest, povezanih z bančnim nadzorom.

Zaradi sklepa Sveta ECB, da v letu 2016 poveča nadzorniške kapacitete ECB, kot je pojasnjeno v poglavju 1.3, je mogoče pričakovati, da se bodo izdatki za plače in zasluške povečali.

5.1.2 Najemnine in vzdrževanje stavb

Ob koncu leta 2015 so dejanski izdatki za najemnine in vzdrževanje stavb, vključno z amortizacijo, znašali 25,5 milijona EUR, kar je 113% predvidenih izdatkov. Dejanski izdatki so bili za 2,9 milijona EUR višji od predvidenih predvsem zaradi višjih stroškov za amortizacijo naložb v stavbe.

V letu 2015 je potekala obnova stavbe Eurotower, kamor se bo preselil bančni nadzor ECB. Po sedanjem urniku bo selitev končana do sredine leta 2016. Zaradi tega in zaradi načrtovanega povečanja števila zaposlenih za bančni nadzor, kot je opisano zgoraj, se pričakuje, da se bodo izdatki za najemnine in stavbe od leta 2016 dalje povečali.

5.1.3 Drugi izdatki iz poslovanja

Kategorija »drugi izdatki iz poslovanja« vključuje na primer stroške svetovanj, storitev IT, statističnih storitev, amortizacije stalnih sredstev (razen stavb in opreme), potnih stroškov in usposabljanja.

Na splošno je izvajanje proračuna v tej kategoriji nižje od izdatkov, predvidenih aprila 2015, in znaša 110,3 milijona EUR oz. 91% predvidenih stroškov. To je predvsem posledica reprioritizacije virov za povečanje prispevka nadzora k nalogam finančne stabilnosti, zaradi česar je bilo manj potnih stroškov, usposabljanj in ostalih s tem povezanih stroškov. Nižji izdatki na tem področju so bili tudi posledica nižje stopnje zasedenosti delovnih mest.

Dejanski stroški v letu 2015 vključujejo zunanjo podporo, ki jo je ECB uporabila za nadzorniški prispevek k finančni stabilnosti, namreč za celovito oceno grških pomembnih institucij, »redno« celovito oceno v letu 2015 in za izvajanje inšpekcijskih pregledov na kraju samem. Vse te postavke so podrobno predstavljene v poglavju 2.

5.2 Okvir nadomestil za nadzor: november 2014 – december 2015

[Uredba ECB o nadomestilih za nadzor](#) tvori skupaj z uredbo o EMN pravni okvir, po katerem ECB zaračunava letna nadomestila za nadzor za pokrivanje izdatkov, ki jih je imela z nadzornimi nalogami. Uredba o nadomestilih za nadzor vzpostavlja metodologijo na naslednjih področjih: (i) določitev skupnega zneska letnih nadomestil za nadzor; (ii) izračun zneska, ki ga plača vsaka nadzorovana banka ali bančna skupina; (iii) pobiranje letnih nadomestil za nadzor.

V letu 2015 je ECB prvič poslala posamična obvestila o nadomestilu za nadzor vsem nadzorovanim institucijam za dejanske stroške, ki so nastali v novembru in decembru 2014 (ker je operativno pristojnost za bančni nadzor ECB prevzela novembra 2014) in za letno obdobje 2015.

5.2.1 Skupni zaračunani znesek

Skupni znesek nadomestil za nadzor, ki jih je ECB zaračunala za bonitetni nadzor bančnega sektorja euroobmočja v obdobju 2014–2015, je znašal 326 milijonov EUR.

Razčlenitev:

- 30 milijonov EUR za stroške v zadnjih dveh mesecih leta 2014, kot je bilo objavljeno v letnih računovodskih izkazih ECB za leto 2014;
- 296 milijonov EUR za pričakovane izdatke za celotno leto 2015, kot je ECB objavila aprila 2015.

Znesek, ki se povrne z nadomestili za nadzor, je razdeljen v dva dela glede na status nadzorovanega subjekta (pomemben ali manj pomemben), ki določa obseg nadzora dane institucije s strani ECB. Delitev je določena na osnovi stroškov, ki jih imajo poslovna področja ECB, pristojna za nadzor pomembnih subjektov, in poslovna področja, ki spremljajo nadzor manj pomembnih subjektov.

Tabela 10
Nadomestila za nadzor

	Dejanski prihodki 2015 (v milijonih EUR)	Skupni zaračunani znesek 2015 (v milijonih EUR)	Skupni zaračunani znesek 2014 ⁴⁶ (v milijonih EUR)
Nadomestila za nadzor	277,1	296,0	30,0
<i>Od tega:</i>			
Nadomestila, zaračunana pomembnim bankam ali pomembnim skupinam	245,6	264,1	25,6
Nadomestila, zaračunana manj pomembnim bankam ali manj pomembnim skupinam	31,5	31,9	4,4
Skupaj prihodki od nalog bančnega nadzora	277,1	296,0	30,0

Presežek v višini 18,9 milijona EUR med dejanskimi izdatki v letu 2015 in zneskom, ki je bil zbran za to leto, kot je pojasnjeno v razdelku 5.1 zgoraj, se bo v celoti odštel od skupnega zneska, ki bo zaračunan v letu 2016 in razdeljen med kategoriji pomembnih in manj pomembnih institucij glede na dejanske stroške za posamezne funkcije v letu 2015.

5.2.2 Posamična nadomestila za nadzor

Na ravni posamezne banke se nadomestilo izračuna glede na njeno pomembnost in profil tveganosti, pri čemer se uporabijo faktorji za izračun letnega nadomestila na referenčni datum 31. december prejšnjega leta, ki so jih posredovale vse nadzorovane banke. Nadomestilo za vsako banko se zatem zaračuna v obliki letnega plačila, ki v plačilo zapade v zadnjem četrtletju danega poslovnega leta.

Nadomestilo za nadzor se določil na najvišji ravni konsolidacije v državi članici, ki sodeluje v EMN. Izračuna se kot vsota minimalnega dela nadomestila za vse banke, ki predstavlja 10% povrnjivega zneska⁴⁷, in spremenljivega dela nadomestila, ki predstavlja 90% povrnjivega zneska.

Za izračun letnega nadomestila za nadzor v letu 2015 za vsak nadzorovani subjekt in vsako nadzorovano skupino so zavezanci za plačilo nadomestila do 1. julija 2015 pristojnim nacionalnim organom posredovali informacije o faktorjih za izračun nadomestila z referenčnim datumom 31. december 2014. ECB je 30. julija 2015 zavezancem za plačilo nadomestila omogočila dostop do posredovanih podatkov o

⁴⁶ Za leto 2014 je ECB z nadomestili za nadzor povrnila stroške bančnega nadzora za obdobje, ki se je začelo novembra 2014, ko je prevzela nadzorniške naloge.

⁴⁷ Za najmanjše pomembne banke z bilančno vsoto pod 10 milijard EUR se minimalni del nadomestila prepolovi.

faktorjih in jih pozvala, da v roku petih delovnih dni sporočijo, če menijo, da so podatki napačni. Zatem je izračunala posamično nadomestilo za vsako banko in bančno skupino.

Slika 6

Kako se določi spremenljivi del nadomestila?

Zaračunana letna nadomestila za leto 2015 so bila večinoma skladna z začasnimi ocenami, ki jih je ECB predstavila v javnem posvetovanju v začetku leta 2014. V skladu s preliminarno analizo vpliva je letno nadomestilo za leto 2015 za skoraj 50% pomembnih subjektov znašalo med 700.000 EUR in 2,0 milijona EUR. Podobno je preliminarna analiza za manj pomembne institucije pokazala, da nadomestilo za skoraj 75% teh subjektov znaša manj kot 7.000 EUR. Po dokončnem izračunu je bilo nadomestilo za leto 2015 za 70% nadzorovanih subjektov v tem razponu.

Kot je pojasnjeno v poglavju 3.1, je ECB odobrila več sprememb za posamezne banke. V skladu s členom 7 uredbe o nadomestilih za nadzor, so spremembe posamičnega nadomestila za nadzor za nadzorovane

subjekte na najvišji ravni konsolidacije potrebne v naslednjih primerih:

- sprememba nadzornega statusa nadzorovanega subjekta, tj. pomemben subjekt je na novo razvrščen med manj pomembne ali obratno;
- izdaja dovoljenja novemu nadzorovanemu subjektu;
- odvzem dovoljenja.

V teh primerih bo ECB sprejela novo odločitev o nadomestilu za nadzor, s katerim bo nadzorovanemu subjektu bodisi vrnila preveč plačani znesek ali pa izdala dodaten račun.

Po izdaji obvestil o nadomestilu za nadzor je ECB prejela manjše število zahtev za spremembe po členu 7. Te so zdaj v obravnavi in bodo po načrtih dokončane do konca prvega četrtletja 2016. Znesek vračila ali dodatnega plačila po tem členu se bo v celoti odštel oziroma prištel skupnem zaračunanem znesku.

5.2.3 Izdaja prvih računov in plačilo

Oktobra 2015 je ECB nadzorovanim subjektom izdala dva sklopa obvestil o nadomestilu za nadzor. En sklop je zajemal dejanske izdatke v zadnjih dveh mesecih leta 2014, kot jih je ECB objavila v letnih računovodskih izkazih za leto 2014, drugi pa pričakovane izdatke za celotno leto 2015.

Obvestilo o nadomestilu za nadzor, izdano nadzorovani skupini, zajema nadomestila za celotno skupino. Ločeno obvestilo o nadomestilu se izda nadzorovanemu samostojnemu subjektu, ki ni del nadzorovane skupine.

Do konca decembra 2015 je ECB zbrala 99% nadomestil, zaračunanih za bančni nadzor. ECB je sprejela vse ukrepe, ki so potrebni za to, da od nadzorovanih subjektov izterja neporavnane zneske. V tekočem obdobju zaračunavanja nadomestil je ECB z obrestmi za zamudna plačila zbrala 0,05 milijona EUR. Kot določa uredba o nadomestilih, se bo ta znesek upošteval pri določitvi skupnega zneska, ki bo zaračunan v letu 2016.

Več informacij o [nadomestilih za nadzor](#) je na spletni strani ECB o bančnem nadzoru. Ta stran se redno posodablja s koristnimi in praktičnimi informacijami ter je na voljo v vseh uradnih jezikih EU.

6 Pravni akti, ki jih je ECB sprejela v zvezi z bančnim nadzorom

V spodnji tabeli so navedeni pravni instrumenti, ki se nanašajo na bančni nadzor ter jih je ECB sprejela v letu 2015 in objavila v *Uradnem listu Evropske unije* in/ali na svoji spletni strani. Gre za pravne instrumente, ki so bili sprejeti na podlagi člena 4(3) Uredbe (EU) št. 1024/2013, in druge pomembne pravne instrumente.

Uredbe ECB

Številka	Naslov
ECB/2015/13	Uredba (EU) 2015/534 Evropske centralne banke z dne 17. marca 2015 o poročanju nadzorniških finančnih informacij (UL L 86, 31. 3. 2015, str. 13).

Pravni instrumenti ECB razen uredb

Številka	Naslov
ECB/2014/59	Sklep (EU) 2015/433 Evropske centralne banke z dne 17. decembra 2014 o ustanovitvi Odbora za poklicno etiko in sprejetju njegovega poslovnika (UL L 70, 14. 3. 2015, str. 58)
ECB/2015/2	Priporočilo ECB z dne 28. januarja 2015 o politiki razdelitve dividend (UL C 51, 13. 2. 2015, str. 1)
ECB/2015/4	Sklep (EU) 2015/656 Evropske centralne banke z dne 4. februarja 2015 o pogojih, pod katerimi je kreditnim institucijam dovoljeno, da dobičke med letom ali čiste dobičke poslovnega leta vključijo v navaden lastniški temeljni kapital v skladu s členom 26(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 (UL L 107, 25. 4. 2015, str. 76)
ECB/2015/7	Sklep (EU) 2015/530 Evropske centralne banke z dne 11. februarja 2015 o metodologiji in postopkih za določitev in zbiranje podatkov o faktorjih za izračun nadomestila, ki se uporabijo za izračun letnih nadomestil za nadzor (UL L 84, 28. 3. 2015, str. 67).
ECB/2015/8	Sklep (EU) 2015/716 Evropske centralne banke z dne 12. februarja 2015 o spremembah Sklepa ECB/2004/2 o sprejetju Poslovnika Evropske centralne banke (UL L 114, 5. 5. 2015, str. 11)
ECB/2015/12	Smernica (EU) 2015/856 Evropske centralne banke z dne 12. marca 2015 o določitvi načel okvira za poklicno etiko v enotnem mehanizmu nadzora (UL L 135, 2. 6. 2015, str. 29)
ECB/2015/16	Sklep (EU) 2015/811 Evropske centralne banke z dne 27. marca 2015 o dostopu javnosti do dokumentov Evropske centralne banke, ki se nahajajo pri pristojnih nacionalnih organih (UL L 128, 23. 5. 2015, str. 27)
ECB/2015/17	Sklep (EU) 2015/727 Evropske centralne banke z dne 10. aprila 2015 o skupnem znesku letnih nadomestil za nadzor za prvo obdobje zaračunavanja nadomestila in za leto 2015 (UL L 115, 6. 5. 2015, str. 36)
ECB/2015/21	Sklep (EU) 2015/839 Evropske centralne banke z dne 27. aprila 2015 o določitvi kreditnih institucij, ki so predmet celovite ocene (UL L 132, 29. 5. 2015, str. 88)
ECB/2015/36	Sklep (EU) 2016/3 Evropske centralne banke z dne 18. novembra 2015 o določitvi načel za zagotavljanje povratnih informacij o uspešnosti podkoordinatorjev iz pristojnih nacionalnih organov v skupnih nadzorniških skupinah enotnega mehanizma nadzora (UL L 1, 5. 1. 2016, str. 4)
ECB/2015/38	Sklep (EU) 2015/2218 Evropske centralne banke z dne 20. novembra 2015 o postopku za izvzetje zaposlenih iz domneve, da pomembno vplivajo na profil tveganosti nadzorovane kreditne institucije (UL L 314, 1. 12. 2015, str. 66)
ECB/2015/49	Priporočilo ECB z dne 17. decembra 2015 o politiki razdelitve dividend (UL C 438, 30. 12. 2015, str. 1) Sklep z dne 23. novembra 2015 o tem, ali instrumenti, ki jih je izdala National Bank of Greece S.A. (»nadzorovani subjekt«) izpolnjujejo merila za instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala v skladu s členom 31 Uredbe (EU) št. 575/2013, objavljen v razdelku »Letters to banks« na spletni strani ECB o bančnem nadzoru. Sklep z dne 23. novembra 2015 o tem, ali instrumenti, ki jih je izdala Piraeus Bank S.A. (»nadzorovani subjekt«) izpolnjujejo merila za instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala v skladu s členom 31 Uredbe (EU) št. 575/2013, objavljen v razdelku »Letters to banks« na spletni strani ECB o bančnem nadzoru. Memorandum o soglasju med Enotnim odborom za reševanje in ECB glede sodelovanja in izmenjave informacij, 22. december 2015

Bančna unija: eden od gradnikov, ki je potreben za dokončanje ekonomske in monetarne unije. Sestavljajo jo celosten finančni okvir z enotnim mehanizmom nadzora, enotnim mehanizmom reševanja bank in enotnim pravilnikom, tudi za poenotene sisteme jamstva za vloge, ki se lahko razvijejo v skupno evropsko jamstvo za vloge.

CRR/CRD IV: uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah: [Uredba \(EU\) št. 575/2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja \(CRR\)](#) ter [Direktiva 2013/36/EU o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij \(CRD IV\)](#). Pogosto se oba pravna akta skupaj označujeta kot CRD IV.

Enotni mehanizem nadzora (EMN): mehanizem, ki ga sestavljajo ECB in nacionalni pristojni organi v sodelujočih državah članicah, v okviru katerega ECB izvaja nadzorne naloge, ki so ji dodeljene. ECB je odgovorna za učinkovito in enotno delovanje tega mehanizma, ki je sestavni del bančne unije.

Enotni mehanizem za reševanje (EMR): mehanizem, ki je začel v celoti delovati 1. januarja 2016 in vzpostavlja enotna pravila in enoten postopek reševanja kreditnih institucij, ustanovljenih v bančni uniji. Za njim stoji Enotni odbor za reševanje, evropski organ za reševanje v bančni uniji, ki tesno sodeluje z nacionalnimi organi za reševanje v sodelujočih državah članicah. Za namene reševanja ima EMR na voljo enotni sklad za reševanje.

Enotni pravilnik: namen enotnega pravilnika za banke je določiti en sam sklop poenotenih pravil skrbnega in varnega poslovanja, ki jih morajo spoštovati kreditne institucije v vsej EU. Poleg zakonodaje, ki sta jo razdelala Evropski parlament in Svet EU ob pomoči Evropske komisije, je Evropski bančni organ (EBA) pristojen, da nadalje razvija enotni pravilnik in spremlja njegovo izvajanje.

Evropski bančni organ (EBA): neodvisen organ EU, ustanovljen 1. januarja 2011 z namenom, da zagotavlja učinkovito in usklajeno bonitetno regulativo in nadzor v celotnem bančnem sektorju EU. Njegova glavna naloga je prispevati k oblikovanju enotnega evropskega pravilnika za bančništvo, katerega cilj je zagotoviti enoten sklop bonitetnih pravil za celotno EU. EBA ima pomembno vlogo tudi pri pospeševanju konvergence nadzorniških praks v vsej EU ter mandat, da ocenjuje tveganja in ranljivosti v bančnem sektorju EU.

Interni model: vsak pristop za merjenje tveganj in upravljanje z njimi, ki se uporablja za izračun kapitalskih zahtev, je v lasti kreditne institucije in ga mora pred uporabo v skladu s tretjim delom CRR pred uporabo odobriti pristojni organ.

Kvalificirani delež: delež v kreditni instituciji, ki predstavlja 10% ali več kapitala ali glasovalnih pravic ali ki omogoča pomemben vpliv na upravljanje te institucije.

Maksimalni znesek za razdelitev (MDA): kršitve zahteve po skupnem blažilniku (combined buffer requirement, CBR) sprožijo obvezne omejitve razdelitve (npr. dividend, izplačila kuponov od instrumentov dodatnega temeljnega kapitala, bonusov). Banki, ki ne izpolni CBR, se samodejno prepove, da bi razdelila več od maksimalnega zneska za razdelitev. Ta se izračuna kot razdeljivi dobiček banke pomnožen s faktorjem, ki znaša med 0,6 in 0, odvisno od tega, za koliko je navadni lastniški temeljni kapital (CET1) manjši od CBR.

Minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti: zahteva za vse kreditne institucije v EU, katere cilje je kreditnim institucijam omogočiti, da pokrijejo izgube v primeru, da propadejo. Minimalna zahteva (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL) je del direktive o sanaciji in reševanju bank. Ima isti cilj kot zahteva TLAC (skupna sposobnost pokrivanja izgub). Vseeno se nekatere kapitalske zahteve, ki jih določa MREL, izračunajo drugače, in sicer po kriterijih, ki jih je določila EBA.

Nadzorniška odločitev ECB: pravni akt, ki ga sprejme ECB pri izvajanju nalog in pooblastil, prenesenih nanjo z uredbo o EMN. Naslovljena je na enega ali več nadzorovanih subjektov ali nadzorovanih skupin ali na eno ali več drugih oseb in ni pravni akt, ki bi se splošno uporabljal.

Nadzorniški priročnik: priročnik, ki podrobno opisuje splošna načela, procese in postopke ter metodologijo za nadzor pomembnih in manj pomembnih institucij, pri čemer so upoštevana načela delovanja EMN. Opisuje postopke sodelovanja v okviru EMN in z organi zunaj EMN. Nadzorniški priročnik je interni dokument za zaposlene v EMN; krajši [Vodnik po bančnem nadzoru](#), ki razlaga, kako EMN deluje, in podrobno opisuje nadzorniške prakse EMN, je bil objavljen novembra 2014.

Okvirna uredba o EMN:

regulativni okvir, ki določa praktično ureditev pri sodelovanju med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v enotnem mehanizmu nadzora, kot je določeno v členu 6 uredbe o EMN.

Pomembnost: merilo, ki določa dodelitev nadzorniških pristojnosti ECB ali pristojnim nacionalnim organom v okviru enotnega mehanizma nadzora. Raven pomembnosti kreditne institucije temelji na kriterijih, ki so navedeni v uredbi o EMN in podrobno določeni v okvirni uredbi o EMN.

Postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP): postopek, ki se uporablja kot vodilo pri izvajanju nadzorniškega pregleda pomembnih in manj pomembnih kreditnih institucij ter ugotavljanje, ali naj se (poleg minimalnih zahtev) uporabijo možne dodatne zahteve v zvezi s kapitalom, razkritji ali likvidnostjo, ter ali naj se uporabi še kak drug nadzorniški ukrep.

Postopek z neugovarjanjem: standardni proces odločanja, ki je z uredbo o EMN vzpostavljen za nadzorne dejavnosti ECB. Nadzorni odbor sprejme predlog odločitve, ki ga zatem v sprejetje posreduje Svetu ECB. Odločitev velja za sprejeto, če ji Svet ECB ne ugovarja v vnaprej določenem roku, ki ne presega deset delovnih dni.

Postopki *passporting*: postopki, ki se nanašajo na svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev v drugih državah članicah, na voljo vsaki kreditni instituciji, ki je pridobila dovoljenje pristojnih organov druge države članice in je pod njihovim nadzorom, če dovoljenje velja za te dejavnosti (kot določajo členi 33 do 46 CRD IV).

Pristojni nacionalni organ (PNO): javni organ ali telo, ki je v skladu z nacionalno zakonodajo uradno priznan in pooblaščen za nadzor institucij kot del sistema nadzora, ki deluje v posamezni državi članici.

Program nadzorniških pregledov (SEP): v skladu s členom 99 CRD IV sprejme bančni nadzor ECB vsako leto program nadzorniških pregledov za institucije, ki jih nadzira. Ta za vsako pomembno institucijo določi glavne nadzorne dejavnosti, ki se bodo izvajale za spremljanje tveganj in reševanje težav. Določa tudi, za katere institucije se bo izvajal okrepljen nadzor. Program nadzorniških pregledov za pomembno institucijo pokriva tekoče nadzorne dejavnosti, inšpekcijske preglede na kraju samem in preverjanja internih modelov.

Propada ali bo verjetno propadla: eden od treh kumulativnih pogojev, ki določajo, ali naj organi za reševanje uporabijo reševalne ukrepe za kreditno institucijo. Člen 32(4) direktive za sanacijo in reševanje določa, kdaj se za kreditno institucijo smatra, da propada ali bo verjetno propadla (odločitev sprejme nadzorni organ ali organ za reševanje).

Proces ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala (ICAAP): strategije in procesi, ki so jih banke dolžne vzpostaviti, da bi lahko določile in trajno vzdrževale obseg, vrsto in razporeditev notranjega kapitala, ki je po njihovi oceni primeren za kritje narave in ravni tveganj, ki so jim ali bi jim lahko bile izpostavljene. Pristojni organi pregledajo ICAAP v okviru pregleda SREP.

Proces ocenjevanja notranje likvidnosti (ILAAP): strategije, politike, procesi in sistemi, ki so jih banke dolžne vzpostaviti, da bi upravljale in spremljale likvidnostno tveganje in stanje razpoložljivega financiranja. Pristojni organi pregledajo ILAAP v okviru pregleda SREP.

Skupna nadzorniška skupina (SNS): skupina nadzornikov, ki so zaposleni v ECB in pristojnih nacionalnih organih ter so odgovorni za nadzor nad pomembnim nadzorovanim subjektom ali pomembno nadzorovano skupino.

Skupna sposobnost pokrivanja izgub (TLAC): standard za svetovne sistemsko pomembne banke (G-SIB), ki ga je novembra 2015 sprejel Odbor za finančno stabilnost. Njegov namen je zagotoviti, da so te banke v primeru postopka reševanja sposobne pokriti izgube in se dokapitalizirati, tako da reševanje lahko poteka urejeno in s čim manjšim vplivom na finančno stabilnost, da se ključne funkcije lahko še naprej izvajajo in da davkoplačevalci niso izpostavljeni izgubi z veliko stopnjo zaupanja. Minimalni TLAC se meri z uporabo tveganju prilagojene referenčne vrednosti in tveganju neprilagojene referenčne vrednosti. Zahteva se bo začela izvajati v letu 2019.

Uredba o EMN: pravni akt, ki vzpostavlja enotni mehanizem nadzora za kreditne institucije v euroobmočju in potencialno v drugih državah članicah EU kot enega glavnih elementov evropske bančne unije. Uredba o EMN daje ECB posebne naloge, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora nad kreditnimi institucijami.

Uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij: pooblastila, ki jih ima na voljo EC in s katerimi lahko (i) prisili nadzorovani subjekt, da izpolni bonitetne zahteve, tj. uveljavljanje pravil, in (ii) izreče denarno kazen nadzorovanemu subjektu, ki ne izpolnjuje bonitetnih zahtev.

Kratice Države

AT	Avstrija	HU	Madžarska
BE	Belgija	IT	Italija
BG	Bolgarija	JP	Japonska
CH	Švica	LT	Litva
CY	Ciper	LU	Luksemburg
CZ	Češka	LV	Latvija
DK	Danska	MT	Malta
DE	Nemčija	NL	Nizozemska
EE	Estonija	PL	Poljska
IE	Irska	PT	Portugalska
ES	Španija	RO	Romunija
FI	Finska	SE	Švedska
FR	Francija	SI	Slovenija
GR	Grčija	SK	Slovaška
HR	Hrvaška	UK	Združeno kraljestvo

Drugo

AQR	pregled kakovosti sredstev
BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor
COREP	splošno poročanje
CRD IV	Direktiva o kapitalskih zahtevah
CRR	Uredba o kapitalskih zahtevah
EBA	Evropski bančni organ
ECB	Evropska centralna banka
ESRB	Evropski odbor za sistemska tveganja
EU	Evropska unija
FINREP	finančno poročanje
FSB	Odbor za finančno stabilnost
SNS	skupna nadzorniška skupina
LSI	manj pomembna institucija
PNO	pristojni nacionalni organ
RAS	sistem ocenjevanja tveganj
SEP	program nadzorniških pregledov
SREP	postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja
EMN	enotni mehanizem nadzora

© Evropska centralna banka, 2016

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletna stran www.bankingsupervision.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

ISSN 2443-5910
ISBN 978-92-899-2144-2
DOI 10.2866/873624
Kataloška št. EU QB-BU-16-001-SL-N